

Sárospatak Város Jegyzőjétől

3950 Sárospatak, Rákóczi út 32.
Tel.: 47/513-240 Fax: 47/513-264
E-mail: sarospatak@sarospatak.hu

ELŐTERJESZTÉS

- a Képviselő-testületnek -

Sárospatak Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatáról

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a rendelkezik a helyi esélyegyenlőségi programokról. Az Ebktv. 31. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzatoknak ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadniuk.

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testület a 204/2018. (X.26.) KT. határozatával fogadta el Sárospatak Város Önkormányzata 2018-2023. időtartamra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP).

Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése értelmében a HEP időarányos megvalósulását kétévente át kell tekinteni, és szükség esetén felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A fent említett, vonatkozó jogszabályi rendelkezés értelmében 2022. évben sor került a HEP áttekintésére, felülvizsgálatára.

A felülvizsgálat a Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint került átdolgozásra.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megvitatni és arról döntést hozni szíveskedjen.

Sárospatak, 2022. december 9.

dr. Vitányi Eszter
jegyző

Készítette: Kolláthné Molnár Zsuzsanna
HEP referens

SÁROSPATAK VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

...../2022. (XII.16.) határozata

Sárospatak Város Önkormányzata 2018-2023. időtartamra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatáról

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete tárgybani előterjesztést megtárgyalta és a következő határozatot hozta:

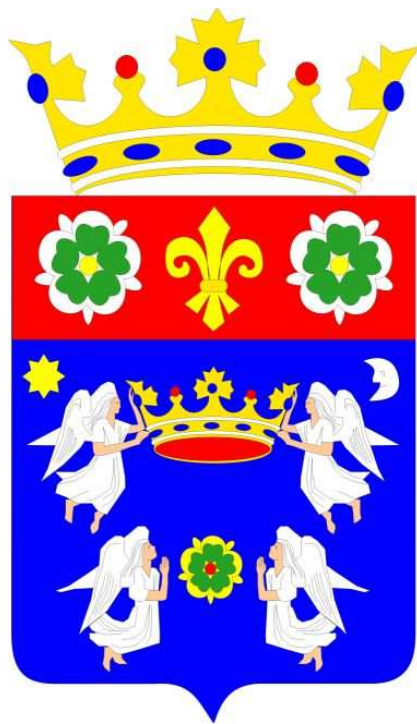
1. Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően Sárospatak Város Önkormányzata 2018-2023. időtartamára vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban: HEP) kétévente előírt áttekintésének eleget tett.
2. Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete Sárospatak Város Önkormányzata 2018-2023. időtartamra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját az előterjesztés 1. melléklete szerinti tartalommal módosítja.

Felelős: jegyző

Határidő: azonnal

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Sárospatak Város Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	8
Célok.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	54
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	77
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	84
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	93
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	102
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	105
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	107
1. A HEP IT részletei.....	107
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	107
Jövőképünk.....	109
Az intézkedési területek részletes kifejtése (<i>kitöltése javasolt, opcionális</i>).....	110
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	111
3. Megvalósítás.....	131
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	131
3.2 A megvalósítás folyamata.....	131
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	134
3.4 Nyilvánosság.....	134
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	135
4. Elfogadás módja és dátuma.....	136

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Sárospatak Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Sárospatak – 1968. óta ismét város – Magyarország észak-keleti részén, Borsod-Abaúj-Zemplén megye zempléni régiójában, a Bodrog-folyó két partja mentén fekszik. Három tájegység, a Hegyköz, Bodrogház és Hegyalja találkozási pontjában, egyben az Eperjes-Tokaji Hegyvonulat és a Nagy Magyar Alföld ölelkezése mentén épült fel. Jelenlegi kiterjedése 1883 és 1965 között, az egykori Sáros-Nagypatak, Sáros-Kispatak, Józseffalva, Bodrogház és Végardó községek egyesüléséből jött létre. Az idők folyamán olyan történelmi nevek befolyásolták a fejlődését, mint a Perényiek, Rákócziak, a vár egykori urai. Külön említést érdemelnek a város kulturális életére egykoron nagy hatást gyakorolt Lorántffy Zsuzsanna és Comenius Ámos János. A város értékes egyedi sajátosságokkal rendelkezik: része a nemrégiben világörökséggé nyilvánított Tokaj-hegyaljai borvidéknek, átkelőhely a síkság és a helyvidéki tájak között, bővelkedik a zempléni erdők kiváló kiránduló és vadászati adottságaiban.

A rendszerváltoztatást követően az egyébként sem jelentős ipara fokozatosan leépült, megközelíthetősége a megfelelő infrastruktúra hiányában nehézkes, háttérintézményei anyagi gondokkal küzdenek. A termelő ágazatok közül az építőipari csekély, míg a mezőgazdasági vállalkozások száma jelentős mértékben növekedett. Ez utóbbit az őstermelői igazolványok tömeges kiváltása eredményezte. A korábbi magas számhoz képest nagymértékben visszaestek a kereskedelmi vállalkozások, és kisebb mértékben az ipari vállalkozások száma is tovább csökkent. A foglalkoztatási lehetőségek csökkenése folytán nőtt a munkanélküliség. Ezen indokok miatt nőtt a városból elvándorlók száma.

A magyar gazdaság 2013-ban állt növekedési pályára. A kedvező makrogazdasági környezet javította településünkön is a háztartások jövedelmi helyzetét. Emelkedtek a bérek, juttatások, nőtt a dolgozók száma, de a legtöbb inaktív személy továbbra is Észak-Magyarországon található.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

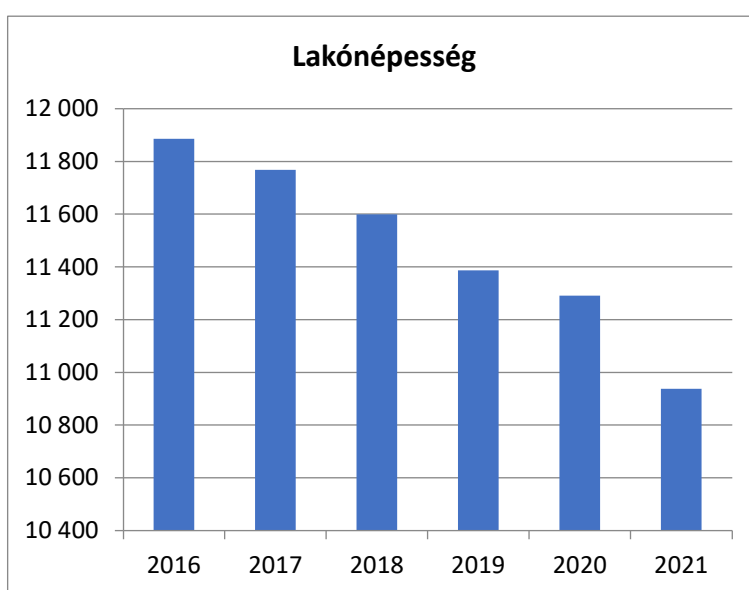
A Covid-19 járvány 2020. március elejére világméretűvé vált, ami a kedvező hazai gazdasági-társadalmi folyamatokat is megtörte. Csökkent a kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumene, az utazási korlátozások bevezetése miatt – főként a nemzetközi turizmus – jelentősen visszaesett, a szolgáltatásokat nyújtó egyéni vállalkozások felfüggesztették tevékenységüket, szüneteltetésre kényszerültek. A bölcsődék, óvodák időszakos bezárása a gyermekek szüleit is érintette. Ezek a folyamatok városunkban is megfigyelhetők voltak.

A 2022. február 24-én kezdődött orosz-ukrán háború tovább nehezítette a gazdaság helyzetét, melyet stagfláció jellemez. Településünkre is jellemző, a lakosság életszínvonalának csökkenése, melyet leginkább az energia-, élelmiszerárak drágulásával magyarázhatunk.

A város lakossága az elmúlt években folyamatosan csökkent, a lakónépesség a 2007. évi 13 477 fős létszámról 2021. évre 10 938 főre mérséklődött. (Lásd: 1. számú táblázat)

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	11 886	bázis év
2017	11 768	99,01%
2018	11 599	98,56%
2019	11 387	98,17%
2020	11 291	99,16%
2021	10 938	96,87%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

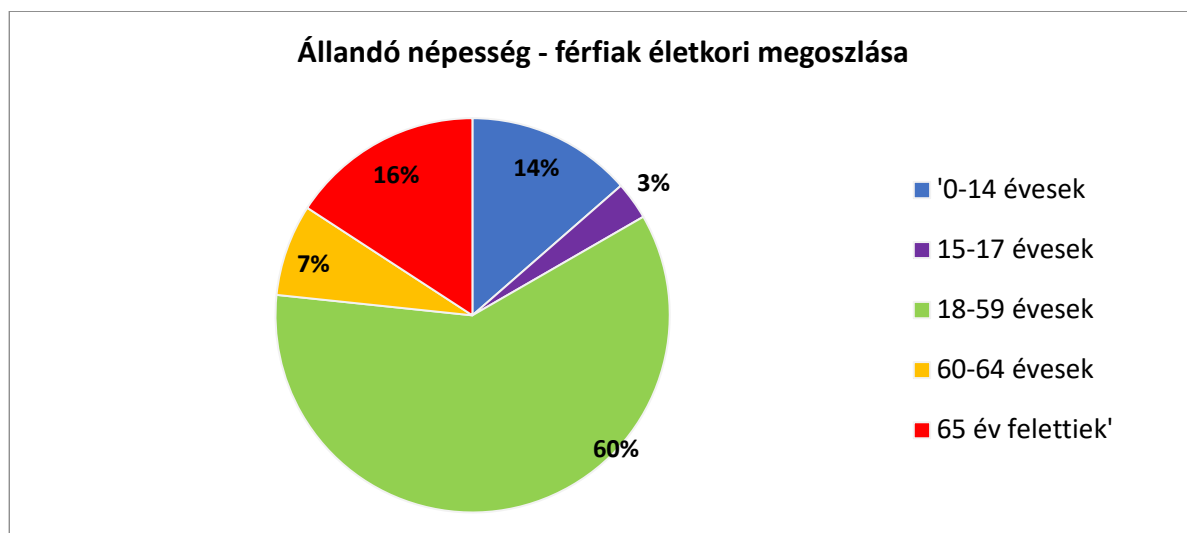
A város lakosságának összetételét tekintve a nők száma magasabb a férfiakénál, az arány 51,5-48,5 %. Mindkét nem esetében magas a 18-59 éves korosztály, illetve a 60 év felettiek száma.

Ugyanakkor az ifjabb korcsoportokat vizsgálva láthatjuk, hogy számuk csökkent. A 2013. évben készült HEP adatai szerint a 0-17 éves állandó népesség 2060 fő volt, míg 2018. évre számuk 1892 főre fogyott.

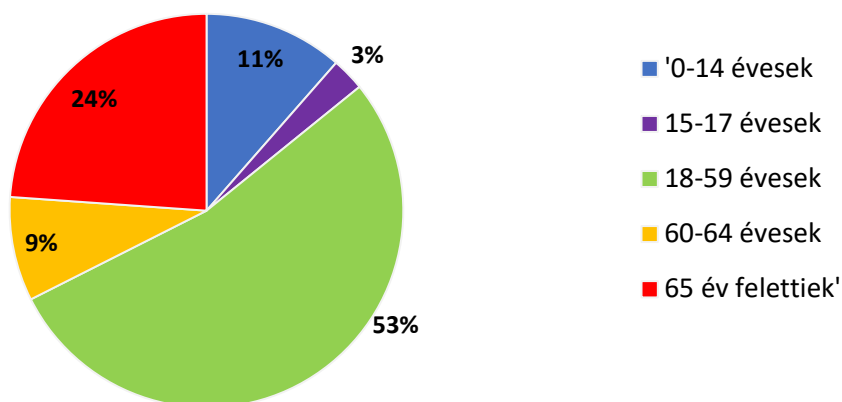
Ezek a mutatók egyrészt kedvezőtlen hatással vannak a helyi társadalomra, az alkalmazkodási, megújulási képesség és a foglalkoztatás szempontjából, másrészt megkövetelik a szociális szolgáltatási és támogatási rendszer átgondolását, felkészítését. (Lásd: 2. számú táblázat)

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	5972	6332	12304	48,54%	51,46%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			316	2,57%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	810	726	1536	6,58%	5,90%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	185	171	356	1,50%	1,39%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	3583	3381	6964	29,12%	27,48%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	449	541	990	3,65%	4,40%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	945	1513	2458	7,68%	12,30%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

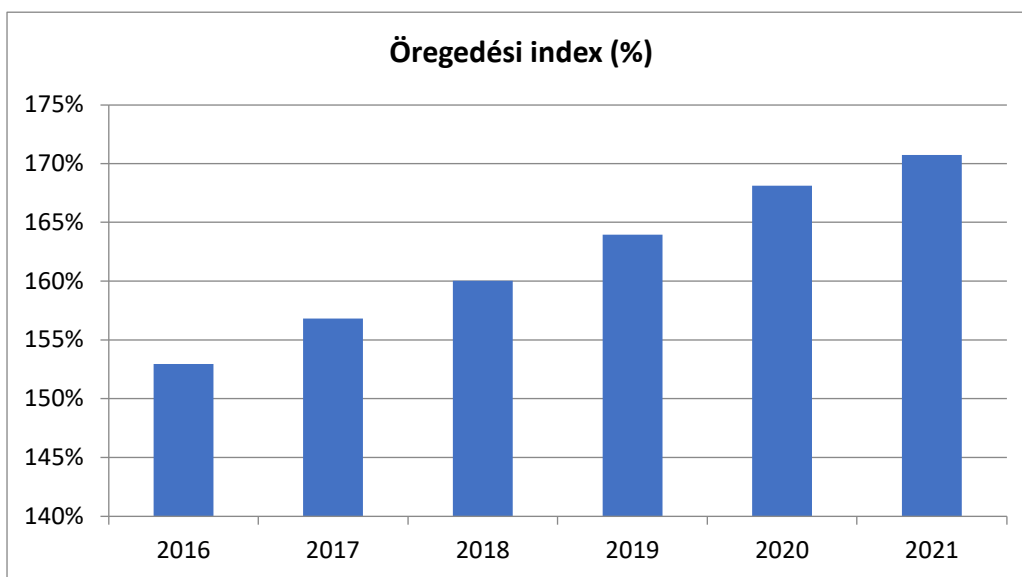
Problémát okoz, hogy a város lakossága fokozatosan elöregszik, mivel csökken a születések száma és nő az elvándorlások száma. A halálozások száma évente nagyobb a születések számánál, 2010-ben annak dupláját is meghaladta.

Az elmúlt évek közmunka programjai enyhítettek a munkanélküliségen, de városunkra is jellemző a jobb kereseti lehetőség érdekében történő elvándorlás, melyet leginkább a megfelelő megélhetést biztosító munkahelyek létesítése tudna tompítani.

Éppen ezért kiemelten fontos a város számára, hogy a megélhetési feltételek javulásával a helyben maradás és a családalapítás, gyermekvállalás vonzó legyen a fiatalok körében. A fiatalok helyben maradásával az idősebb korúak elmagányosodásának problémája is csökkenthető lenne. (lásd: 3., 4., 5. számú táblázatok)

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	2 337	1 528	152,95%
2017	2 404	1 533	156,82%
2018	2 458	1 536	160,03%
2019	2 520	1 537	163,96%
2020	2 552	1 518	168,12%
2021	2 571	1 506	170,72%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-10,35
2017	-4,57
2018	-10,44
2019	-13,40
2020	-11,55
2021	-15,03

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-5,43
2017	-6,34
2018	-5,73
2019	-8,09
2020	-9,17
2021	-7,74

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Sárospatak iskolaváros, melyben az oktatásügynek régi időkre visszanyúló hagyományai vannak. Jelenleg a városban 2 felsőfokú oktatási intézmény működik, emellett 3 középiskola és 4 általános iskola végez oktató-nevelő munkát. A városban élő és tanuló hátrányos helyzetű gyermekek szociális és oktatási helyzete fokozott figyelmet igényel. Életkörülményeik javítása érdekében előtérbe kell helyezni az esélyegyenlőséget biztosító felzárkóztatási programokat, nevelési módszereket. A feladat megoldása érdekében továbbra is szükség van:

- ✓ az érintett intézmények, egyházi és civil szervezetek szoros együttműködésére, összehangolt munkájára,
- ✓ a roma/hátrányos helyzetű gyermekek számára külön programok vagy felzárkóztatási stratégia kialakítására.

Sárospatak város egyes stratégiai céljai is fókuszálnak az esélyegyenlőség biztosítására:

- ✓ Gazdaságfejlesztés:
 - o a munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság növelése érdekében

- ✓ Infrastruktúra-fejlesztés, környezetvédelem:
 - magasabb színvonalú közüzemi- és közszolgáltatások érdekében
 - környezeti szempontból biztonságos lakókörnyezet megteremtése érdekében
- ✓ Életesélyek javítása és társadalmi felzárkóztatás a közszolgáltatások színvonalának növelésével:
 - közbiztonság erősítése, bűnmegelőzés elsődlegessége érdekében
 - önkormányzat, közintézmények, civil szervezetek és vállalkozások közti kommunikáció és hatékony együttműködés érdekében
 - hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása érdekében

Sáropatak Város Önkormányzata egy olyan program megvalósítását tűzi ki célul, amely a kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, mélyszegénységben élők és romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékos személyek lehetőségeit, helyzetét javítani tudja. Olyan beavatkozásokat tervez, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra megoldást nyújthatnak.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Sáropatak Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elsősorban az alábbi dokumentumokhoz kapcsolódik:

- ✓ Költségvetési rendelet: a költségvetési rendelet az esélyegyenlőség megteremtésére, elősegítésére fordítható pénzügyi lehetőségek határait fektetheti le.
- ✓ Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től - 2024. december 31-ig terjedő időszakra: a helyi stratégiai célokat és fejlesztési alapelveket fogalmazza meg. A Gazdasági Program hosszú távú célja a Sárospatakon élők életminőségének növelése. Az esélyegyenlőség megvalósításához számos ponton kötődik, hiszen a programban megfogalmazott célok (gazdaságfejlesztés, turizmusfejlesztés, infrastruktúra-fejlesztés, környezetvédelem, életesélyek javítása és társadalmi felzárkóztatás) megvalósítása maga után vonja az esélyegyenlőségi hátrányok leküzdését. Sárospatak Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az 61/2020 (III. 27.) számú határozattal fogadta el.
- ✓ Valamennyi köznevelési intézmény minőségirányítási programot készített.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Sárospatak Város Önkormányzata jelenleg nem vesz részt olyan társulásban, amely érintené az esélyegyenlőségi programot.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet meghatározza a szempontokat (2. alcím), valamint előírja, hogy a HEP-et a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által – az általa vezetett minisztérium honlapján – közzétett módszertani útmutató (a továbbiakban: módszertani útmutató) alapján kell elkészíteni, valamint, hogy a HEP felülvizsgálata során is figyelemmel kell lenni a módszertani útmutatónak való megfelelésre.

A HEP célcsoportjaihoz kapcsolódó helyzetelemzést a módszertani útmutató 1. számú melléklete szerint készítettük, míg a településünkön élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetét és problémáit a módszertani útmutató 2. mellékletében meghatározott tartalmi elemeknek megfelelően azonosítottuk be, valamint sajátosságok bemutatását segítő tartalmi elemeket is használtunk.

Az adattábláknak a tartalmát az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer **(TeIR) HEP segédlete** szolgáltatta településünk számára.

A TeIR web alapú informatikai rendszer, amelynek szolgáltatásai az Interneten keresztül érhetőek el. Az országos, területi (regionális, kiemelt térségi, megyei, kistérségi) és települési szervezetek a TeIR egységes adatbázisához az alkalmazási rendszeren (felhasználói felületen) keresztül csatlakoznak.

A TeIR rendszer esetében problémát jelentett, hogy az adatszolgáltatások nem minden adatszolgáltatótól, nem minden évben állnak rendelkezésre, így ez olykor az elemzést megnehezítette. A TeIR rendszer „Segédlet a Helyi Esélyegyenlőségi Programok elkészítéséhez” szolgáltatása nagy segítséget jelentett az adatok gyors, rugalmas, pontos gyűjtéséhez.

A TeIR adatbázisa mellett szükséges volt felhasználni más forrásokat is. Az adatok gyűjtésében, adatszolgáltatásokban – az önkormányzat saját adatbázisán kívül – segítséget nyújtottak az alábbi partnerek:

- ✓ Sárospataki Gondozási Központ
- ✓ Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zemplén-Térségi Egyesülete
- ✓ Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde
- ✓ Sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola
- ✓ Német Nemzetiségi Önkormányzat Sárospatak
- ✓ Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
- ✓ Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- ✓ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Sárospataki Járási Hivatala
- ✓ Sárospataki Tankerületi Központ

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A szegénység dimenziói: a jövedelemhiány, a javak és szolgáltatások piacáról való kiszorulás, a munkaerőpiacról való kiszorulás.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottsági deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység, valamint a falusi lakóközösség.

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012).

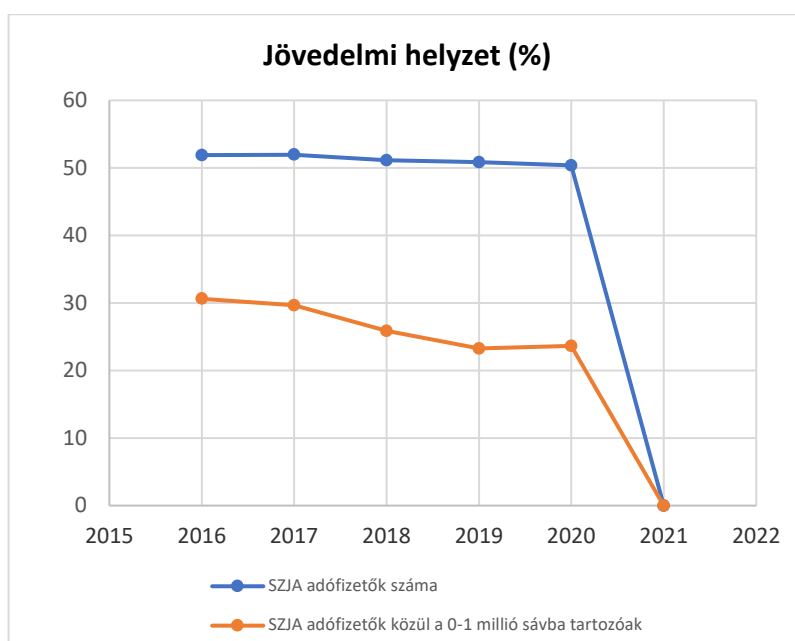
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma, ám KSH megállapítása szerint, az utóbbi években Magyarországon megfigyelhető a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség számának csökkenése. A magyar gazdaság 2013-ban állt növekedési pályára, ez javította a háztartások jövedelmi helyzetét, ám a 2020. évtől kezdődő, a gazdaságot kedvezőtlenül befolyásoló változások (COVID járvány, orosz-ukrán háború) miatt, ez a folyamat megtört.

Mindez tükröződik a KSH megállapításában. Az utóbbi években a roma népesség életszínvonalának alakulásában is megfigyelhető volt az országos javuló tendencia a korábbi évekhez képest, majd kismértékű romlásnak indult. A legnagyobb mértékben a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya mérséklődött, ami a közfoglalkoztatottság további kiszélesítésének köszönhető.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2016	51,89	30,63
2017	51,97	29,65
2018	51,15	25,87
2019	50,86	23,24
2020	50,35	23,66
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

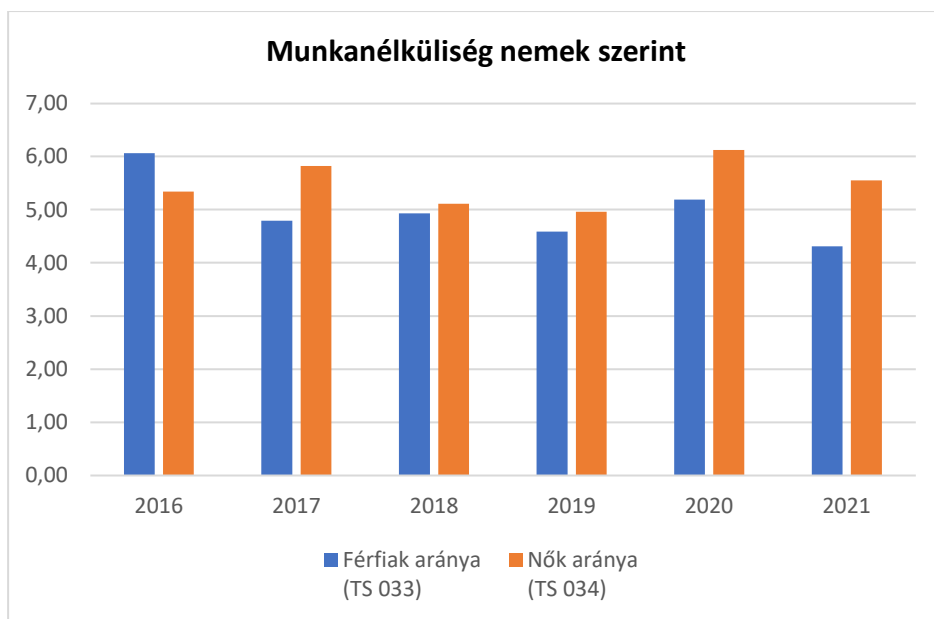
A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Településünkön a nyilvántartott állás keresők száma 5 % körül mozog. Nemek szerint elemezve elmondható, hogy a vizsgált időszakban a nők aránya nagyobb volt, valamint az is szembetűnő, hogy a munkanélküliség problémája leginkább a 40 éven felüli korosztályt érinti. (lásd: 3.2.1., 3.2.2. számú táblázat)

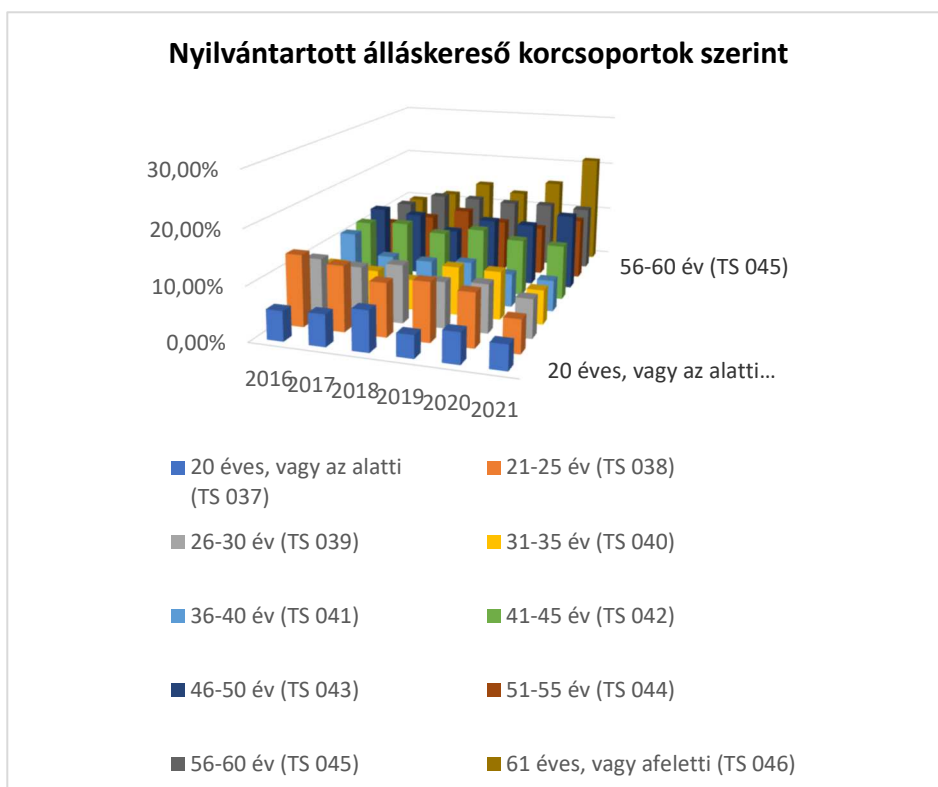
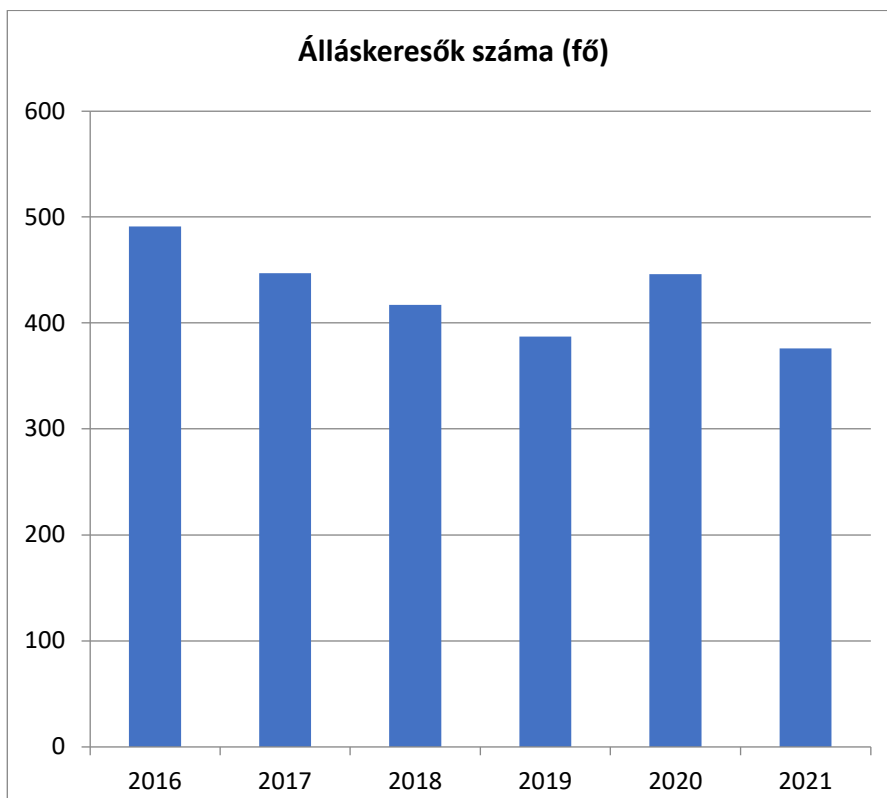
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	6,06	5,34	5,70%
2017	4,79	5,82	5,31%
2018	4,93	5,11	5,02%
2019	4,59	4,96	4,78%
2020	5,19	6,12	5,66%
2021	4,31	5,55	4,93%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	491	447	417	387	446	376
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	27,00	26,00	31,00	16,00	25,00	17,00
	%	5,50%	5,82%	7,43%	4,13%	5,61%	4,52%
21-25 év (TS 038)	Fő	65,00	54,00	41,00	42,00	44,00	23,00
	%	13,24%	12,08%	9,83%	10,85%	9,87%	6,12%
26-30 év (TS 039)	Fő	51,00	43,00	45,00	33,00	40,00	27,00
	%	10,39%	9,62%	10,79%	8,53%	8,97%	7,18%
31-35 év (TS 040)	Fő	36,00	30,00	24,00	35,00	40,00	24,00
	%	7,33%	6,71%	5,76%	9,04%	8,97%	6,38%
36-40 év (TS 041)	Fő	55,00	33,00	30,00	30,00	28,00	22,00
	%	11,20%	7,38%	7,19%	7,75%	6,28%	5,85%
41-45 év (TS 042)	Fő	57,00	54,00	45,00	47,00	48,00	39,00
	%	11,61%	12,08%	10,79%	12,14%	10,76%	10,37%
46-50 év (TS 043)	Fő	62,00	54,00	39,00	47,00	53,00	54,00
	%	12,63%	12,08%	9,35%	12,14%	11,88%	14,36%
51-55 év (TS 044)	Fő	39,00	44,00	49,00	39,00	42,00	44,00
	%	7,94%	9,84%	11,75%	10,08%	9,42%	11,70%
56-60 év (TS 045)	Fő	51,00	57,00	53,00	48,00	56,00	46,00
	%	10,39%	12,75%	12,71%	12,40%	12,56%	12,23%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	48,00	52,00	60,00	50,00	70,00	80,00
	%	9,78%	11,63%	14,39%	12,92%	15,70%	21,28%

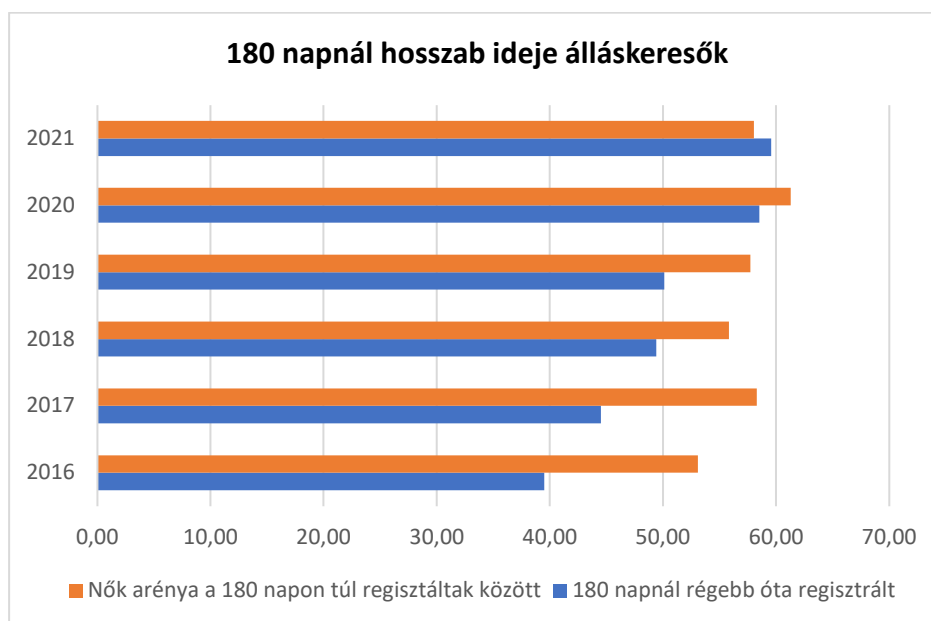
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Sárospatakon a nyilvántartott munkanélküliek számán belül a tartós, 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya 2016. évben volt a legalacsonyabb, majd kismértékű növekedésnek indult. (lásd: 3.2.3. számú táblázat)

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	39,51	53,09
2017	44,52	58,29
2018	49,40	55,83
2019	50,13	57,73
2020	58,52	61,30
2021	59,57	58,04

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

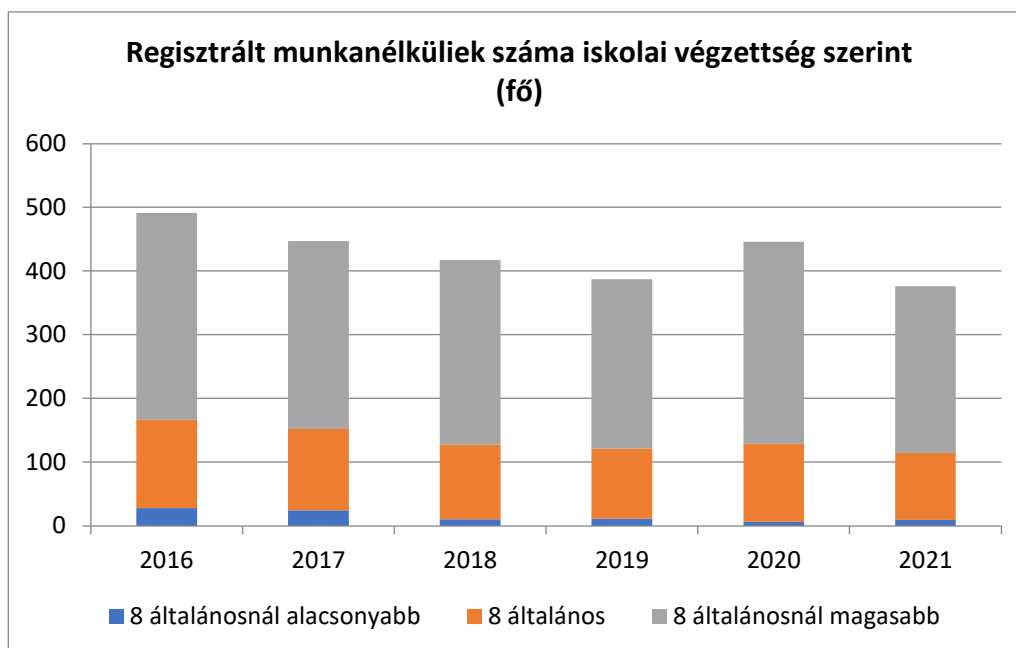
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A regisztrált munkanélküliek között alacsony a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma, közepes a 8 általánossal rendelkezők száma és magas a 8 általánosnál magasabb iskolai

végzettséggel rendelkezők száma. A regisztrált munkanélküliek száma 376-491 fő között mozog. (lásd: 3.2.4. számú táblázat)

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	491	28	5,70%	139	28,31%	324	65,99%
2017	447	24	5,37%	128	28,64%	295	66,00%
2018	417	10	2,40%	117	28,06%	290	69,54%
2019	387	11	2,84%	110	28,42%	266	68,73%
2020	446	6	1,35%	123	27,58%	317	71,08%
2021	376	9	2,39%	105	27,93%	262	69,68%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

Sárospatak Város Önkormányzata által közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatható munkaerő piaci célcsoport:

- ✓ Sárospataki Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályánál regisztrált álláskereső,
- ✓ foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő,
- ✓ álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső.

Városunkban az elmúlt évekhez viszonyítva jelentősen csökkent az álláskeresők száma a közfoglalkoztatási programoknak köszönhetően. A közfoglalkoztatás az elmúlt években jelentős változásokon esett át. Előtérbe került az értékteremtés, olyan önkormányzati feladatok vállalása, amivel termékeket állítanak elő, szolgáltatásokat végeznek. A programok tervezése, kivitelezése az önkormányzatok feladata, melyet a Belügyminisztérium koordinál és finanszíroz a munkaügyi szervezeteken keresztül. Az értékteremtő programokhoz biztosítottak a megvalósításukhoz szükséges eszköz- és anyagköltség, valamint a bérek- és járulékok költsége is.

Sárospatak Város élt a lehetőséggel, az önkormányzat vezetői felismerték jelentőségét, és különböző programokat indítottak, amelyek nagy mértékben hozzájárultak a foglalkoztatás növeléséhez. A START mintaprogramok mellett továbbra is működik a hagyományos (hosszabb időtartamú) közfoglalkoztatás. A programok részvevői megtartott munkavégző képességüknek köszönhetően nagyobb eséllyel tudnak állást keresni és helytállni a versenyszférában. 2012-ben 214, 2013-ban 224 főt vontak be a közfoglalkoztatásba. A vizsgált időszakban azonban, a számuk jelentősen csökkent.

Az alábbi közmunkaprogramok valósultak, valósulnak meg városunkban:

Program neve	Foglalkoztatási időszak	Programban foglalkoztatottak száma
Mezőgazdasági mintaprogram	2013.03.01-2014.02.28.	47 fő
	2014.03.01-2015.02.28.	83 fő
	2015.03.01-2016.02.29.	90 fő
	2016.03.01-2017.02.28.	70 fő
	2017.03.01-2018.02.28.	63 fő
	2018.03.01-2019.02.28.	55 fő
	2019.03.01-2020.02.28.	46 fő
	2020.03.01-2021.02.28.	42 fő
	2021.03.01-2022.02.28.	42 fő
	2022.03.01-2023.02.28.	40 fő

Program neve	Foglalkoztatási időszak	Programban foglalkoztatottak száma
Helyi sajátosságokra épülő	2015.03.03-2016.02.29.	30 fő
	2016.03.01-2017.02.28.	30 fő
	2017.03.01-2017.10.31.	31 fő
	2018.03.01-2018.11.30.	10 fő
	2019.03.01-2020.02.28.	5 fő
	2020.03.01-2021.02.28.	5 fő
	2021.03.01-2022.02.28.	5 fő
	2022.03.01-2023.02.28.	5 fő
Téli és egyéb értéktanteremtő	2014.08.01-2015.02.28.	20 fő
Pilot	2016.07.01-2016.11.30.	18 fő
	2017.04.01-2017.08.31.	20 fő
Belvíz	2014.08.01-2014.12.31.	40 fő
Mezőgazdasági földút	2014.08.01-2015.02.28.	30 fő
Közút	2014.08.01-2014.12.31.	40 fő
	2017.03.01-2017.10.31.	31 fő
	2018.03.01-2018.10.31.	20 fő
Illegális szemétlérakó felszámolása	2017.03.01-2017.09.30.	10 fő
	2018.03.01-2018.11.30.	8 fő
Szociális	2019.03.01-2020.02.28.	25 fő
	2020.03.01-2021.02.28.	21 fő
	2021.03.01-2022.02.28.	18 fő
	2022.03.01-2023.02.28.	18 fő
Hosszabb időtartamú	2016.11.01-2017.02.28.	36 fő
	2017.12.01-2018.01.31.	11 fő
	2017.12.21-2018.02.28.	32 fő
	2018.03.01-2018.06.30.	17 fő
	2018.07.01-2018.02.28.	17 fő
	2019.12.01-2020.02.29.	20 fő
	2020.03.01-2020.09.30.	13 fő
	2021.12.01-2022.02.28.	13 fő
	2021.03.01-2021.11.30.	10 fő

Sárospatakon az alábbi tanfolyamok indultak közfoglalkoztatotti munkaviszonnyal rendelkezők részére:

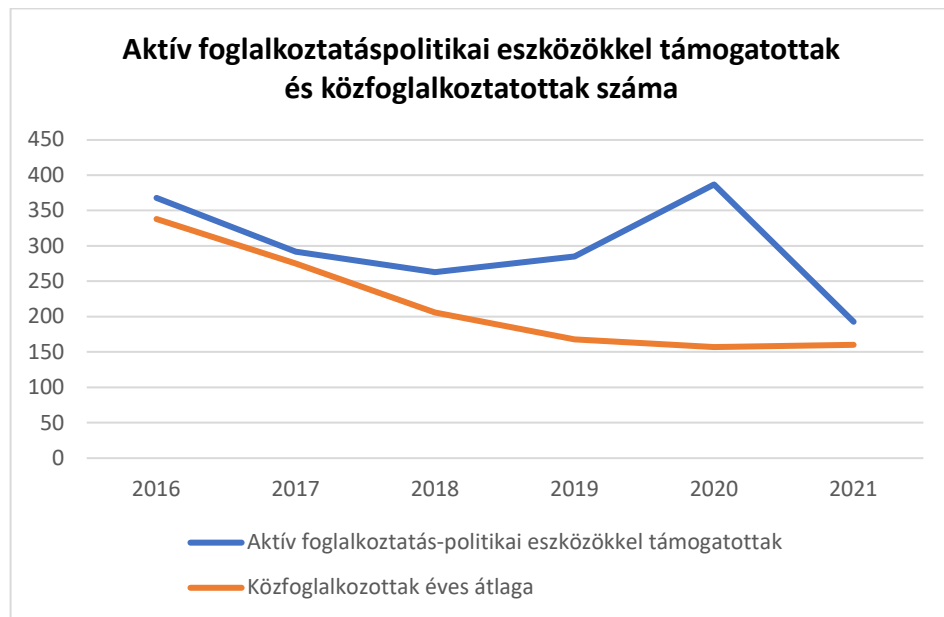
Tanfolyam neve	Képzési időszak	Képzésben résztvevők száma
Édesipari termékgyártó	2017.03.13-2017.12.07.	15 fő
Komposztáló	2017.02.07-2017.10.03.	18 fő
Takarító	2017.03.14-2017.05.17.	18 fő
Sütőipari és gyorspékségi	2018.03.01-2018.05.31.	23 fő
Konyhai kisegítő	2018.04.20-2018.07.04.	18 fő
Fakitermelő	2018.07.12-2018.10.19.	17 fő
Virágkötő	2018.08.08-2018.11.12.	15 fő
Köztisztasági	2018.08.10-2019.02.28.	10 fő
Betanított szociális segítő	2019.09.04-2019.10.25.	16 fő
Bio- és zöldhulladék hasznosító	2019.11.19-2019.12.12.	14 fő
Targoncavezető	2020.03.01-2020.04.30.	15 fő
7.-8. osztályos felzárkóztató	2020.09.10-2020.09.30.	6 fő
Szőlőfeldolgozó	2021.07.06-2021.09.22.	11 fő
Személy- és vagyonőr	2021.10.01-2021.12.06.	15 fő
Kosárfonó	2021.09.15-2022.02.01.	16 fő
Gipszkartonszerelő	2022.02.18-2022.07.27.	13 fő

A tanfolyamok abból a célból indultak, hogy a közfoglalkoztatottak versenyszférában történő elhelyezkedésüket megkönnyítsék.

A 3.2.5. számú táblázatból kitűnik, hogy mind az aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma, mind a közfoglalkoztatottak száma 2021. évre hozzávetőleg a felére csökkent (a közfoglalkoztatottak számánál figyelhető meg drasztikusabb csökkenés).

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	368	338
2017	292	275
2018	263	206
2019	285	168
2020	387	157
2021	193	160

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Sárospatak és vonzáskörzete jelentős iparral nem rendelkezett, de az utóbbi években a fémfeldolgozás-fémegmunkálás területén jelentős fejlesztés valósult meg, amely főképp a kvalifikáltabb munkaerőt vonzotta. A kereskedelemfejlesztés némileg növelte a foglalkoztatási szintet az ágazatban. Városunkban a gazdaság súlypontja továbbra is a szőlő- és bortermelés, valamint a turizmus-vendéglátás. Az utóbbit a koronavírus járvány kedvezőtlen gazdasági hatása erőteljesebben érintette, az egyike a COVID19-járvány leginkább sújtott szegmensének. Hagyományosan nagy szerepe van a mezőgazdasági tevékenységnek is. A térség gazdaságában működő vállalkozások jellemzően a kis- és középvállalkozások kategóriájába sorolhatók.

A szőlő-bor ágazatban több komoly tőkével rendelkező gazdasági társaság működik, amelyek jelentős beruházásokat hajtottak végre az utóbbi években. Ezek főként az ültetvénytelepítésben és korszerű borászati technológiákban öltöttek testet, és jelentős foglalkoztatási vonzatuk nem volt. Ugyanakkor a hagyományos növénytermesztés és állattenyésztés komoly jövedelmezőségi problémákkal küszködik, csakúgy, mint a korábban jól prosperáló textilipar.

A viszonylag kedvezőtlen közlekedési feltételek és infrastrukturális hiányosságok miatt a befektetőknek nem jelent célterületet a térség. Jelentős gond továbbá az is, hogy szakképzett munkaerő nem áll rendelkezésre.

Településünkön 2021. december 31-én adóhatóságunk által nyilvántartott adatok alapján a társas vállalkozások száma 574, míg az egyéni vállalkozók és őstermelők száma összesen 859 volt. A foglalkoztatás döntően Sárospatakon valósul meg.

Főbb munkáltatók városunkban ágazatonként

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat

- BIOFARM Kft.
- Gemini Wine Kft.
- ÉSZAKERDŐ Zrt.
- MEGYER Zrt.
- GEO-MILK Kft.
- CIROKA TOKAJI Kft.
- ZEMPLÉN AGRÁR Kft.
- CROPIMAL Kft.
- LUVATI Kft.
- ZEMPLÉNI KISERDŐ ERDÉSZETI Kft.

Bányászat, kőfejtés

- COLAS-ÉSZAKKÖ Kft.

Feldolgozóipar

- FRAISA HUNGÁRIA Kft.
- BOSS2006 Hungária Precíziósszerszámgyártó Kft.
- PAJZOS Zrt.
- PATAKI RUHA Zrt.
- TECHNOMETALL Kft.
- MOL Nyrt.
- Mediszintech Audiológia Kft.
- INNOVAWERT Kft.
- RUBIKON TEXT Kft.
- HAL-KOV Kft.
- UNIÓ-ÁSZ Kft.
- Sonova Audiological Care Hungary Kft.
- BORANAL Kft.
- DORI & JONA Kft.
- CABLE-TECH Bt.
- NORPAN SÜTŐIPARI Kft.
- KÉK ÉS TÁRSAI Kft.
- PATAKI KERÁMIA MŰHELY Kft.
- DRINKER Kft.
- GRAND TOKAJ Zrt.
- FOTON Kft.
- FERRO-TOOL Zrt.
- SÁRGÉPSZER Kft.

Villamosenergia-, gáz-, hőellátás, légkondicionálás

- ELMŰ-ÉMÁSZ ENERGIAKER. Kft.
- MVM Next Energiakereskedelmi Zrt.
- E2 HUNGARY Zrt.
- OPUS TIGÁZ Gázhálózati Zrt.
- MVM Émász Áramhálózati Kft.

- Greenergy-Power Kft.
- Köveshegy Napelem-Park Kft.
- Zemplén Solar Park Kft.
- Észak-magyarországi Áramszolgáltató Zrt.
- CYEB ENERGIAKERESKEDŐ Kft.
- Audax Renewables Kft.
- PATAKHŐ Nonprofit Kft.
- ELMŰ-ÉMÁSZ ENERGIASZOLG Zrt.

Építőipar

- WEINBERG - 93 Kft.
- ÉPSZER ÉPÍTŐ-ÉS SZERELŐIP Zrt.
- Alternatív és Megújuló Energia Központ Kft.
- DLW91 Kft.
- ZEMPLÉNKŐ Kelet-magyarországi Építőipari Fővállalkozó és Bányászati Kft.
- DHJ Építő Kft.
- Gramalpin 2007 Kft.
- Solarfactor Kft.
- Ferbau Tóth Kft.
- ZEMNEX-TRADE Kft.
- ORION-START Kft.
- Fiber Optic-Electric Kft.
- BODKŐ BODROGK.KÖZM.ÉS MÉLY Kft.
- HMG ÉPIP.KER. ÉS SZOLG. Kft.
- M-VILL Kft.
- STEEL-HÁZ Kft.
- VITÁNYI ÉS TÁRSA Kft.
- HEDA-SPED Kft.
- PATAK-VIZÉP Kft.
- MAGYAR ÉPTEK Kft.
- SPIE HUNGARIA Kft.
- Patak-Gáz Kft.
- TORONYI Bt.

Kereskedelem, gépjárműjavítás

- KARÁD AGRÁR Kft.
- VARING Kft.
- KISPATAK 2000.KER. Kft.
- DM Kft.
- Pepco Hungary Kft.
- FOR YOU-3 Kft.
- TIGER-TOOLS Kft.
- PENNY MARKET Kft.
- NAGY TŰZÉP Kft.
- PATAK-TANK Kft.
- INTRODUCE 2003 Bt.
- ZEMPLÉN-TŰZKERÉK Kft.

- Whizzopet Bt.
- SZORGOS MÉH Bt.
- UNIX AUTÓ Kft.
- FA-KŐ-KER Bt.
- BORSODI TACHOGRÁF Kft.
- COLOMBUS TRADE HUNGARY Kft.
- Di-Anzo Tools Kft.
- Scoopee Hungary Kft.
- Targetflow Kft.
- BÁRDI AUTÓ Zrt.
- DIEGO-SÁROSPATAK KER Kft.
- VECTRA -2003. Kft.
- DELTA GABONA Kft.
- SZIKRAKER Kft.
- ITALKERESKEDŐ-HÁZ" Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt.
- VÁR KERESKEDELMI Kft.
- SROT-VAS Kft.
- NATURA LIFE FAMILY Kft.
- ZEMPLÉN TABAK Bt.

Szállítás, raktározás

- MAGYAR POSTA Zrt.
- NEMZETI ÚTDÍJFIZETÉSI Zrt.
- BODNÁR DARU Kft.
- HUSZÁR & KIRÁLY Kft.
- Genesis Sustainable Future Kft.
- SMITH TRANS ÁRUFUVAROZÁSI Kft.
- BODROG-TRANS Kft.
- FGSZ. FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ Zrt.
- VALLER-TRANS Kft.
- Volánbusz Zrt.

Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás

- ZEMPLÉN IDEGENFORGALMI Kft.
- ZEMPLÉNI HUSZÁR Kft.
- SÁROSPATAKI KÖZSZOLG.NONP Kft.
- Kövér Zsolt
- International Medical Health Értékesítő és Szolgáltató Szociális szövetkezet
- GREEN KING Kft.
- VÁR VENDÉGLŐ -94 Bt.
- Pizza del Fiore Vendéglátóipari és Kereskedelmi Kft.
- BÖMBI -1948 Kft.
- RETRO 2008 Kft.
- Burofood Kft.
- SAS-BAU PROJEKT Kft.
- GRAND TEAM Ép-Kert 2002 Kft.
- PATAKI VENDÉGL. ÉS SZOLG. Kft.

- JUHÁSZ-CENTRÁL Kft.
- TRIKÓ-ÁSZ Bt.
- MIXI-LOG Kft.
- HUNGAST VITAL Kft.
- LADO-F Bt.

Információ, kommunikáció

- Yettel Magyarország Zrt. Zrt.
- Magyar Telekom Távközlési Nyrt.
- PR-TELECOM Távközlési, Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt.
- Qualente Kft.
- VODAFONE MO.MOBIL TÁVKÖZL. Zrt.
- Burtics Tamás
- Maklár Ábrahám Teofil
- Cetin Hungary Zrt.
- BODROG-MARKETT Bt.
- Máji Gábor
- DIGI TÁVKÖZLÉSI ÉS SZOLG Kft.
- ZEMPLÉNI PIAC 94 Kft.
- Leitner Ádám
- BODROG-GUEST Kft.
- Karacs Mónika Katalin
- Filmszüret Kft.
- InviTechncom Kft.
- VIDANET Zrt.

Pénzügyi, biztosítási tevékenység

- ERSTE BANK HUNGARY Zrt.
- Takarékbank Zrt.
- Vajkó István
- Horváth Márk
- Hardon Réka
- Karajzné Mitró Erika
- ZEMPLÉNI F&K Kft.
- Takaréklízings Zrt.
- Invitech ICT Services Kft.
- OTP INGATLANLÍZING Zrt.
- FA & KO Bt.
- OTP BANK Nyrt.
- EUGON Kft.
- KERESKEDELMI ÉS HITELBANK Zrt.

Ingatlanügyletek

- Weinberg Ingatlanfejlesztő Kft.
- TIREK-SZOLG Kft.
- SIROLINVIN KER. ÉS SZOLG Kft.
- EB HUNGARY INVEST Ingatlanfejlesztő és Építőipari Kft.
- MOL KISKER.INGATLAN Kft.
- KARÁT INVEST Ingatlanhasznosító Kft.

- NEXUS CREDIT Kft.
- PRO FOR YOU INGATLANHASZ. Kft.
- KÉK VAGYONKEZELŐ Kft.
- JET INVEST Kft.
- S+R Kft.
- DP Green Innov Kft.
- Busz és Eszközhasznosító Kft.
- PONTER Kft.
- TIHASZ Takaréék Zrt.
- FUNDUS VAGYONKEZELŐ Zrt.
- KIRÁLYHEGY 71 Kft.
- SÁROSPATAK ÉS VIDÉKE ÁFÉSZ
- Pataki Kerámia Manufaktura Kerámiagyártó és Kereskedelmi Kft.
- DIGITAL HUNGARY Kft.
- Eleven Focus Kft.
- KÉK KÉMIAI FÉMFELÜLET-KEZ. Kft.
- NICHOLAS BROTHERS Kft.

Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység

- Tokaj - Hegyalja Egyetemért Zrt.
- NIPLANVILL Mérnöki és Szolgáltató Kft.
- Zdp & Pers Kft.
- DEDLI-ÉPTEK Kft.
- TRAU-KONT Kft.
- BuildEXT Kft.
- Anpast Europroject Kft.
- Rapidnyomda.Hu Kft.
- PATAKI ÁLLATORVOS EÜ Kft.
- GOODWILL ENEGY Zrt.
- ADÓTERV INVESZT Kft.
- Gyémánt Inveszt Kft.
- MÁÉRT-FOR-MA Kft.
- E.ON Hungária Energetikai Zrt.
- SZERENCS-SISSY Bt.
- BODROG-KONTIR Kft.
- KADOSA HUNGÁRIA KER. Kft.
- ARTTOM Bt.
- ORY-BEAUTY Kft.
- EGÉSZ-SZÁM Kft.
- Karászi Bt.
- Pro-Szám Kereskedelmi Ügyvitelszervezési és Tanácsadó Bt.
- ZEMPLÉN ÉLKER Kft.
- SZÁM-TAN-KÖNYV Kft.
- PATAK TREND Kft.
- SISKÁ ÉS TSA Bt.
- T2T SZÁMVITELI ÉS SZOLG. Bt.
- PATAKI PÁLINKAHÁZ Kft.
- Patak Safety Bt.

- BEZSONG MÉRNÖKI Kft.
- BÁNSZERVA Kft.
- PATAK-KÖNYV Kft.
- Zemplén Térsége Szociális Szövetkezet
- CREATIVENT Kft.
- GEOFORG KER Kft.
- AS ÉPÍTÉSZ STUDIO Kft.
- KONTO ÉS KONTROLL Kft.
- TRAUTSONDORFER Kft.
- Rudno Consulting Kft.
- MÁJER FACTORY Kft.
- GEO-GIS MÉRNÖKI Bt.
- CREATIVE HUMAN SOLUTIONS Kft.
- GOODWILL CONSULTING Kft.

Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység

- MVM EÉ Ügyfélkapcsolati Kft.
- Goodevent Rendezvényszervező Kft.
- MasterClean Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
- CSEHI ELEKTRON Bt.
- TOKAJ PORTIUS PINCÉSZET Kft.
- BAROMFI-COOP Kft.
- BNI CAPITAL Kft.
- ABRILL-HUMÁN Kft.

Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás

- ÉM-VIZIG
- Milnor 2016 Ehs Team Kft.
- PIROFAKTOR Kft.

Oktatás

- PROEGO Bt.
- SZIKRA'X FACT Kft.
- ZEMPLÉN-ATI Kft.
- SZILTOP Nonprofit Kft.
- KÖLCSEY FERENC GIMNÁZIUM
- Tokaj -Hegyalja Egyetem Intézményfenntartó Nonprofit Kft.
- Zemplén Edutur Kft.
- CIVIS TANODA Oktatásszervezési és Szolgáltató Kft.
- MIKROSZOL Kft.
- SP-KO-VA Kft.
- HANSA NYELVISKOLA Kft.

Humán-egészségügyi, szociális ellátás

- MV-CORTEX Bt.
- VEL-MED Kft.
- SYNLAB Hungary Kft.
- MED-M Kft.

- Patak-Medical Kft.
- DR.SERFŐZŐ ÉS TÁRSAI Kft.
- BODROG-DENTÁL Kft.
- KATHI-CSERKUTI ORVOSI Kft.
- INNER 95 Bt.
- SÁNTHA ERZSÉBET DR ÉS TSA Bt.
- DEMETER ÉS TÁRSA MED Kft.
- CORDIAL EÜ. SZOLG Bt.
- PULMO-MED BT.
- SI-MOL MED Kft.
- TOWIL EÜ. ÉS SZOLG. Bt.
- PELAS ORVOSI Bt.
- NAGYHÁZI DENT Kft.
- Lunatum Kft.
- ANA-DENT Bt.
- BEN-IN MEDICAL Bt.
- SAUNDERS Kft.
- CITOMED Bt.
- PRAXIPULM Kft.
- GOLDEX-MED Kft.

Művészet, szórakoztatás, szabadidő

- SZERENCSEJÁTÉK 5.SZ.TERÜLE Zrt.
- LÓ-VÁLT Kft.
- FIREBIRD PYROTECH Kft.
- INTERKULTUR HUNGÁRIA Kft.
- CHARTARIUS Bt.
- ZOLAMI Bt.
- SÁROSPATAKI PLASZTIK SE.
- Zempléni Vízilabda Kft.
- KORDA Bt.
- DANCE ALLIANCE ENTERTAIN. Kft.
- SIDINFO Nonprofit Kft.
- ARCONS Bt.
- PATAQUA Kft.

Egyéb szolgáltatás

(például szakszervezeti érdekképviselő, egyházi tevékenység, számítógépjavítás, fodrászat, temetkezés stb.)

- DINA-BENE Kft.
- ALPIMOR Bt.
- Dr7 Revital Kft.
- PA-PRO EK-KOMM Kft.
- Bodroközi Közösségi Szolgáltató Szociális Szövetkezet

A munkaerő mobilitását rontják a magas közlekedési és lakhatási költségek, fokozva a várostól távoli településeken élők hátrányát. Népeségfogyás jellemző, amely nagyobb részt az elvándorlásból adódik, amely főképp a fiatalok körében ölt nagyobb mértéket.

A gazdasági válság mélypontján túljutva, a piaci pozíciókban javulás volt megfigyelhető. A 2020. évtől azonban – az ismert makrogazdasági tényezők miatt – visszaesés tapasztalható.

A vállalkozások jellemzően a kereskedelem, fémfeldolgozás, építőipar, mezőgazdaság, élelmiszeripar, textiláru gyártása és a lakossági szolgáltatások valamelyik területén működnek.

Közfelföld és intézmények:

A foglalkoztatásban jelentős szerepet tölt be az önkormányzat és intézményei, a Járási Hivatal, a szociális intézmények, valamint Sárospatak Város Önkormányzatának Kommunális Szervezete.

Civil szervezetek (alapítványok, egyesületek, közhasznú társaságok):

Az állam vagy az önkormányzat által fel nem vállalt, közfelföld ellátására létrejött társulások. Városunkban az alábbi civil szervezetek működnek, melyek kisebb létszámot képesek foglalkoztatni.

- ✓ Zempléni Családokért Alapítvány
- ✓ Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zempléni Térségi Egyesülete
- ✓ Sárospataki Lokálpatrióták Egyesülete
- ✓ Zempléni Lovas Egyesület
- ✓ Józseffalváraért Egyesület
- ✓ Sárospataki Utánpótlásnevelő Sportiskola Egyesület
- ✓ Árpád-házi Szent Erzsébet Történelmi Társaság
- ✓ Sárospataki Polgárőr Egyesület
- ✓ Sárospataki Amatőr Művészekért Alapítvány
- ✓ Sárospataki Torna Club
- ✓ Sárospataki Wass Albert Kör
- ✓ Sárospataki Önkéntes Tűzoltó Egyesület
- ✓ „A fogyatékos gyermekeinkért” Alapítvány
- ✓ Sárospataki Német Kisebbség Kultúrájáért Alapítvány
- ✓ Czinke Alapítvány
- ✓ Esélyegyenlőségért Alapítvány
- ✓ „Idős és fogyatékos lakóinkért” Alapítvány
- ✓ "KIWANIS" Női Klub Sárospatak-Humanitárius és Karitatív Egyesület
- ✓ Art-Ért Alapítvány

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Településünkön a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Sárospataki Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya nyújt segítséget a fiatalok foglalkoztatásában. Oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok keretében munkaerő-piaci képzéseket, tanácsadást és közvetítést, pályaaorientációs, pályamegerősítő csoportfoglalkozásokat és elhelyezkedést segítő tréningeket (önéletrajzírás, álláskeresési tréning) tartanak.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	491	60
2017	447	50
2018	417	54
2019	387	31
2020	446	42
2021	376	23

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A munkaerő-piaci integrációt a Foglalkoztatási Osztály koordinálja. A nyilvántartott állás keresők képzését fontosnak ítéli és próbálja egyfelől korrigálni az iskolarendszerű képzés hiányosságait és harmonizálni azt a munkaerő-piaci igényekkel, másfelől a megszerzett tudással értékesebbé tenni őket, mint potenciális munkavállalókat az elsődleges munkaerőpiacon.

Sárospatakon megvalósult munkaerő-piaci képzések:

- ✓ bolti hentes,
- ✓ óvodai dajka,
- ✓ targoncavezető + hatósági vizsga + raktáros,
- ✓ hegesztő,
- ✓ pénzügyi és számviteli ügyintéző,
- ✓ cukrász,
- ✓ szerszámkészítő,
- ✓ mezőgazdasági gazdaasszony, falusi vendéglátó,
- ✓ élelmiszer-, vegyi áru- és gyógynövény eladó,
- ✓ CNC gépkezelő,
- ✓ gyermek- és ifjúsági felügyelő,
- ✓ gépi forgácsoló,
- ✓ vendéglátó eladó + alapfokú német,
- ✓ szakács,
- ✓ eladó,
- ✓ kézápoló és műköröm építő,
- ✓ kőműves,
- ✓ ács,
- ✓ víz-, csatorna-, és közműrendszer szerelő,
- ✓ számítógépes adatrögzítő,
- ✓ virágkötő,
- ✓ kozmetikus.

2022. évben csak alacsony iskolai végzettségűek felzárkóztatását célzó képzés indult, ennek oka, hogy a kvalifikáltabb, képzettebb személyek elhelyezkedési esélyei magasabbak az alacsony iskolai végzettségűeknél.

Támogatások formái:

- ✓ foglalkoztatást bővítő támogatás,
- ✓ bérköltség támogatás,
- ✓ útiköltség támogatás,
- ✓ lakhatási támogatás,
- ✓ vállalkozóvá válás támogatása.

Munkaerő-piaci szolgáltatások:

- ✓ álláskeresési technika oktatása
- ✓ álláskereső klubfoglalkozás
- ✓ munkaerő-piaci információk nyújtása
- ✓ munkavállalási tanácsadás
- ✓ pályaválasztási és pályakorrekciós tanácsadás
- ✓ reintegráló tréning

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Városunkban az elsődleges munkaerőpiac nem kínál foglalkoztatási lehetőséget az álláskeresők jelentős részének. Számukra hosszú évek óta a közfoglalkoztatás keretében tud az önkormányzat intézményein keresztül munkalehetőséget biztosítani. A mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatása szintén a közfoglalkoztatási programok keretében történik.

A közfoglalkoztatás azonban nem lehet cél, csak eszköz. Eszköz a munkanélküliség csökkentésére és a humánerőforrás potenciáljának megtartására, fejlesztésére. A programok résztvevői megtartott munkavégző képességüknek köszönhetően nagyobb eséllyel tudnak állást keresni és helytállni a versenyszférában.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Foglalkozási diszkriminációról nincs tudomásunk a településünkön.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Településünkön az ingyenes internet hozzáférés több formában adott. A vendéglátóegységekben, művelődési intézményekben, nagyobb kereskedelmi centrumokban, városunk főterén, a Makovecz téren lehetőség van az ingyenes internet eléréséhez WI-FI hálózaton keresztül.

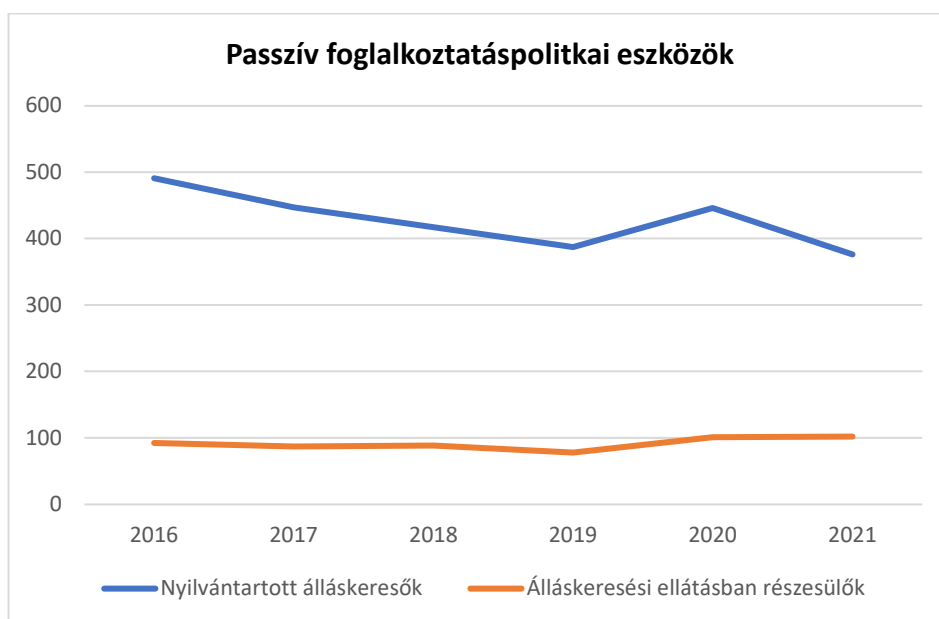
Digitális ismeretek megszerzésére elsősorban az oktatási intézményekben biztosított, de A Művelődés Háza és Könyvtára szervezésében is indulnak tanfolyamok minden korosztály számára.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Településünkön a nyilvántartott álláskeresők száma a 15-64 év közötti népesség százalékában 5-6 % között, míg az álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma a nyilvántartottak százalékában 19-27 % között mozog.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	491	6,12%	92	18,74%
2017	447	5,71%	87	19,46%
2018	417	5,48%	88	21,10%
2019	387	5,28%	78	20,16%
2020	446	6,18%	101	22,65%
2021	376	5,48%	102	27,13%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

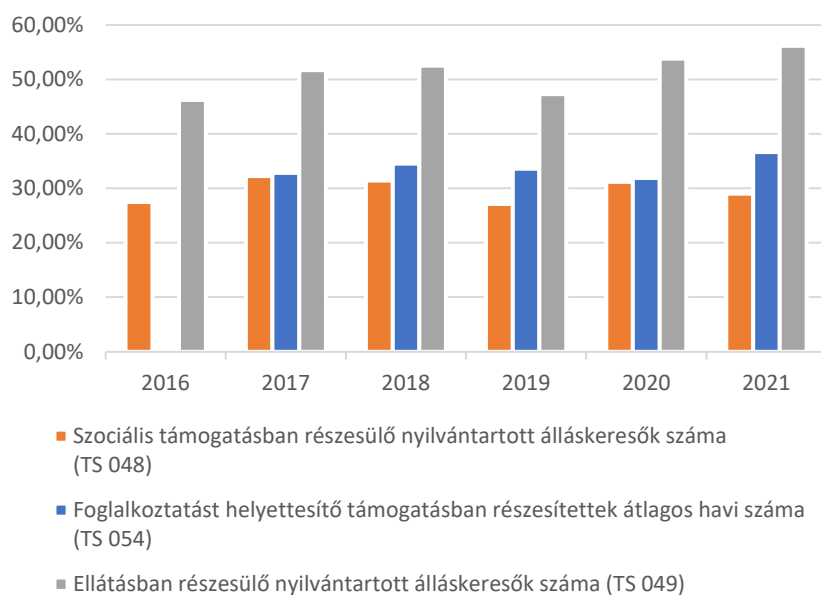

2015. február 28-tól a rendszeres szociális segély ellátás megszűnt, 2015. március 1-től az Szt. az aktív korúak ellátását vezette be, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás és foglalkoztatást helyettesítő támogatás jogcímen. A részesülők számát a 3.3.2. számú és a 3.3.3. számú táblázat mutatja be.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	135	27,49%	n.a.	-	227	46,23%
2017	144	32,21%	147	32,80%	231	51,68%
2018	131	31,41%	144	34,54%	219	52,52%
2019	105	27,13%	130	33,55%	183	47,29%
2020	139	31,17%	142	31,89%	240	53,81%
2021	109	28,99%	138	36,65%	211	56,12%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

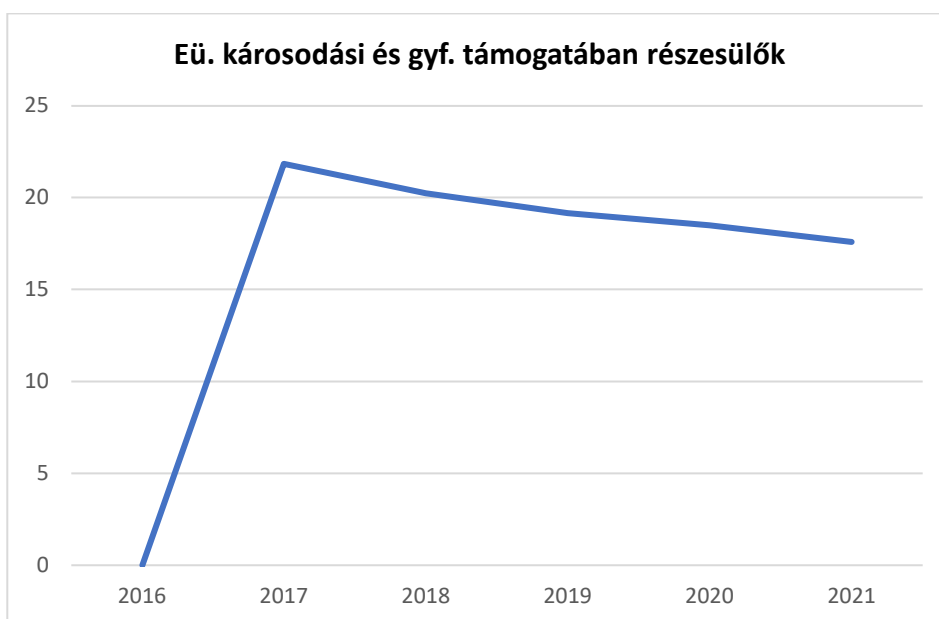
**Passzív foglalkoztatás-politikai eszközkel
támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség
arányában II. (%)**

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	22
2018	20
2019	19
2020	18
2021	18

Forrás: TeIR, KSH

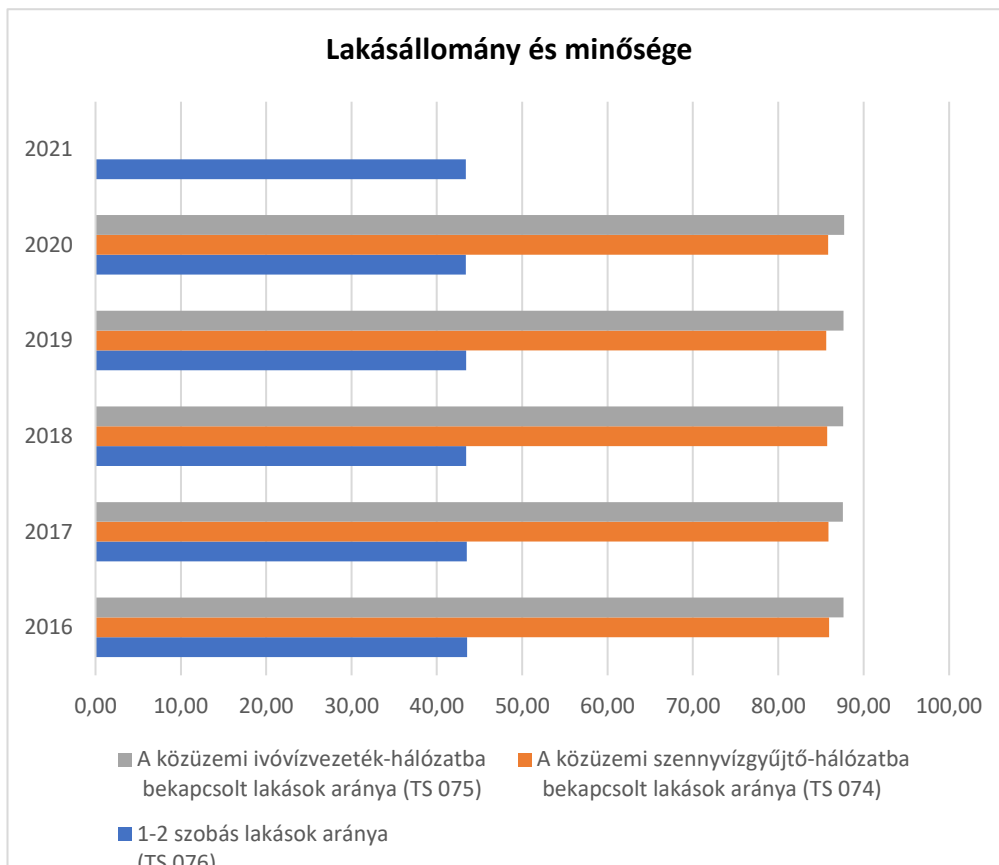

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TS 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	5279	1	0,19	43,53	85,98	87,67
2017	5284	5	0,95	43,49	85,90	87,59
2018	5294	10	1,89	43,45	85,74	87,61
2019	5300	6	1,13	43,42	85,64	87,64
2020	5302	2	0,38	43,40	85,84	87,74
2021	5303	1	0,19	43,39	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

**3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)
(erre vonatkozóan az Önkormányzat adatbázisa nem teljes)**

Önkormányzatunk bérlakás állománya 163 lakásból áll, ebből a szociális alapon kiadott lakás: 64. Elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma jelenleg 41, ezek az ingatlanok nem kerülnek kiadásra, üresen állnak.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást.

Sárospatak Város Önkormányzatának 33/2009. (XII. 1.) rendelete vonatkozik az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadására. A rendelet 6. és 7. §-a rendelkezik a szociális helyzet alapján történő bérbeadásról:

„6.§

(1) Szociális helyzet alapján a lakást csak határozott időre lehet bérbe adni.

(2) A megüresedett lakások új bérlő részére szociális alapon történő bérbeadása pályáztatás útján történik.

(3) A pályázatok meghirdetése a helyben szokásos módon történik. A pályázat benyújtási határidejét úgy kell megállapítani, hogy a kiírás minimum 15 napon keresztül megjelenjen.

(4) A pályázati felhívásnak az alábbiakat kell tartalmaznia:

- a) a pályázatot kiíró szerv megnevezését, székhelyét;
- b) a bérbeadás útján hasznosításra szánt lakás megjelölését;
- c) a bérbeadás jogcímét, időtartamát;
- d) a lakbér összegét, megfizetésének időpontját;
- e) a bérbeadás egyéb feltételeit;
- f) egyéb, a pályáztató által lényegesnek tartott adatokat;
- g) a lakás megtekintésére kijelölt időpontot;
- h) a pályázat benyújtásának helyét és határidejét, elbírálásának határidejét.

(5) Pályázatot benyújtani csak előzetesen meghirdetett lakásra, a 4. és 5. sz. mellékletben lévő adatlapon lehet. Az írásban benyújtott pályázatnak tartalmaznia, illetve ahhoz mellékelni kell:

- a) a pályázó személyes adatait, lakcímét;
- b) a lakásba együtt költöző személyek adatait, továbbá;
- c) a pályázó nyilatkozatát, hogy a kiírt pályázati feltételeket elfogadja, illetve azoknak megfelel;
- d) a jogosultság feltételeit igazoló okmányokat.

7. §

(1) A szociális helyzet alapján bérbe adandó lakás bérlője az a legalább 2 éve sárospataki állandó lakóhellyel vagy 2 éves sárospataki munkaviszonnyal rendelkező pályázó lehet,

a) akinek vagy házastársának (élettársának), illetve a vele együtt költöző közeli hozzátartozójának tulajdonában, haszonélvezetében, bérletében nincs másik $\frac{1}{2}$ részarányt meghaladó beköltözhető lakás;

b) családjában – az együttköltöző közeli hozzátartozókat is figyelembe véve – az egy főre jutó, a pályázat benyújtását megelőző három havi nettó jövedelmének az átlaga nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, egyedül élő esetén a 250 %-át;

c) családjában nem rendelkezik olyan vagyonnal, amelynek forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80-szorosát meghaladja, és

d) a pályázat benyújtását megelőzően:

da) nem mondott le önkormányzati bérlakás bérleti jogáról térítés ellenében, illetve

db) beköltözhető $\frac{1}{2}$ részarányt meghaladó lakását nem idegenítette el.

(2) A pályázó részére csak olyan szobaszámú lakás adható bérbe, amely a lakásigénye mértékét nem haladja meg.

(3) A lakásigény maximális mértéke – az együtt költöző személyek számától függően:

két személyig: egy lakószoba;

két-három személy esetén: két lakószoba;

négy- és annál több személy esetén: három lakószoba.

(4) Szociális alapon bérbe adott lakás bérleti szerződésének meghosszabbítására vonatkozó feltételek:

- a) bérelő köteles a határozott időre kötött bérleti szerződés lejáratának időpontja előtt legalább 60 nappal bérbeadó részére benyújtani a meghosszabbításra vonatkozó kérelmét (6. sz. melléklet). Bérelő a kérelem mellékleteként köteles csatolni a jogosultság feltételeit igazoló okmányokat;
- b) a szerződés meghosszabbításának feltétele, hogy bérelőnek az önkormányzat (és annak szervezetei) felé lakbér vagy egyéb tartozása nem lehet.
- c) az a.) pontban foglalt határidőt követően benyújtott kérelem érdemi elbírálás nélkül elutasításra kerül.”

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokkal nem rendelkezünk.

d) lakhatást segítő támogatások

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testületének az első lakóingatlanhoz jutás feltételeinek helyi támogatásáról szóló 23/2014. (XII. 02.) önkormányzati rendelete 3. §-a alapján:

„(1) A támogatás formája kamatmentes kölcsön.

(2) A támogatás összege vásárlás vagy építkezés esetén 25 millió Ft vételárig vagy építési költségig 1 millió Ft.

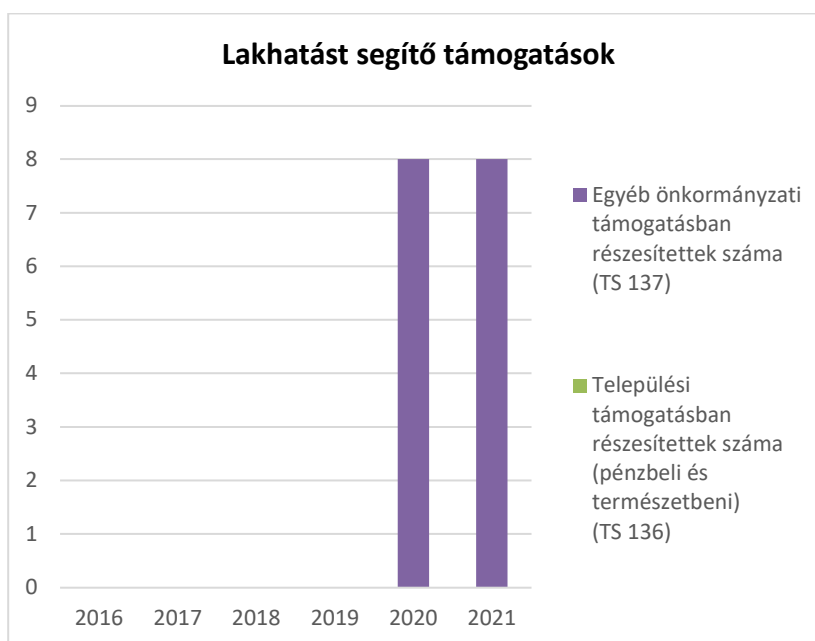
(3) A kamatmentes kölcsön összegéből vissza nem térítendő támogatás illeti meg azokat az igénylőket, akik saját háztartásukban kiskorú gyermekek eltartásáról gondoskodnak, és a támogatási szerződésben foglalt fizetési kötelezettségüknek szerződésszerűen eleget tesznek, valamint a gyermek születésekor nem rendelkeznek lejárt határidejű fizetési kötelezettséggel. A vissza nem térítendő támogatás mértéke legfeljebb három gyermeket figyelembe véve gyermekenként 100.000,- Ft, mely összeg a (2) bekezdésben meghatározott összegbe beleszámít.

(4) A (3) bekezdés szerinti vissza nem térítendő támogatás akkor is megilleti az igénylőket, ha a gyermek a támogatási szerződés megkötését követően születik meg és azt a gyermek születését követő 90 napon belül bejelentik a támogatónak.”

2020. évben e rendelet alapján 8 fő részesült önkormányzati támogatásban (lásd: 3.4.3. számú táblázat)

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	0
2018	n.a.	0
2019	n.a.	0
2020	n.a.	8
2021	n.a.	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Önkormányzatunk a jelenleg hatályos, a települési támogatásokról szóló 11/2021. (IX.27.) önkormányzati rendelete alapján biztosít lakásfenntartási támogatást, a villanyáram, a víz- és csatornadíj, a gázfogyasztás, a lakbér, a távhő-szolgáltatás és a szemétdíj költségeinek viseléséhez a szolgáltató felé havonta történő folyósítással, vagy a szilárd tüzelésű fűtési berendezést használók esetében az éves támogatás összegének megfelelő értékű szilárd tüzelőanyag biztosításával.

f) eladósodottság

Településünkön is komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. Jellemző továbbá a hitelek miatti eladósodás, ugyanis a kis jövedelmű emberek csak hitelek felvétele árán tudnak saját lakáshoz és egyéb vagyontárgyakhoz jutni. Sajnos a gazdasági válság hatása a hitelek törlesztésénél is érezteti hatását, hiszen az emberek a megnövekedett törlesztő-részletet nem, vagy csak nagy nehézségek árán képesek fizetni.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Sárospatakon külterület és nem lakóövezet Páterhomok és Halászhomok. A külterületeken lévő lakóterületeken (tanyák kivételével) vezetékes ivóvíz és elektromos áram ellátása biztosított, szennyvíz elhelyezéshez zárt szennyvíztároló kialakítható. Közlekedés távolsági autóbuszokkal megoldott.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Településünkön nagyobb telep/szegregátum, mint lakókörnyezet Kispatak városrész szélén az úgynevezett „Cigánytelep” és Halászhomok tanyán található. Kisebb lakóközösségek elvélve a város peremterületein még találhatóak, amelyek leginkább 1-2 családra összpontosulnak. Ezek a családok a legmélyebb szegénységben élnek, napi megélhetési nehézségekkel, nélkülözésekkel, nyomorban.

Otthonaik 1-1,5 lakóhelyiségekből álló, komfort nélküli helyiségek. Áramszolgáltatáson kívül (amely jellemzően feltöltő kártyás) más közművesítéssel lakókörnyezetük nem rendelkezik.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

A telepen élő családok többnyire középkorú, többgyermekes családok. Életmódjuk, megélhetési nehézségeik, táplálkozási szokásaik miatt egészségi állapotuk normál átlagtól eltérő, alacsony iskolázottsággal. Jövedelmük többnyire a gyermekek után járó ellátások, foglalkoztatást helyettesítő támogatás. A vizsgált időszakban pozitívként könyvelhettük el, hogy egyre nagyobb számban sikerült őket bevonni a közfoglalkoztatási programokba. Az itt élő gyermekek lakókörnyezetük miatt hátrányos helyzetűek, s ha még a nevelésbeli hiányosságokat is figyelembe vesszük, kimerítik a halmozottan hátrányos helyzetűek fogalmát.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A szegregátumokban folyamatos a családok vándorlása, átrendeződése, tagozódása, és a korai családalapítás.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Egészségügyi alapszolgáltatás:

Az alapellátás területei ma Magyarországon az egészségügyi törvény 152. § értelmében:

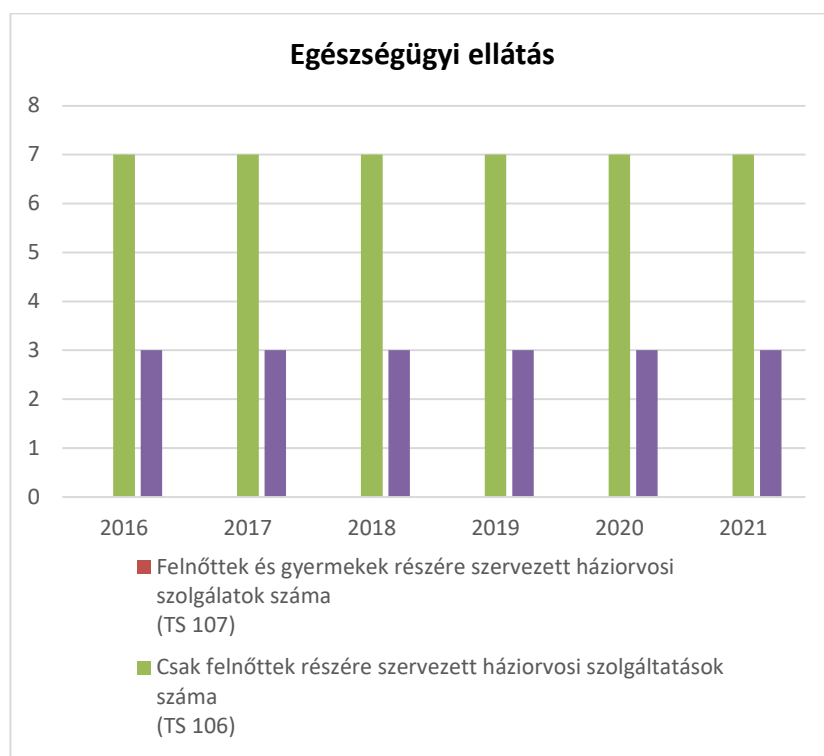
- ✓ a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- ✓ a fogorvosi alapellátás,
- ✓ az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- ✓ a védőnői ellátás,
- ✓ az iskola-egészségügyi ellátás

Sárospatakon az egészségügyi alapellátást a 3950 Sárospatak, Comenius u. 20. szám alatt működő Rendelőintézet biztosítja.

Sárospatakon a felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma 0, a csak felnőttek részére szervezett **háziorvosi szolgáltatások száma 7**, a **házi gyermekorvosok** által ellátott szolgálatok száma 3. (lásd 3.6.1. számú táblázat)

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	7	3	4	n.a.	n.a.
2017	0	7	3	4	568	52,34
2018	0	7	3	4	772	49,62
2019	0	7	3	4	751	28,95
2020	0	7	3	4	683	28,96
2021	0	7	3	4	702	22,87

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Rendelőintézet a **fogorvosi alapellátást** 4 szakorvossal biztosítja, az ellátási területei Sárospatak, Viss, Kenézlő, Zalkod, Vajdácscsa, Hercegkút, Makkoshotyka, Györgyarló, Bodrogolaszi, Sáradsadány.

A Rendelőintézet által működtetett a **központi ügyeleti szolgálat és fogorvosi ügyelet is**, amellyel a sürgősségi betegellátás biztosított a háziorvosi és fogorvosi rendelési idővel le nem fedett időben. Ellátási terület: Sárospatak, Viss, Kenézlő, Zalkod, Vajdácscsa, Hercegkút, Makkoshotyka, Györgyarló, Bodrogolaszi, Sáradsadány, Tolcsva, Erdőhorváti, Háromhuta, Komlócska, Olaszliszka, Vámosújfalú.

Az anya-, gyermek-, csecsemővédelmi ellátásról a **védőnői szolgálat** gondoskodik.

A szakellátásban a gép- és műszerpark fejlesztése is hangsúlyos szerepet kap. Az elhasznált gépek cseréjéből, az új tevékenységekhez, a technológiai korszerűsítéshez, illetve szervezetfejlesztéshez szükséges eszközök beszerzéséből kiemelendő a korszerű betegirányítást lehetővé tevő informatikai rendszer, amely az egyik legfontosabb technikai feltétel a szervezeti hatékonyság, betegbiztonság és az ellátás minősége növelésének (pl. keresztvizsgálatok elkerülése, gyorsabb diagnózis, ellátási hibák előfordulási gyakoriságának csökkentése). Lehetővé vált az egynapos sebészeti ellátás.

A rendelőintézetben működtetett szakrendelések:

- Aneszteziológia
- Audiológia
- Angiológia
- Belgyógyászat
- Bőrgyógyászat
- Diabetológia
- Endokrinológia, anyagcsere és diabetológia
- Foglalkozás-egészségügyi szolgálat
- Fül-orr-gégészet
- Gyermekpszichiátria

- Post-Covid szakrendelés
- Ideggyógyászat
- Kardiológia
- Laboratórium
- Ortopédia
- Pszichiátria
- Pszichológia
- Reumatológia
- Röntgendiagnosztika
- Sebészet, Traumatológia
- Proktológia, Sebészet
- Szemészet
- Szülészeti-nőgyógyászat
- Tüdőgyógyászat
- Tüdőszűrés
- Ultrahangdiagnosztika
- Urológia
- Gyógytorna, Fizioterápia, Gyógymasszázs

A rendelőintézetben nem működtetett szakrendelések szempontjából a térség lakossága a Sátoraljaújhelyi Erzsébet Kórház (SEK) ellátási területéhez tartozik.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A gyermekek részére a prevenció és szűrővizsgálatokat a védőnői szolgálat és az iskolaorvosok, fogorvosok végzik, rendszeres korcsoportos szűrések vannak 3-16 éves korig. A felnőttek részére a Rendelőintézet alkalmanként szűrővizsgálatokat szervez a településen.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Rendelőintézet jól felszerelt mozgásszervi részleget működtet (fizikoterápia, masszázs, gyógytorna, víz alatti gyógytorna).

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Településünkön a közétkeztetést a Sárospataki Közszolgáltatási Nonprofit Kft. látja el. Az önkormányzati Makkhetes Étteremben napi 250 embert szolgálnak ki. A közszolgáltató továbbra is a legolcsóbb a városban.

A közétkeztetési konyha által nyújtott szolgáltatás megfelel a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (VI.30.) EMMI rendelet előírásainak.

A város vezetése erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy a közétkeztetésbe saját termesztésű, egészséges élelmiszerek kerüljenek. A járási startmunka mintaprogramok keretében 2012-től minden évben indult a mezőgazdasági növénytermesztés program.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Sajnos az utóbbi évtizedben bekövetkezett gazdasági-társadalmi változások merőben új közeget teremtettek a sportnak. Megszűnt a sportszervezetek, sportegyesületek, szövetségek direkt állami

finanszírozása. Az elmúlt időszakban a szociális, a kulturális és az oktatási alapfeladatok tömege zúdult a helyi önkormányzatokra, miközben a sport egyre inkább háttérbe szorult. A sport korábbi nagy mecénásai, az állami vállalatok, a szövetkezetek jelentős része tönkrement, átalakult, sporttámogató tevékenységük szinte megszűnt. A kisebb vállalkozások pusztán létükért küzdenek, nemigen alkalmasak a mecénási szerepkörre, mégis viszonylag nagy anyagi erőket mozgósítanak egy-egy sportág támogatására.

Mindezek következtében a sport az elmúlt években jelentős veszteségeket szenvedett, nem közpénzből történő finanszírozása számottevően csökkent. Ellentmondást jelent az is, hogy míg – országos szinten – a versenysport, az élsport területén kimagasló eredményeket és nemzetközi sikereket érnek el sportolóink, addig a lakosság döntő többségének rossz az egészségi, edzettségi állapota. Az átalakulás folyamata a mai napig nem zárult le, ezért országos és helyi szinten egyaránt átmeneti időszakát éli a sport. Természetesen az emberek szemléletváltozása is szükséges, hiszen egyre romló egészségi állapotuk (csökkenő élettartam, szív- és érrendszeri betegségek növekvő aránya, túlsúlyosak, szenvedélybeteg problémája) ellenére is jócskán elmarad úgy a versenysportolók, mint az egészségükért mozgók aránya a nyugati országokétól, városokétól. Az EU országokban nem ritka, hogy a lakosok 60-70%-a mozog, sportol – ezzel szemben Sárospatakon ez jó, ha eléri a 10%-ot.

Sárospatakon működő sportegyesületek, szakosztályok:

- ✓ Sárospataki Torna Club
 - o Labdarúgó szakosztály
 - o Kézilabda szakosztály
 - o Ökölvívó szakosztály
- ✓ Pataki Asztalitenisz Sport Club
- ✓ Z 24 Postagalamb Sportegyesület
- ✓ Sárospataki Kyokushin Karate Sportegyesület
- ✓ Sárospataki Plasztik Kulturális, Szabadidő és Sport Egyesület
- ✓ Sárospataki Református Kollégium Diáksport Egyesület
- ✓ Zempléni Lovas Egyesület
- ✓ Sárospataki Modellező Klub
- ✓ Sárospataki Utánpótlásnevelő Sportiskola Egyesület
- ✓ Sárospataki Ultisok Baráti Köre
- ✓ Szent Erzsébet Diáksport Egyesület
- ✓ Árpád Vezér Diáksport Egyesület
- ✓ Rákóczi Diáksport Egyesület
 - o Birkózó szakosztály
- ✓ Zempléni Vízilabda Klub
- ✓ Sárospataki Elektromos Sport Egyesület

Az Önkormányzat igyekszik gondoskodni a település lakossága egészséges életfeltételeinek biztosításáról. Ehhez az alábbi sportlétesítmények lakosság számára történő igénybevételét biztosítja:

- ✓ Sportpálya: 2017. évben pályázati forrásokból megújult, kialakításra került a műfüves pálya, a lelátót lefedték, a kiszolgáló épületet felújították. Itt tartják edzésüket és mérkőzéseiket a labdarúgók, illetve szintén ingyenesen használhatják az iskolai osztályok.
- ✓ ÁVG Tornacsarnok: Az ÁVG tornacsarnoka minden városi rendezvény házigazdája. Szabvány méretű kézilabda pályáján zajlanak az STC kézilabda mérkőzései, de ezen kívül öntevékeny baráti társaságok és ad-hoc kispályás labdarúgó csapatok is használják. A lelátó befogadóképessége 150-200 fő, de a tervezés miatt a küzdőtérre való rálátás sok esetben korlátozott.

- ✓ Városi Úszoda: 25 méteres medencéje használható sportolásra, amit a városi úszóversenyek során ki is használnak az iskolák. E mellett önkormányzati rendelet értelmében úszásoktatás céljára használhatják a létesítményt. A ZVK kedden és csütörtökön külön megállapodás és díjfizetés ellenében itt tartja edzéseit. A fürdő fejlesztése talán magával hozza azt is, hogy a sportmedence terén is történjenek fejlesztések.
- ✓ Wáberer Sportcentrum: a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma, Általános Iskolája és Diákotthonának komplexuma.
- ✓ Lőtér: A Baross Gábor utca végén, a régi kőbánya területén található. Kincstári tulajdon, amit az MTTSZ használ funkciójának megfelelően.
- ✓ Iskolai tornatermek

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális szolgáltatások keretén belül a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások közül településünkön a lakosságszám alapján az önkormányzat a következő szolgáltatásokat biztosítja:

- ✓ Szociális étkeztetés
- ✓ Házi segítségnyújtás
- ✓ Fogytékkal élők nappali intézménye
- ✓ Idősek nappali intézménye
- ✓ Támogató szolgáltatás
- ✓ Családsegítés

A gyermekjóléti alapellátások közül önkormányzatunk biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekek napközbeni ellátását.

Ezeket a szociális alapszolgáltatásokat az önkormányzati fenntartású Sárospataki Gondozási Központ biztosítja. A szolgáltatások igénybevétele önkéntes, mely igazodik a szolgáltatást igénybe vevők egyéni helyzetéhez, igényeihez.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A Sárospataki Rendőrkapitányság munkatársai az illetékességi területükön található általános- és középiskolákkal folyamatosan és rendszeresen tartják a kapcsolatot.

A D.A.D.A. és az Ellen-Szer programok újra elindultak, előző a Sárospataki Református Kollégium Általános Iskolájában, utóbbi az Árpád Vezér Gimnáziumban és a Református Kollégium Gimnáziumában. A tanórák keretében megtartott előadások száma 2021. évben 33-ra nőtt.

Az intézmények vezetői, tanárai, diákjai a felvilágosító, tájékoztató jellegű előadásokra igényt tartanak, ezzel is hozzájárulva ahhoz, hogy már a fiatal generáció is tisztában legyen a bűncselekményekkel, a szabálysértésekkel, azok elkövetésével, annak következményeivel, a megelőzés lehetőségeivel, illetve az áldozattá válás elkerülésének lehetőségével

A rendőrség, a gyermekvédelmi intézmények, a Sárospataki Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi Osztálya, a Sárospataki Gondozási Központtal zökkenőmentesen együttműködik a prevenció érdekében, az egymásnak küldött jelzésekre reagálnak az aktuális problémák megoldása érdekében. A jelzőrendszeri tagok által szervezett szakmai napokon, előadásokon, esetkonferenciákon részt vesznek, információt, tapasztalatot cserélnek.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szociális és egészségügyi szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

2022. októberében 40-50 adag étel kiosztására alkalmas népkonyha nyílt településünkön, működése folyamatos.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
10	van*	27 296	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar

* Megjegyzés: javítottuk a TeiR elírását.

A Művelődés Háza és Könyvtára:

A vizsgált időszakban településünkön a közösségi élet nagy részének A Művelődés Háza és Könyvtára biztosított helyet. Az ide betérő egy pezsgő kulturális életű kisváros minden közművelődési feladatra felkészített központjában találta magát. A szabadidős tevékenységeknek éppúgy helyet adott, mint a színházi és kamara előadásoknak, zenei eseményeknek, irodalmi találkozóknak, könyvtári szolgáltatásoknak, tanácskozásoknak és konferenciáknak. Az épületben évente átlagosan 75 ezer látogató fordul meg.

A mozihelyiség korszerű, légkondicionált, premier és art filmek bemutatásával tette lehetővé az igényes kikapcsolódást. Az intézmény magas színvonalon szolgálta a város valamennyi generációjának kulturális igényeit. A civil szervezetekkel való szélesebb körű együttműködés révén a munka összetettebb lett, ugyanakkor jobb és közvetlenebb kapcsolatot teremtett a célcsoportokkal.

A Művelődés Háza szervesen kapcsolódott a térség kulturális és idegenforgalmi véráramába, új és naprakész adatokkal segítette a városunkba érkező turistákat.

A színházi évad bérletes előadás sorozatai nagy népszerűségnek örvendtek a város és a környező települések lakóinak körében. A színház – és kamaraterem gyakran adott otthont neves előadók műsorainak.

Az intézmény fenntartója a Bodrog Néptáncgyűttesnek, A Művelődés Háza Kamarakórusának, a 8 kor Színháznak.

2018. évben a 35 éves születésnapját ünneplő A Művelődés Háza felújítási munkái elkezdődtek. A Városi Könyvtár az Eszterházy Károly Egyetem Comenius Campusára, A Művelődés Háza az Újbástya Rendezvénycentrumba, A Mozi pedig Sárospataki Képtár Domján termébe költözött.

2022. március hónapban, ünnepélyes keretek között átadták A Művelődés Háza és Könyvtára teljesen megújult épületét. Az eredetileg 1983-ra elkészült kulturális központot a Makovecz-program támogatásával, több mint kétmilliárd forintból újítták fel az elmúlt három és fél év alatt.

Az épület a felújítás során megőrizte a Makovecz Imre által megálmodott arculatát, ám a huszonegyedik századi elvárásoknak is megfelel immár. Új lett a mozi és a könyvtár, emellett a legmodernebb gépészetet építette be a kivitelező, vagyis a sárospataki Épszer Zrt.

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A településen etnikai konfliktusok nincsenek.

- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Településünkön a helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai közül legjellemzőbb a különböző intézményeknek, szervezeteknek való adományozás.

Városunkban hagyománnyá vált, hogy novembertől április hónapig az egyházak, civil szervezetek, városi intézmények és több vállalkozás is - jellemzően szombati napokon - egy-egy tál főtt étellel várják a rászorulókat a Sárospataki Piacon.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Sárospatak Város közigazgatási területén három nemzetiségi önkormányzat működik, a német, a ruszin és a roma. Működése során mindegyik hangsúlyos szerepet fordít a hagyományok ápolására, melyet kiadványok megjelentetésével, táborok szervezésével és rendezvények tartásával ér el. Ezeknek további célja, hogy a nemzetiségi hagyományokat a többségi társadalom tagjaival is megismertessék.

A német Nemzetiségi Önkormányzat Sárospatak többek között támogatta Bihari Zoltán „Mi, Svábok” magyar és német nyelvű kiadását is. A nagy formátumú kiadvány számba veszi és ismerteti a Magyarországon található német és sváb közösségeket. Emellett, a nemzetiségi önkormányzat rendszeresen megemlékezik minden év októberében a Szovjetunióba hurcolt kényszermunkásokról, a málenkij robotról.

A Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat a roma nemzetiség önszerveződésének segítésére, rendszeresen szervez „Sárospataki Roma Kerekasztal” elnevezésű rendezvényt. Emellett a kulturális és vallási hagyományok ápolása céljából évente visszatérően megszervezi a „Budapesti Roma kulturális és Vallási Körút” és a „Mátraverebély-szentkút Roma Zarándoklat” és a „Máriapócs Zarándoklat” elnevezésű rendezvényeket.

A Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat a ruszin hagyományok ápolása céljából évente megrendezi a „Rákóczi Nap” elnevezésű rendezvényt, amelyen több száz ember vesz részt évente visszatérően. Emellett megjelentette a „Ruszin gyökerek Végárdó” című kiadványt, továbbá, évente visszatérően megrendezi a „Ruszin napközis tábor a sárospataki fiataloknak” rendezvényt.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Sárospatakon három nyugdíjas klub működik. A Végardói Nyugdíjas Klub, a Belvárosi Nyugdíjas Klub és a 2022. évben alakult Lakótelepi Nyugdíjas Klub. Ezek a szerveződések településrészenként jöttek létre, céljuk a város nyugdíjasainak összefogása, közös programok révén.

A Foltos Pille Foltvarró Kör és a Lorántffy Zsuzsanna Hímzőműhely tagjait a közös tevékenység, a varrás iránti szeretet kovácsolja össze. Alkotásaikkal jelentős sikereket érnek el kiállításokon, rendezvényeken. A Lorántffy Zsuzsanna Hímzőműhely évek óta azon dolgozik, hogy az úríhímzés élő hagyomány maradjon, nemzeti kincsként megőrizték és tovább örökölték a jövő számára. A magas színvonalú, értékmentő munkájuknak köszönhetően a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Bizottságának javaslata alapján az úríhímzés hagyománya és kortárs hímzőműhelyekben való továbbélése felkerült a szellemi kulturális örökség nemzeti jegyzékére, melyet 2022. szeptember 22-én hirdettek ki Hortobágyon.

A Sárospataki Irodalmi Olvasókör nagy hagyományokra tekint vissza. Rendszeresen szerveznek összejöveteleket, előadásokat.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Sárospatakon működik a Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat. A közte és Sárospatak Város Önkormányzata közötti együttműködés hosszú időre visszanyúló, tartós és intenzív. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat vezetői az Önkormányzat által megtartott ülésekre és az általa szervezett rendezvényekre rendszeresen meghívást kapnak, és a kölcsönösség elve alapján a Nemzetiségi Önkormányzat üléseire és az általa szervezett rendezvényekre is meghívást kapnak az Önkormányzat vezetői, képviselői.

A megoldandó ügyek tekintetében rendszeresen kerül sor személyes egyeztetésekre, ahol a problémák megoldásához konstruktívan állnak hozzá a felek.

A Nemzetiségi Önkormányzat esélyegyenlőségi tevékenysége elsősorban természetesen magával a roma nemzetiséggel kapcsolatos, ezért, ha bármely roma polgár megkeresi a Nemzetiségi Önkormányzatot, akkor hatáskörén belül maradván megpróbál a problémára megoldást találni, ha ez nem lehetséges közvetítő szerepet lát el a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv felé. Általános roma probléma például a lakáskérdés: kevés, a szegénységben élő romáknak megfelelő árfekvésű lakás van Sárospatakon, a rendelkezésre álló lakások pedig rossz műszaki állapotban vannak. A Nemzetiségi Önkormányzat vagyonnal nem rendelkezik, ebből kifolyólag lakásállománnyal sem. Ezért ebben az esetben közvetítő szerepet lát el az Önkormányzat felé, mely jelentős bérlet-állománnyal rendelkezik, melyeket szociális helyzet alapján és piaci alapon is bérbe ad.

A roma nemzetiségen belül vannak kisebb csoportok, akikkel kapcsolatosan többször merül fel megoldandó probléma, ilyenek például a gyerekek. Bennük erősíteni kell az iskolába járás fontosságát, és csökkenteni a hiányzások gyakoriságát, melynek kapcsán a Gondozási Központtal is intenzív a kapcsolata. Intézkedést igényelhetnek még a nőkkel, az idősekkel kapcsolatban felmerülő problémák is.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A sárospataki roma nemzetiség lakhatási problémái	A sárospataki roma nemzetiség lakhatási problémáinak javítása
A sárospataki roma gyerekek iskolai hiányzása	A sárospataki roma gyerekek iskolai hiányzásának csökkentése
A roma nemzetiségnél a viselkedésbeli, illembeli különbségek	A többségi társadalom és a nemzetiség közötti viselkedésbeli különbségek csökkentése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Településünkön a gyermekek aránya a teljes lakossághoz viszonyítva 18 % körül mozog, melyből a férfiak aránya kismértékben magasabb, mint a nőké (lásd: 4.1. számú táblázat).

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	5 881	6 283	12164	48,35%	51,65%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			340	2,80%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	806	731	1537	6,63%	6,01%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	180	162	342	1,48%	1,33%

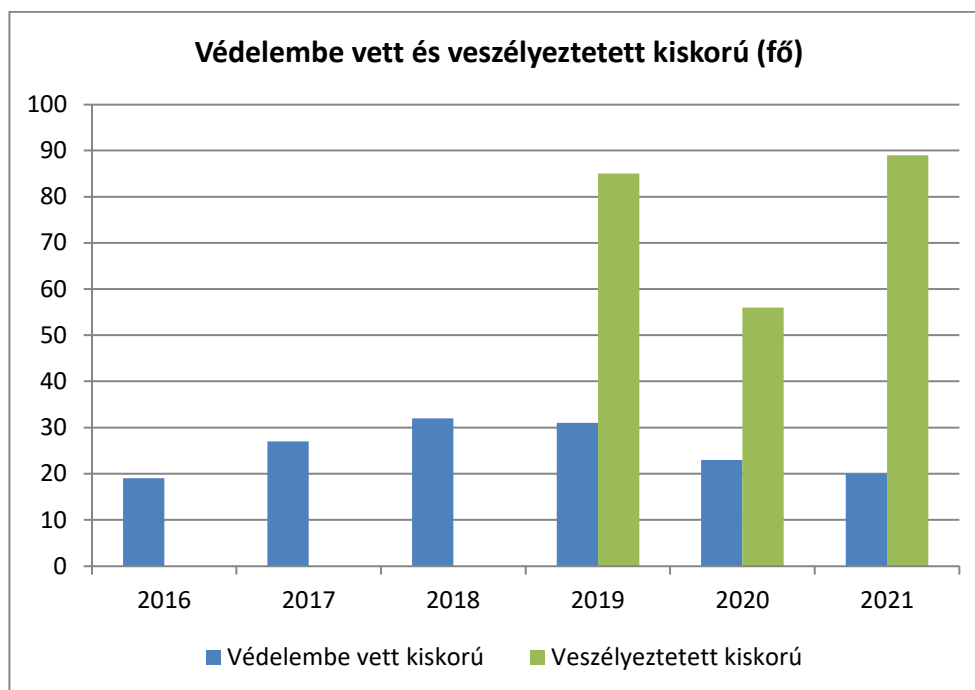
Forrás: TelR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Sárospatakon a védelembe vett 18 év alattiak száma 19-32 fő között mozog. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma évről-évre nő. Ez pozitívumként is értékelhető, hiszen a jelzőrendszer fejlődése, az anonim bejelentések számának növekedése miatt, egyre több hátrányos helyzetű gyermek kerül látótérbe, és nem marad látens. (lásd: 4.1.1 számú táblázat)

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	19	n.a.
2017	27	n.a.
2018	32	n.a.
2019	31	85
2020	23	56
2021	20	89

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

Sárospatak Város Önkormányzata a törvényi előírásnak megfelelően rendszeres gyermekvédelmi juttatásban részesíti azokat, akiknek családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 145 %-át, ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy a nagykorúvá vált gyermek esetén, ha megfelel az egyéb feltételeknek, vagy a fentiekbe nem tartozó esetekben annak a gyermeknek, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135 %-át feltéve,

hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket.

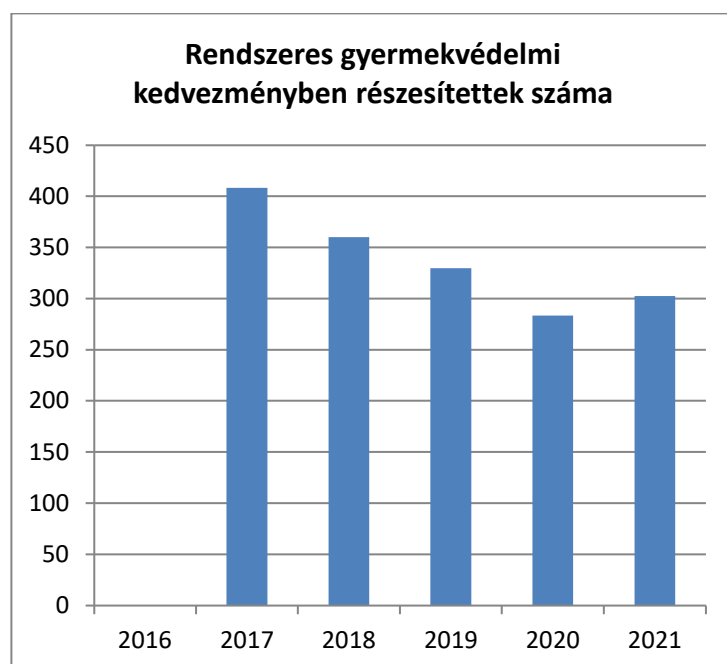
A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény (COVID járvány miatt elrendelt) hatálybalépésére tekintettel a 2020. november 4-e és 2022. június 30-a között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság időtartama 2022. augusztus 31. napjáig meghosszabbodott.

A szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus, illetve humanitárius katasztrófa magyarországi következményeinek elhárításáról szóló 2022. évi VI. törvény hatálybalépésére tekintettel a veszélyhelyzet ideje alatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi feltételeinek egyes szabályaitól való eltérésről szóló 344/2022. (IX. 9.) számú Korm. rendelet hatályba lépésétől (2022. szeptember 10. napja) rendszeres gyermekvédelmi juttatásban részesül az, akiknek családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 180 %-át, ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy a nagykorúvá vált gyermek esetén, ha megfelel az egyéb feltételeknek, vagy a fentiekbe nem tartozó esetekben annak a gyermeknek, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 165 %-át feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket.

Sárospatakon a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma csökkenő tendenciát mutat. (lásd: 4.1.2. számú táblázat)

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	408
2018	360
2019	330
2020	284
2021	303

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

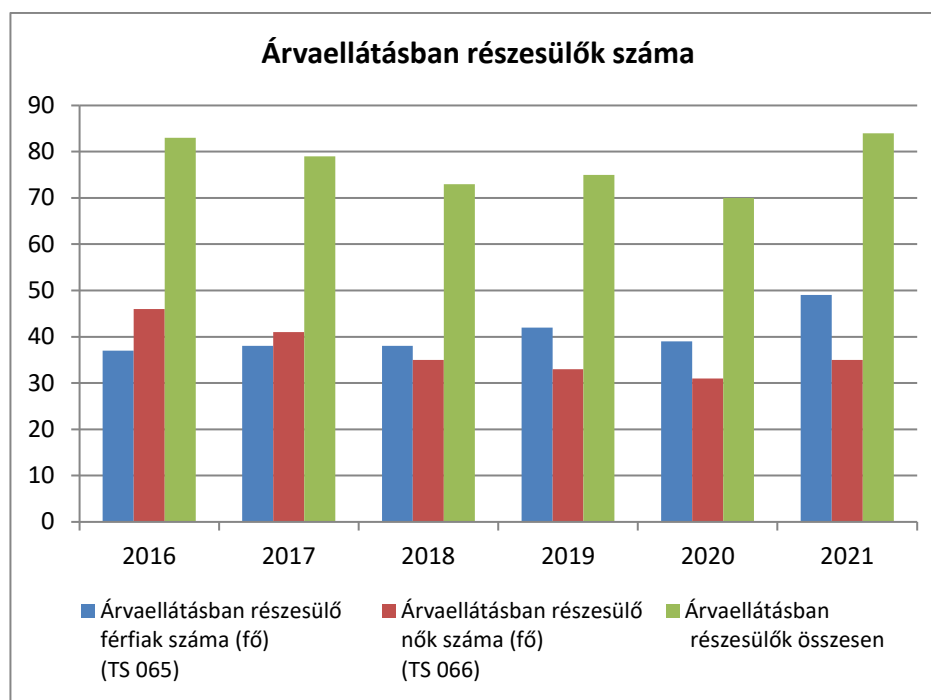

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Sárospatakon az árvaellátásban részesülők száma 73-84 fő között mozog. (lásd: 4.1.3. számú táblázat)

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	37	46	83
2017	38	41	79
2018	38	35	73
2019	42	33	75
2020	39	31	70
2021	49	35	84

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A települési támogatásokról szóló 7/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 11. § (1) bekezdés c) pontja arról rendelkezik, hogy rendkívüli települési támogatás állapítható meg annak a személynek, akinek a családban nevelkedő gyermek hátrányos helyzete okoz anyagi nehézséget. A Rendelet (5) bekezdése szerint:

„(5) A gyermek rászorultságára tekintettel nyújtott rendkívüli települési támogatás összegét úgy kell megállapítani, hogy igazodjon a támogatott anyagi és szociális helyzetéhez, valamint az adott élethelyzetben tényleges támogatást jelentsen.”

A rendelet 2021. szeptember 30. napján hatályát veszítette. 2015. évtől 2021. évig, évente 5-10 esetben kértek családban nevelkedő gyermek hátrányos helyzetére való tekintettel rendkívüli települési támogatást.

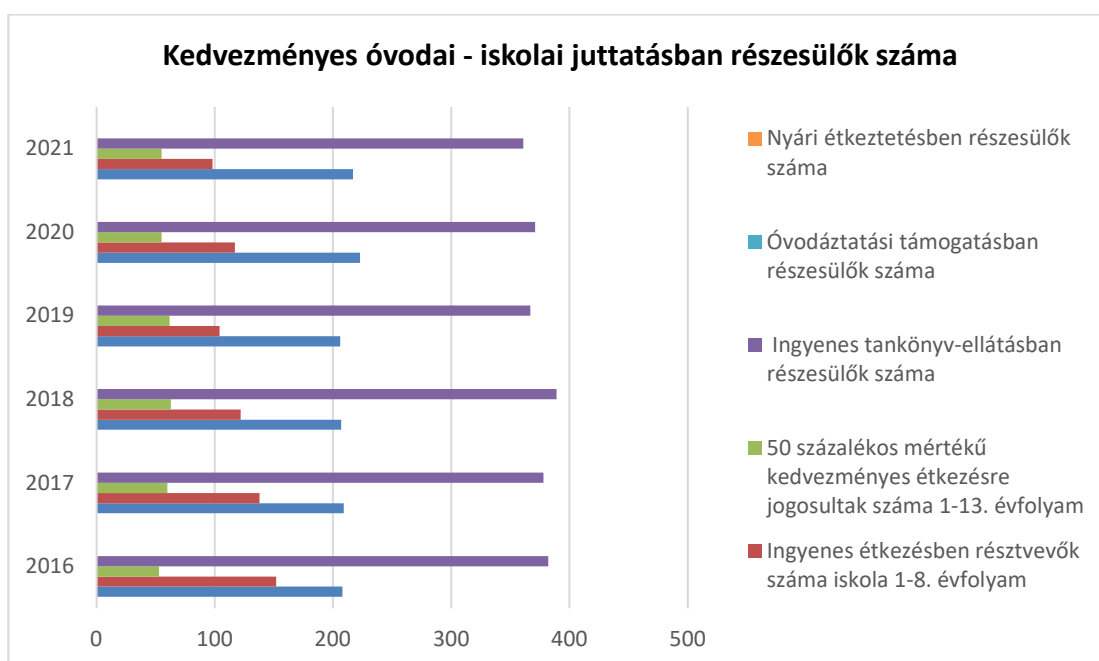
d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Az ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkezésben részesülők adatait a Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde valamint a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola adatszolgáltatása alapján az alábbi táblázatban rögzítettük.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	208	152	53	382	n.a.	n.a.
2017	209	138	60	378	n.a.	n.a.
2018	207	122	63	389	n.a.	n.a.
2019	206	104	62	367	n.a.	n.a.
2020	223	117	55	371	n.a.	n.a.
2021	217	98	55	361	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Ezzel kapcsolatban nem rendelkezünk adattal.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Ezzel kapcsolatban nem rendelkezünk adattal.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

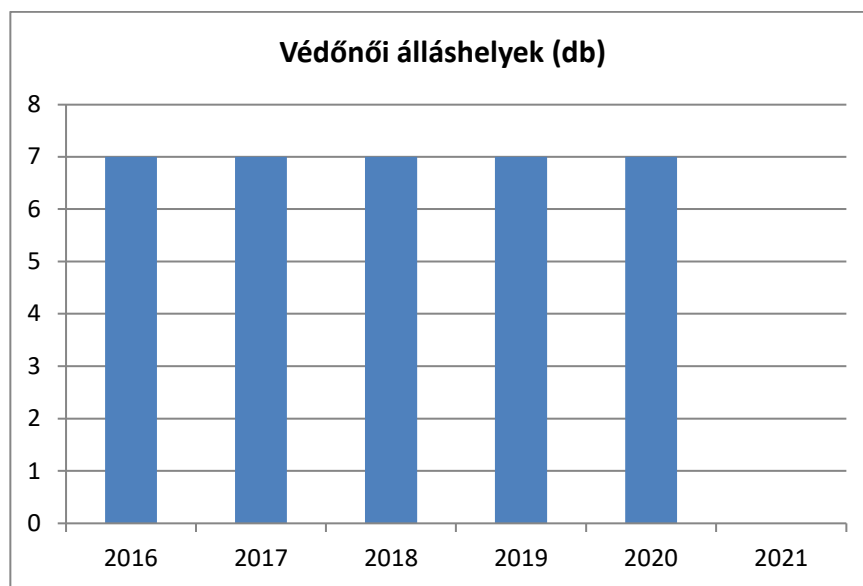
- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Településünkön a védőnői szolgálat 7 védőnő alkalmazásával működik. A lakosság részére preventív gondozófeladatokat biztosítanak, emellett terhes tanácsadást, gondozást végeznek. (lásd: 4.3.1. számú táblázat)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	7		0
2016	7		0
2017	7*		0
2018	7		0
2019	7		0,00
2020	n.a.		-

Forrás: TeiR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

* Megjegyzés: javítottuk a TeiR, KSH Tstar elírását.

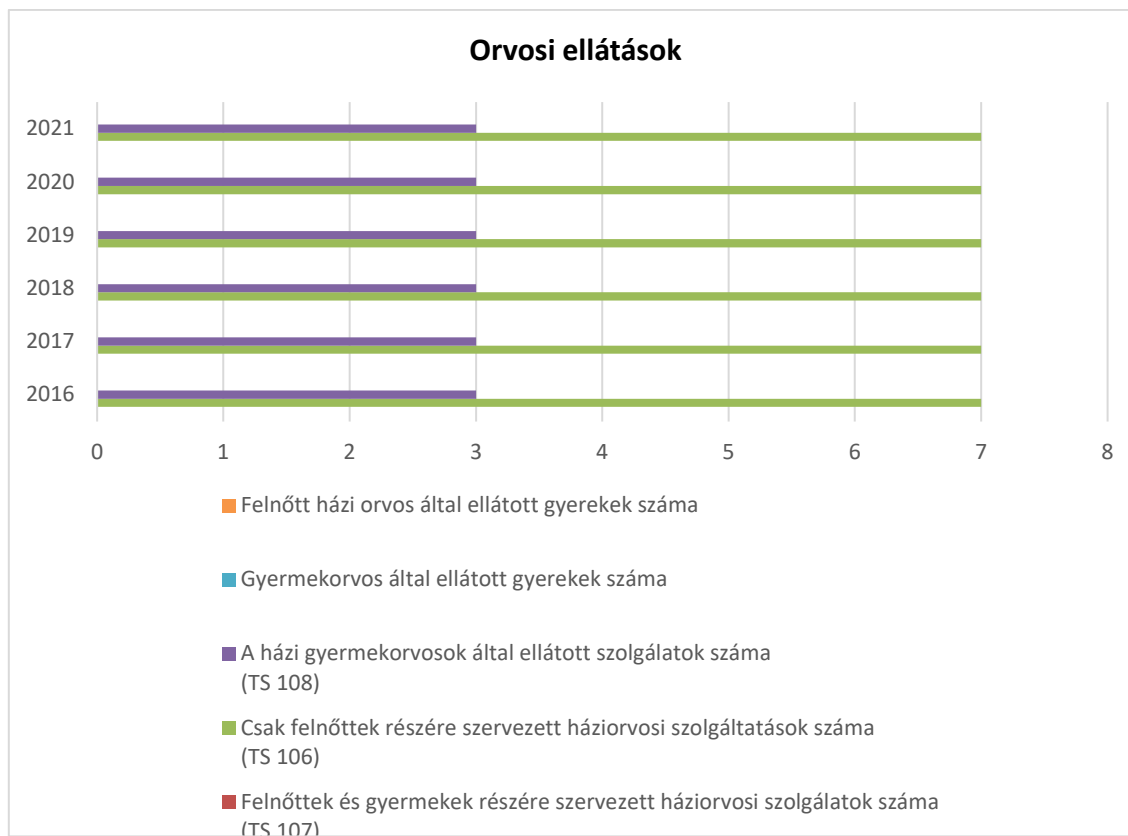

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Sárospatak Város Önkormányzatával kötött vállalkozási szerződés alapján váltott munkarendben 3 gyermekorvosi szolgálat biztosított a lakosság számára, melyek védőnői szolgálattal közösen gyermek tanácsadást is végeznek heti egy-egy alkalommal.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	7	3	n.a.	n.a.
2017	0	7	3	n.a.	n.a.
2018	0	7	3	n.a.	n.a.
2019	0	7	3	n.a.	n.a.
2020	0	7	3	n.a.	n.a.
2021	0	7	3	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Településünkön a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Sárospataki Tagintézményének munkatársai – együttműködve a sárospataki óvodákkal – látják el a 0-7 éves korúak speciális ellátási igényeire vonatkozó feladatokat.

Szolgáltatásaik:

- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás
- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás
- szakértői bizottsági tevékenységek
- gyógytestnevelés
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

Városunkban a Pécsvárady Botond Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény speciális ellátási igényű oktatási és fejlesztő tevékenységet folytat.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti ellátás látókörében lévő, alapellátásban és védelembe vett gyermekek és családjaik túlnyomó része a város szegregált területein, Halászhomokon és a romatelepen él. Gondozási folyamatukban a megélhetési nehézségek mellett a problémát a szülők mértéktelen alkoholfogyasztása, a dohányzás és egyéb szenvedélyek okozzák. A mindennapi megélhetés nehézségei ránehezednek a szülőkre. A család ténylegesen nem tudja felhasználni a kapott jövedelmeket. Hitelt hitelre halmoznak, megélhetésük egyre nehezebb, életük kilátástalanná válik. Gyakran tapasztalható jelenség a szülő nemtörődömsége. A szülők elhanyagolják környezetüket. Maguk és gyermekeik tisztálkodását sem helyezik előtérbe. Ezek a hiányosságok, a higiénés ápolatlanság következtében kialakuló fertőző betegségek (elsősorban fejtetvesség) gyakori előfordulása jellemző a települési családoknál. A család szétesése és a problémák sorozata a szülő-gyermek kapcsolat romlásához vezet. Családjából menekül a biológiailag már érett, egyébként tudatlan, tájékozatlan kamasz leánygyermek, fiú. Fiatalkoruk ellenére párkapcsolatot létesítenek, korán felelőtlenül gyermeket vállalnak, és a nehézségek számukra újra ismétlődnek: lakhatási nehézségek, a több generáció együttéléséből fakadó viták, nem megfelelő gyermeknevelési minták, nem megfelelő csecsemő és gyermekgondozás. Korai felelősség, illetve annak hiánya.

Városunkban Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda nem működik

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

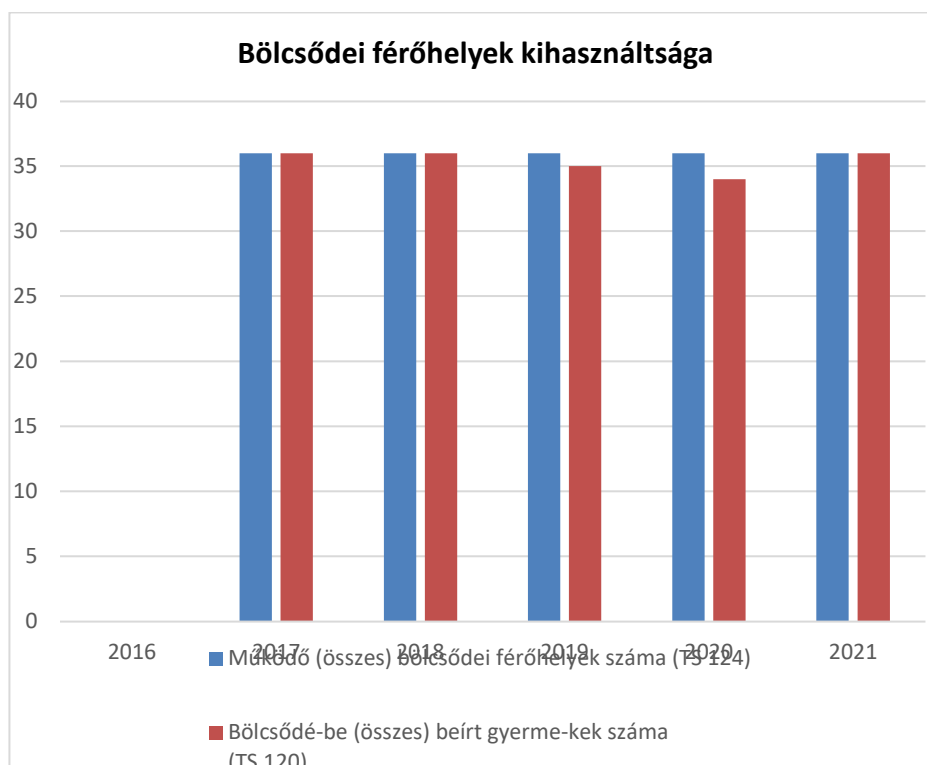
4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma.

Erre vonatkozóan a TeIR és a KSH adatbázisa adattal nem szolgált.

Településünkön 1 bölcsőde található, a Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde. 2017. évben férőhelybővítésre került sor, a megnövekedett igények miatt. Városunkban munkahelyi, családi, mini bölcsőde nem működik. (lásd: 4.3.3. b.) számú táblázat)

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	36	36
2018	0	0	0	0	0	0	36	36
2019	0	0	0	0	0	0	36	35
2020	0	0	0	0	0	0	36	34
2021	0	0	0	0	0	0	36	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

Ezek a személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében

együttműködnék. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység szolgáltatók, így különösen

- ✓ a családsegítő szolgálat,
- ✓ a köznevelési intézmények,
- ✓ a rendőrség,
- ✓ a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok.

Az előzőekben felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- ✓ jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- ✓ hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet,
- ✓ kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

A vizsgált időszakban egyre több magánszemély él a jelzési jogával anonim jelleggel a gyámhivatal és a család- és gyermekjóléti szolgálat felé, ha veszélyeztető magatartást tapasztal.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Városunkban a Sárospataki Gondozási Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat nyújt segítséget a krízishelyzetbe került gyermekeknek. Ideiglenes ellátás a megyeszékhelyen található.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A gyermekek számára szabadidős és szünidei programok szervezésében településünkön kiemelkedő a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Művelődés Háza és Könyvtára.

A Művelődés Háza és Könyvtára különböző kézműves foglalkozásokat, játszóházakat szervez.

Az óvodákban, általános iskolákban a gyerekek számos sporttevékenység, szakkör közül választhatnak.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekétkeztetést településünkön a Sárospataki Községi Nonprofit Kft. biztosítja.

A Gyvt. alapján 2016. január 1-jétől a települési önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatként biztosítják a szünidei gyermekétkeztetést a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére 5 hónapos kortól 18 éves korig, az

intézményi jogviszonnyal nem rendelkező gyermekek, illetve az intézményi jogviszonnyal rendelkező gyermek részére az intézmény zárva tartásának idejére.

Sárospatak városban szünidei gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek száma az alábbiak szerint alakult:

Szünidei gyermekétkeztetés	tavaszi	nyári	ősz	téli
2016. év	33 fő	60 fő	26 fő	39 fő
2017. év	41 fő	62 fő	24 fő	34 fő
2018. év	38 fő	71 fő	38 fő	48 fő
2019. év	51 fő	114 fő	15 fő	21 fő
2020. év	47 fő	62 fő	23 fő	33 fő
2021. év	24 fő	61 fő	17 fő	20 fő

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Városunkban a Pécsvárady Botond Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény 2010 óta szervez „Fogadj el!” közvéleményformáló programot, melynek célja, a sérült élethelyzetben élő embertársakkal szemben esetlegesen meglévő előítéletek helyett a befogadó, támogató szemlélet erősítése.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nincs értékelhető információnk.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által szervezett szabadidős programok elsősorban a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére nyújt szolgáltatást.

Településünkön az Árpád Vezér Gimnáziumban működik az Arany János Tehetséggondozó Program, amely programba jelölhető minden 5000 fő alatti kistélepülésen, tanyán élő, tehetséges, szociálisan rászoruló, nyolcadik osztályos tanuló, akinek anyagi helyzete, családi háttere vagy más, tőle független ok nem teszi lehetővé gimnáziumi továbbtanulását. Az önkormányzatoktól olyan tanulók jelölését várják, akikről tanáraik úgy gondolják, hogy a megfelelő körülmények biztosításával, gondoskodó segítséggel a jelenleginél jobb, kiemelkedő teljesítményre, neves gimnázium és felsőoktatási intézmény elvégzésére képesek.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, nagykorúvá vált gyermek fogalma:

Hátrányos helyzetű gyermek, nagykorúvá vált gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

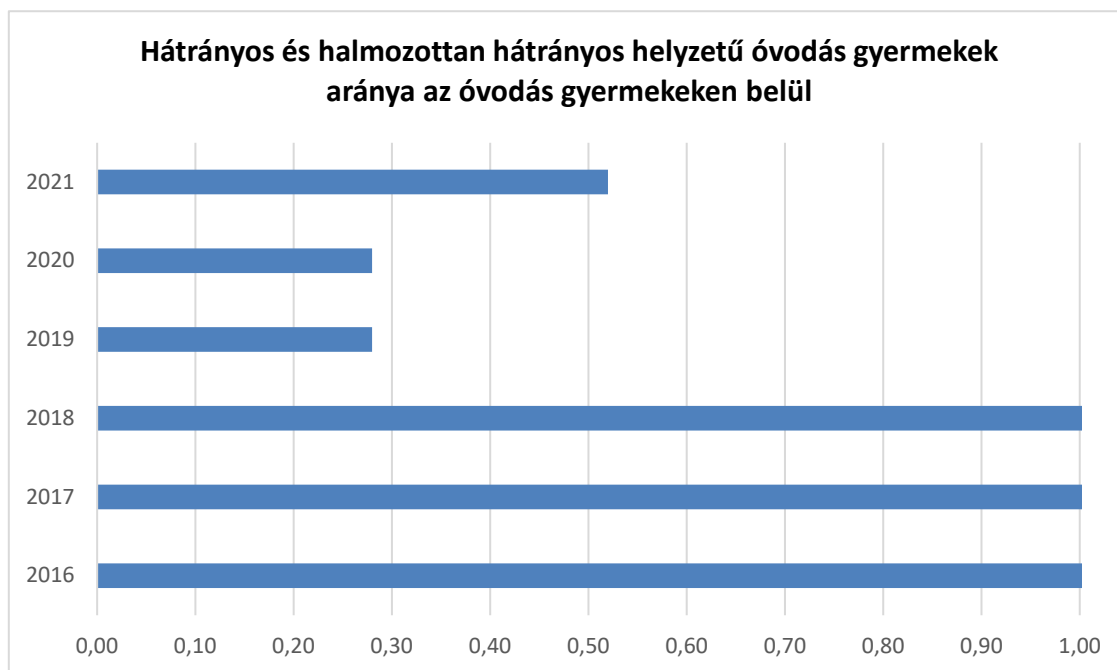
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a családba fogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alacsony - (alacsony iskolai végzettség, melynek igazolása a kérelmen megtett önkéntes nyilatkozattal történik),
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családba fogadó gyám a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (szociális törvény) szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ - (alacsony foglalkoztatottság, melynek fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi),
- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezetanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek - (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény).

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, nagykorúvá vált gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) legalább kettő fennáll.

Településünkön az óvodába beírt gyermekek száma nőtt. 2016. évben 337 fő volt az óvodába beírt gyermekek száma, 2021. évben már elérte a 382 főt. Az óvodai gyermekcsoportok száma, az óvodai férőhelyek száma, az óvodai feladat-ellátási helyek száma nőtt. (lásd: 4.4.a) 1. számú táblázat)

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	337	16	4,75
2017	352	12	3,41
2018	348	18	5,17
2019	352	1	0,28
2020	354	1	0,28
2021	382	2	0,52

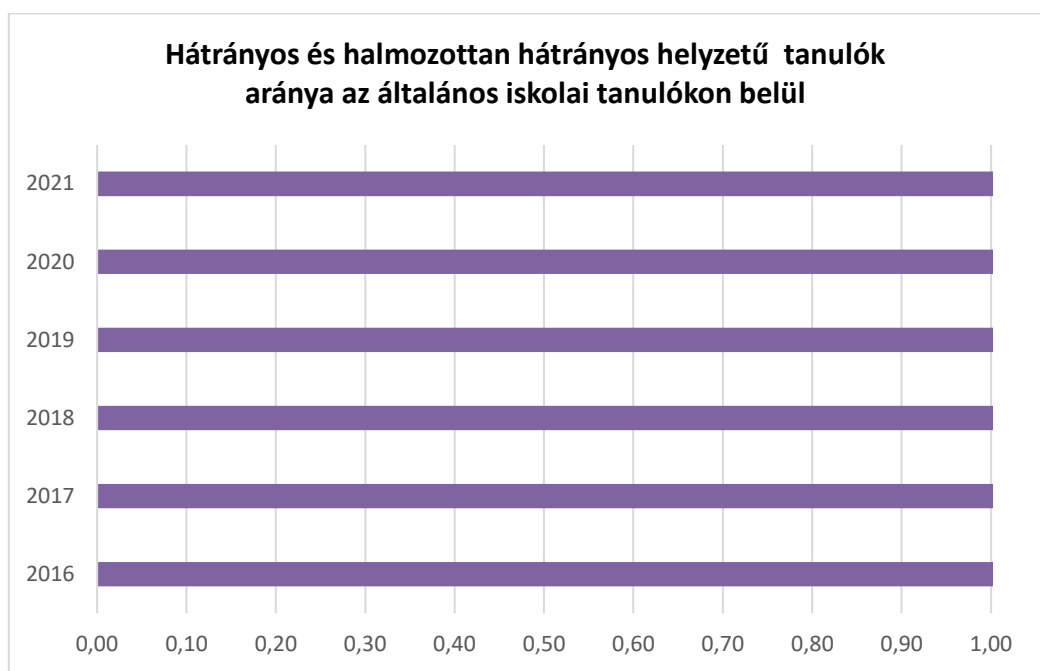
Forrás: TelIR, KSH Tstar

Az általános iskolákban a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló aránya csökkenő tendenciát mutat. (lásd: 4.4.a) 2. számú táblázat)

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	129	12,37
2017	n.a.	117	11,34
2018	n.a.	124	12,18
2019	n.a.	50	4,89
2020	n.a.	66	6,44
2021	n.a.	61	5,67

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A középszintű oktatásban a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma is csökkenő tendenciát mutat. Ez megfigyelhető a gimnáziumi, szakközépiskolai, szakgimnáziumi tanulók esetében is. (lásd: 4.4.a) 3. számú táblázat)

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	62	7	60	25	20	17
2017	60	7	40	19	17	15
2018	58	6	25	16	4	3
2019	28	3	7	5	3	3
2020	22	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	28	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Városunkban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek nagyobb számban jelennek meg, mint a hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek. A halmozottan hátrányos helyzetet megállapító határozatok túlnyomó része a szülők alacsony iskolai végzettsége és a szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben történő élés, vagy az elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény alapján kerül megállapításra.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	55	103
2017	21	86
2018	39	134
2019	30	123
2020	31	113
2021	34	108

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Városunkban a Pécsvárady Botond Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, autista és halmozottan fogyatékos gyerekeket fogadnak. Az oktatási feladatokon túl, korai fejlesztő foglalkozásokat biztosítanak a gyermekeknek, továbbá autista csoportot működtetnek. Az iskolához tartozó kollégium 1997-ben kezdte meg működését.

„A fogyatékos gyermekeinkért” Alapítvány

Tevékenységi körükbe tartozik a halmozottan sérült (2-10 éves) fogyatékos gyermekek korai fejlesztése, anyagi támogatásuk biztosítása, valamint a pedagógusok önképzésének és továbbképzésének támogatása.

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai. Erre vonatkozóan a TeIR és a KSH adatbázisa adattal nem szolgált.

Az óvodai nevelést városunkban négy óvoda látja el.

Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde

Az óvodapedagógusok száma 21 fő, valamennyien rendelkeznek az ehhez szükséges óvodapedagógusi végzettséggel. Az óvodapedagógusok munkáját segíti a 10 fő dajka/gondozónő és 4 fő kisegítő személyzet.

2022. évben 10 óvodai csoportban 229 gyermek neveléséről gondoskodnak.

Örömhírvétel Görögkatolikus Óvoda

Az óvodapedagógusok száma 7 fő, valamennyien rendelkeznek az ehhez szükséges óvodapedagógusi végzettséggel. Az óvodapedagógusok munkáját 3 fő dajka/gondozónő és 2 fő kisegítő személyzet segíti.

2022. évben 3 óvodai csoportban 75 gyermek neveléséről gondoskodnak.

Igazkincs Református Óvoda

Az óvodapedagógusok száma 4 fő, valamennyien rendelkeznek az ehhez szükséges óvodapedagógusi végzettséggel. Az óvodapedagógusok munkáját 2 fő dajka/gondozónő és 2 fő kisegítő személyzet segíti.

2022. évben 2 óvodai csoportban 60 gyermek neveléséről gondoskodnak.

ART ÉRT Alapfokú Művészeti Iskola és Óvoda

Az óvodapedagógusok száma 2 fő, mindketten rendelkeznek az ehhez szükséges óvodapedagógusi végzettséggel. Az óvodapedagógusok munkáját 1 fő dajka/gondozónő és 1 fő kisegítő személyzet segíti.

2022. évben 1 óvodai csoportban 18 gyermek neveléséről gondoskodnak.

Az iskolák valamennyi dolgozója, munkakörének megfelelő képesítéssel rendelkezik. A szakember-gárda jó, a szülők körében elismert.

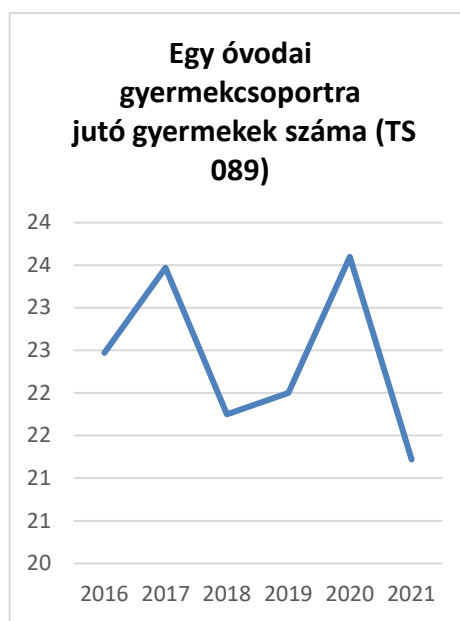
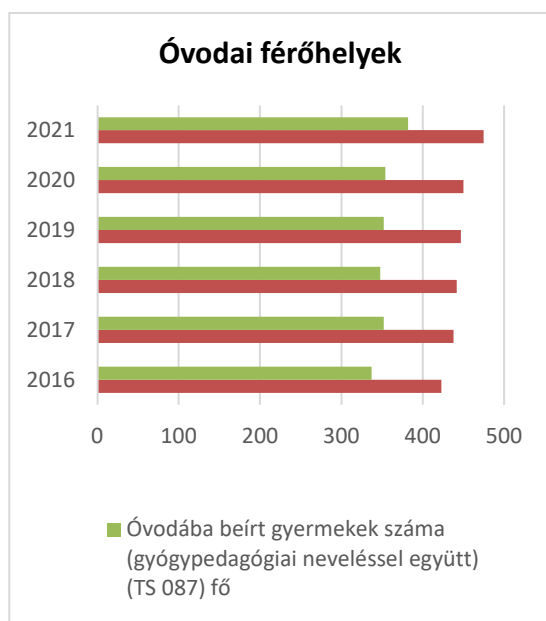
A gyermekek fejlesztésében a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, illetve a Pedagógiai Szakszolgálat is részt vesz.

Az óvodai, általános iskolai nevelés legfőbb jellemzőit a 4.4.2. számú, 4.4.4. számú, 4.4.5. számú táblázat foglalja magában.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

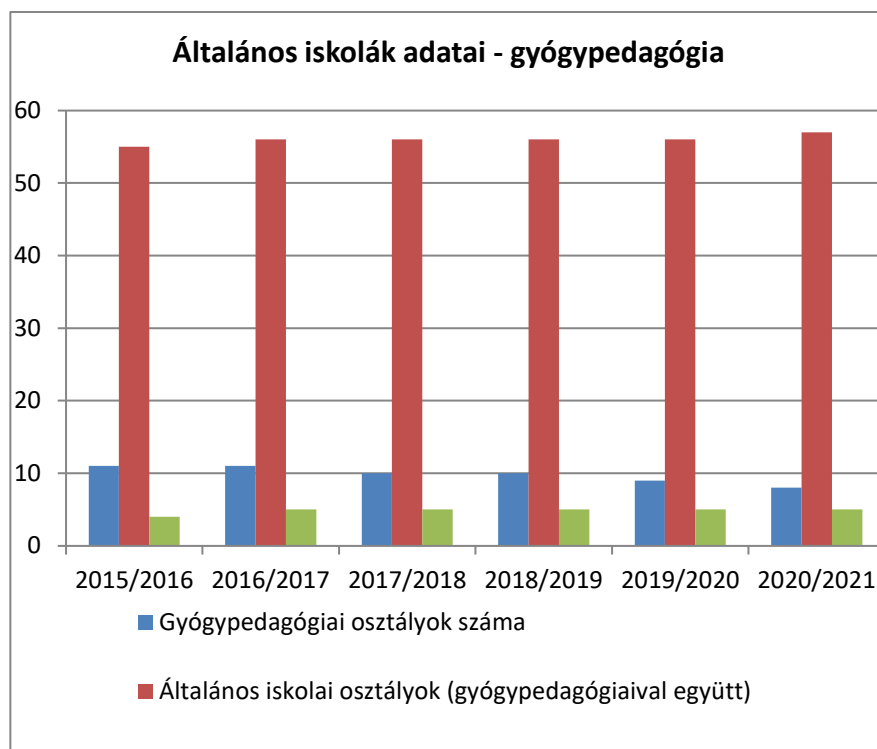
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermek- csoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	15	423	3	337	0	0	22
2017	n.a.	15	438	3	352	0	0	23
2018	n.a.	16	442	4	348	1	4	22
2019	n.a.	16	447	4	352	1	7	22
2020	n.a.	15	450	4	354	1	10	24
2021	n.a.	18	475	5	382	2	10	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

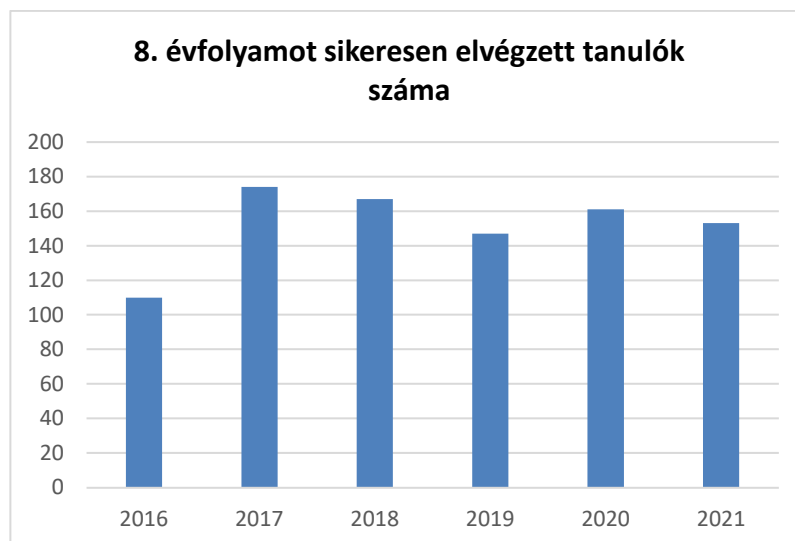
4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	11	55	4	18,96	26,37
2017	11	56	5	18,43	26,26
2018	10	56	5	18,18	26,33
2019	10	56	5	18,25	27,69
2020	9	56	5	18,30	29,37
2021	8	57	5	18,88	32,62

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	110
2017	174
2018	167
2019	147
2020	161
2021	153

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Nincs releváns adat.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Nincs releváns adat

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A Gyvt. 21/C. §-a alapján: „(1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

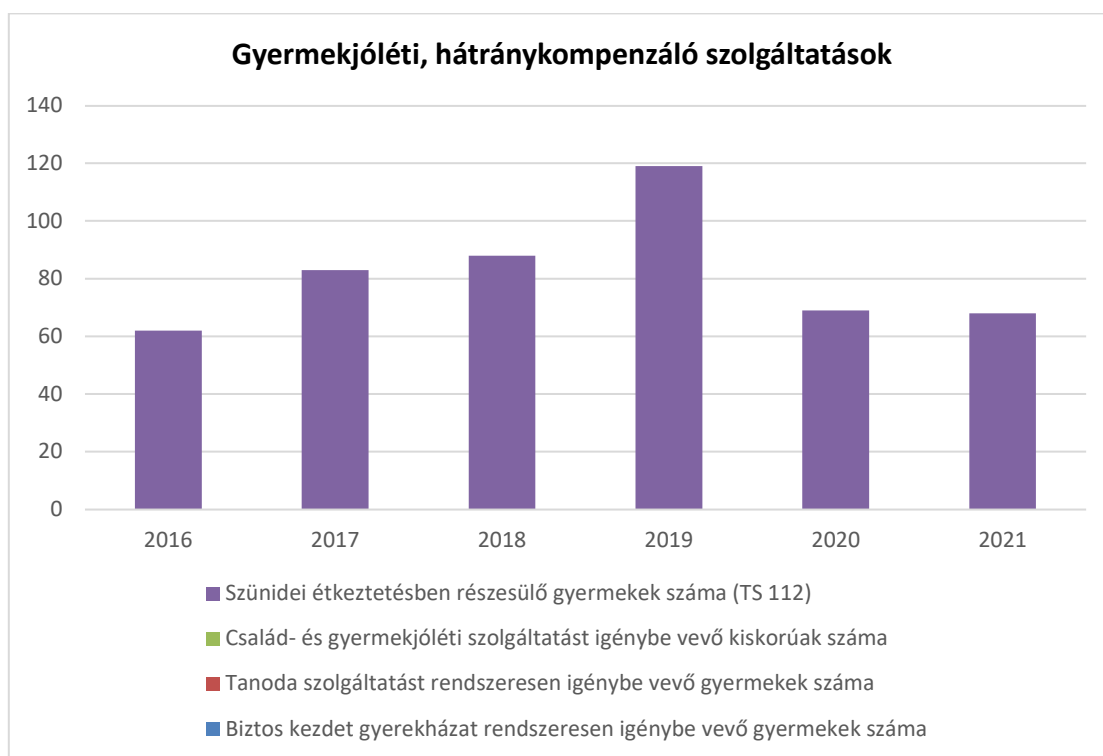
bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

A szünidei gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek számát a 4.4.6. számú tábla szemlélteti.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	62
2017	n.a.	n.a.	n.a.	83
2018	n.a.	n.a.	n.a.	88
2019	n.a.	n.a.	n.a.	119
2020	n.a.	n.a.	n.a.	69
2021	n.a.	n.a.	n.a.	68

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Család- és gyermekjóléti szolgálat 2021. évben az alábbi gondozási tevékenységet végezte:

Alapellátásban történő gondozásban	107 fő
Ebből kiskorúak száma	44 fő
Alapellátásban történő gondozásban	34 család
Tanácsadottként megjelent	173 fő
Védelembe vett gyermekek	44 fő
Védelembe vett gyermekes családok	18 család
Érintett családok száma összesen	52 család
Érintett ellátottak száma összesen	355 fő
2021. évben új gondozási esetekben érintett kiskorúak száma	38 fő

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekek hátrányos helyzete, veszélyeztetettsége	A gyermekek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettségének enyhítése
Továbbtanulási, pályaeorientációs nehézségek	Továbbtanulási, pályaeorientációs esélyegyenlőség megteremtése
Nem megfelelő mentálhigiénés állapot és életkörülmények	A gyermekek mentálhigiénés állapotának és életkörülményeinek a javítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Magyarországon a nők gazdasági aktivitása kisebb, mint a Nyugat-Európai országokban. A nők gazdasági aktivitását nagymértékben befolyásolja társadalmi szerepvállalásuk, amelynek fontos befolyásoló tényezője a gyermeknevelés. Míg a férfiak körében a gyermeknevelés – lényegében függetlenül a gyerek korától – valamelyest növeli a munkavállalás valószínűségét, az iskoláskor alatti vagy kisiskolás korú gyereket nevelő nők aktivitása lényegesen alacsonyabb, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező gyerektelen vagy idősebb gyereket nevelő nőké, a gyermeknevelés aktivitáscsökkentő hatása annál nagyobb, minél kisebb a gyerek. Befolyásolja a nők gazdasági aktivitását a gyermekek száma is, a három vagy több gyermek radikálisan csökkenti a nők gazdasági aktivitását. A gyereket egyedül nevelő nők inkább kívánnak munkát vállalni, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező, s ugyanannyi és ugyanolyan korú gyereket nevelő, de párkapcsolatban élő nőtársaik.

Markáns különbségek mutatkoznak a két nem között a munkavégzés keretei szerint. A nők között magasabb az alkalmazottak aránya, a férfiak viszont gyakrabban dolgoznak önfoglalkoztatóként (egyéni vállalkozók, társas vállalkozások dolgozó tulajdonosai).

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

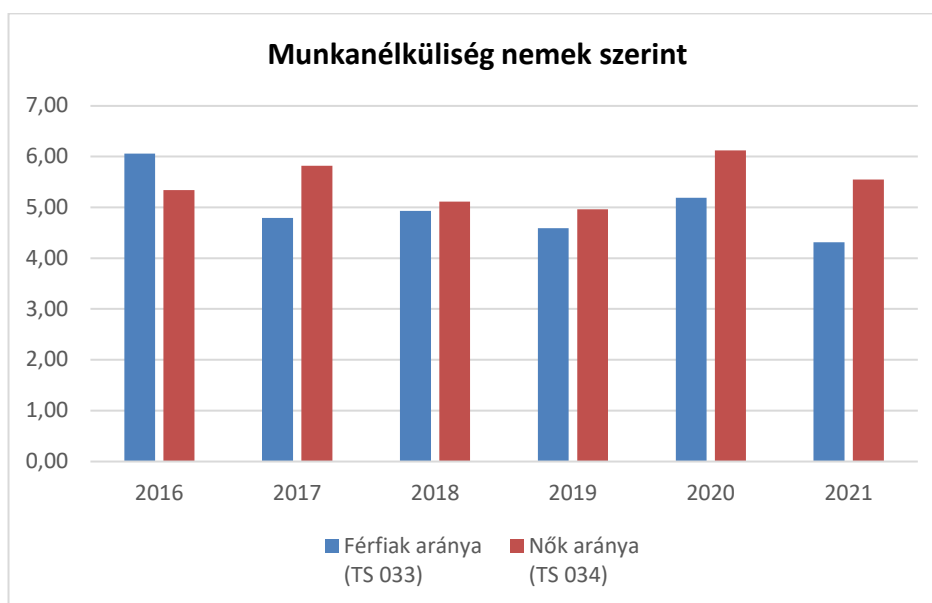
Sárospatakon a nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népesség a 15-64 évesek körében 5 % körül mozog, de a férfiak arányában minimális csökkenést, míg a nők arányában minimális növekedést figyelhetünk meg. A 2020. év kivételt képez – ami a koronavírus járvány következménye – ebben az évben mindkét nem esetében növekedést tapasztalhatunk.

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső esetében a nők aránya általában magasabb, mint a férfiaké.

A vizsgált időszakban a Kormány célja a családtámogatási politikájával, a gyermekvállalás ösztönzése, a család és a munka összeegyeztetésének támogatása. Feltételezzük, hogy a kedvező politikai környezet miatt nő a gyermekvállalási kedv, többen veszik igénybe a támogatásokat, így több az inaktív nő, mint férfi.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	6,06	5,34	5,70%
2017	4,79	5,82	5,31%
2018	4,93	5,11	5,02%
2019	4,59	4,96	4,78%
2020	5,19	6,12	5,66%
2021	4,31	5,55	4,93%

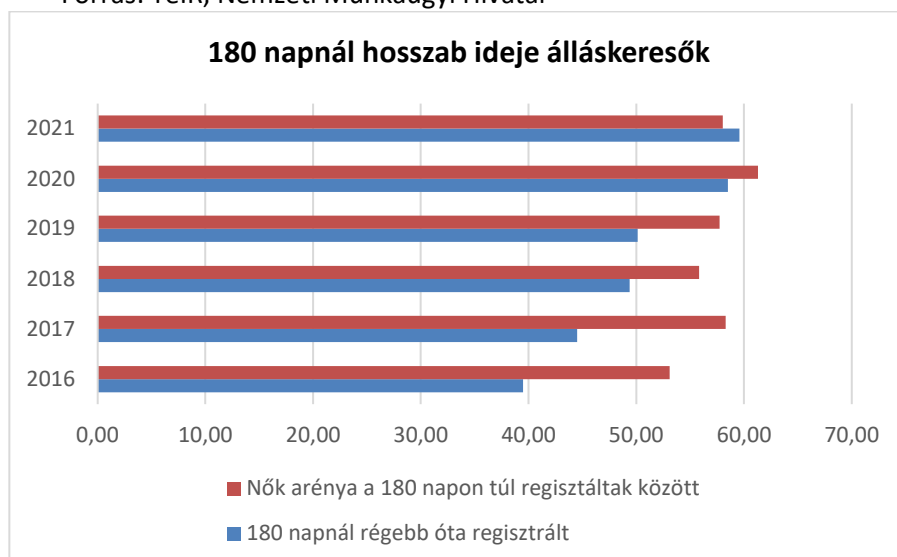
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

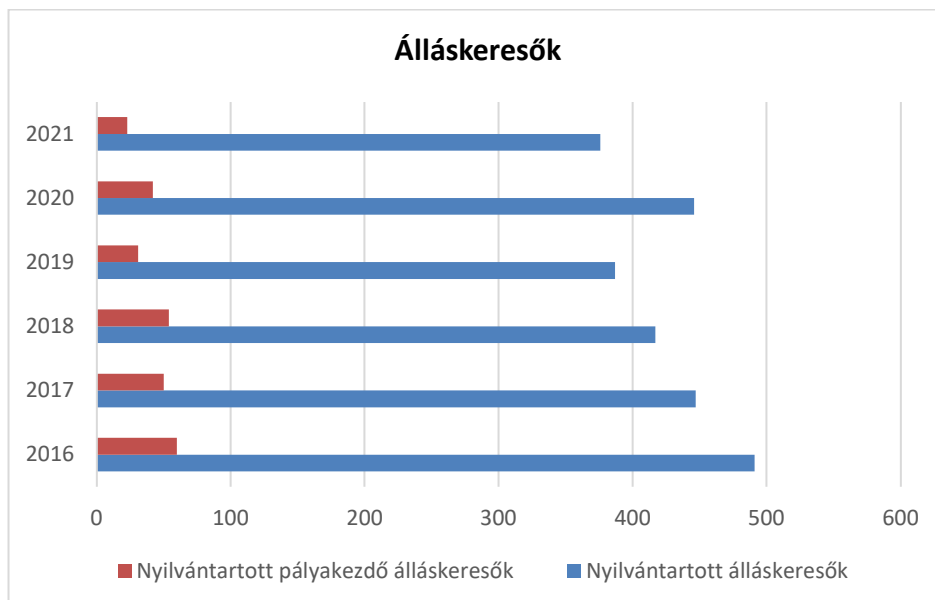
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	39,51	53,09
2017	44,52	58,29
2018	49,4	55,83
2019	50,13	57,73
2020	58,52	61,3
2021	59,57	58,04

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	491	60
2017	447	50
2018	417	54
2019	387	31
2020	446	42
2021	376	23

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Országos adatok szerint a foglalkoztatást segítő és képzési programok elősegítik a munkavállalás esélyét.

Sárospatakon a Sárospataki Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya különböző tanfolyamokat indított, melyek elsősorban szakmászító képzések voltak. Voltak kifejezetten a nők munkaerő-piaci elhelyezkedését segítő képzések is. Ilyen volt például a mezőgazdasági gazdaasszony, falusi vendéglátó, az óvodai dajka, kozmetikus, kézápoló és műköröm építő tanfolyam is.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési és foglalkoztatási lehetőségei településünkön nagyon csekély. A foglalkoztatási lehetőségek a közmunka programok által nyújtott formákban merülnek ki.

Sárospatakon közfoglalkoztatotti munkaviszonnyal rendelkezők részére tanfolyamokat szerveznek, melyek a nők munkaerő-piaci esélyeit hivatottak emelni. A képzéseken a nők, férfiak részvételi aránya megközelítőleg 50-50 %.

2022. évben a Sárospataki Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának tájékoztatása szerint csak alacsony iskolai végzettségűek részére indítottak felzárkóztató képzést, abból a megfontolásból, hogy a munkaerő-piacon történő elhelyezkedési esélyeiket erősítsék.

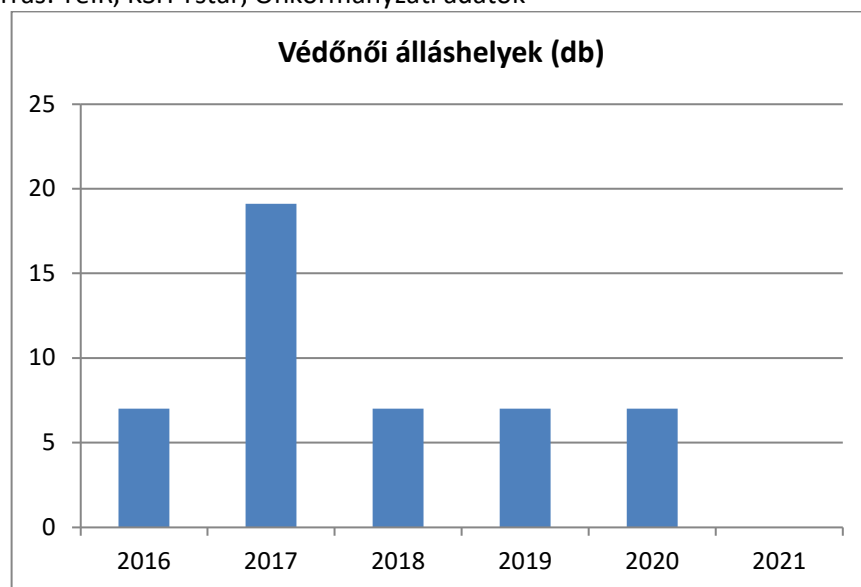
d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nincs ilyen típusú adat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	7	n.a.	-
2017	7*	n.a.	-
2018	7	n.a.	-
2019	7	n.a.	-
2020	7	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeiR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

* Megjegyzés: javítottuk a TeiR, KSH Tstar elírását.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból
- Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma.

Erre vonatkozóan a TeIR és a KSH adatbázisa adattal nem szolgált.

Településünkön 1 bölcsőde található, a Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde. 2017. évben férőhelybővítésre került sor, a megnövekedett igények miatt. Városunkban munkahelyi, családi, mini bölcsőde nem működik. (lásd: 5.2.2. b.) számú táblázat)

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	36	36
2018	0	0	0	0	0	0	36	36
2019	0	0	0	0	0	0	36	35
2020	0	0	0	0	0	0	36	34
2021	0	0	0	0	0	0	36	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban.

A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak a városban a védőnők.

Családtervezéssel kapcsolatban a serdülő korban lévő gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor, több alkalommal is szerveznek ilyen jellegű oktatást.

A leendő édesanyák számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadása megkezdődik már várandós korban a szülésfelkészítő tanfolyam keretében, egyéni beszélgetések, látogatások alkalmával, kezdve a szüléstől, szoptatástól a tápláláson gyereknevelésen át.

A családi életre, a szülői szerepekre való felkészítés hiánya jelentkezik fokozott mértékben a marginalizálódott családok esetében. A tudatos családtervezés hiánya, nevelésbeli hiányosságok mutatkoznak a veszélyeztetett családok esetében, ilyenek a korai gyermekáldás, megfelelő szexuális felvilágosítás hiánya.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Kiragadva a Sárospataki Rendőrkapitányság, Sárospatak Város 2019. évi közbiztonságának helyzetéről, a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről és az azzal kapcsolatos feladatokról szóló beszámolójában foglaltakat, az alábbiakról kaptunk tájékoztatást. Illetékességi területükön 2019. évben 35 esetben indult olyan büntetőeljárás, melynek valamilyen formában részét képezte a családon belüli erőszak. Ez a 2018-as év 33-as számához viszonyítva érdemi eltérést nem mutat. Az összes bűncselekményszámhoz viszonyítva a hozzátartozók közötti erőszakkal érintett jogsértések száma mintegy 10%-ra tehető. Legjellemzőbb bűncselekmények a testi sértések, garázdaságok és zaklatások. A hozzátartozók közötti erőszakra továbbra is jellemző, hogy a sértettek egy része csak több bántalmazást követően fordul a rendőrséghez, de az sem ritka, hogy az eljárás folyamán meggondolja magát és visszalép a terhelő vallomástól. Az ideiglenes megelőző távoltartás lehetőségével 6 esetben éltek, ebből 1 esetben sárospataki lakossal szemben, melynek következményeként a bíróság 30-60 napra el is rendelte a bántalmazó távoltartását. A távoltartás szabályainak megszegése miatt 4 esetben indult szabálysértési eljárás. Családon belüli konfliktus esetén 27 (ebből 7 esetben Sárospatakon) olyan rendőri intézkedésre került sor, amelyben az ideiglenes megelőző távoltartás elrendelését nem tartotta indokoltnak az intézkedő rendőr. Ezeket a jelentéseket a vezetői állomány rendszeresen ellenőrzi.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Településünkön évek óta probléma a válsághelyzetben lévő anyák átmeneti elhelyezése. Városunkban nincs nők, anyák és gyermekeik számára, akár csak rövid ideig tartó, átmeneti elhelyezés lehetőségét biztosító intézmény, szállás.

Anyák elhelyezésére legközelebb 30 km-re, míg gyermekek elhelyezésére 80 km-re, a megyeszékhelyen van lehetőség a településünkhöz legközelebb.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Városunkban egy női képviselő van, kevés a nők szerepe a helyi közéletben. Az önkormányzatban a női esélyegyenlőség még nem kapott fórumot. A nemek esélyegyenlőségével kapcsolatban nem állnak rendelkezésre széles körben feltárt városi adatok.

"KIWANIS" Női Klub Sárospatak-Humanitárius és Karitatív Egyesület

Fő tevékenysége a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, a családsegítés, az időskorúak gondozása, nevelés és oktatás, képességfejlesztés ismeretterjesztés,

kulturális tevékenység, magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenységek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.

Ilyen típusú kezdeményezésekről városunkban nincsenek információk.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők nincsenek tisztában az őket érintő munkajogi, foglalkoztatási szabályokkal	Nők felvilágosítása szociális támogatásról, munkajogi ügyekről
A kisgyermekes anyák munkaerő-piaci - reintegrációja nehéz	Részmunkaidőben, GYES-ről, GYED-ről visszatérő nők foglalkoztatásának segítése
A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetése nehézségeket okoz	Családbarát munkahelyek kialakítása, teremtése

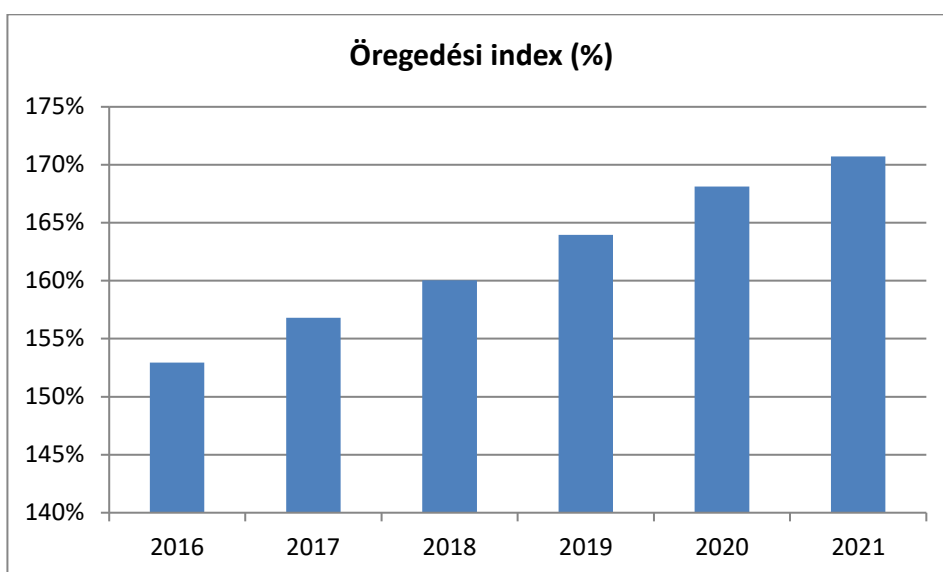
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Sárospatakon jellemző a fiatalok tömeges elvándorlása, melynek oka a jobb megélhetés és a kedvezőbb munkalehetőségek megteremtése. Emiatt az idősök száma évről évre nő, az öregedési index százaléka egyre magasabb. (lásd: 6.1. számú táblázat)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	2 337	1 528	152,95%
2017	2 404	1 533	156,82%
2018	2 458	1 536	160,03%
2019	2 520	1 537	163,96%
2020	2 552	1 518	168,12%
2021	2 571	1 506	170,72%

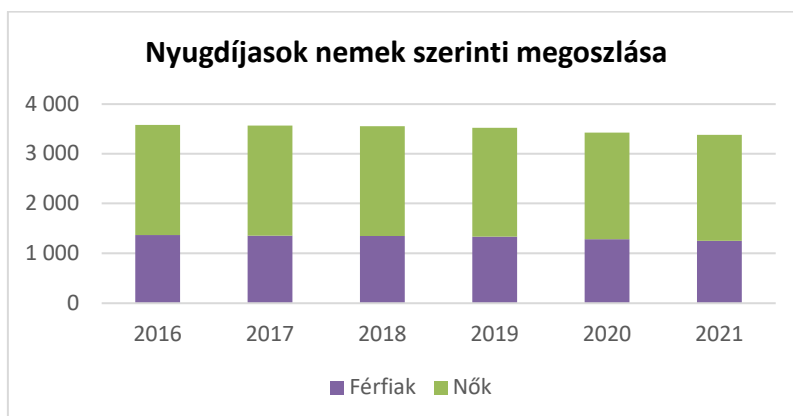
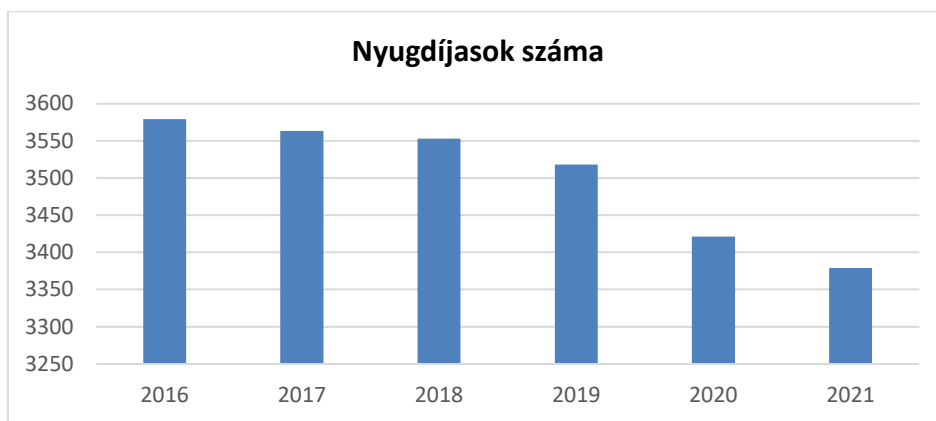
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma 2012 óta 3 878 főről 2021-re 3 379 főre csökkent. Ennek egyik oka a nyugdíj korhatár emelése. A nyugdíjszerű ellátások esetében az özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők számában figyelhető meg jelentősebb csökkenés. Mind a nyugdíjasok, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők, mind a nyugdíjszerű ellátásokban részesülők között a nők száma magasabb, mint a férfiaké. Ez azzal magyarázható, hogy a nők születéskor várható átlagos élettartama magasabb a férfiakénál (lásd 6.1.1. számú, 6.1.2. táblázat)

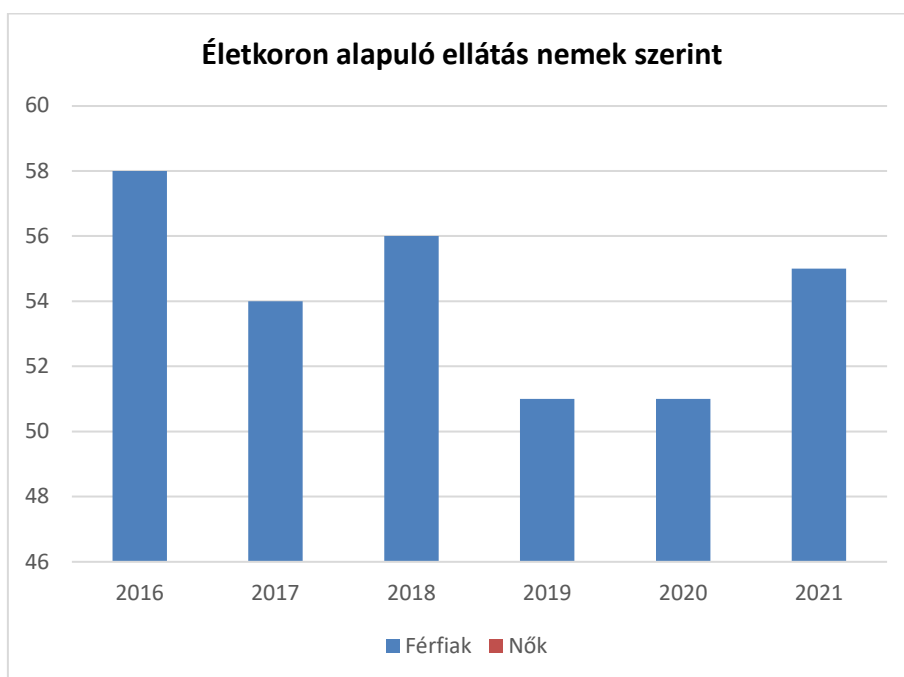
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	1 366	2 213	3579
2017	1 352	2 211	3563
2018	1 345	2 208	3553
2019	1 335	2 183	3518
2020	1 282	2 139	3421
2021	1 251	2 128	3379

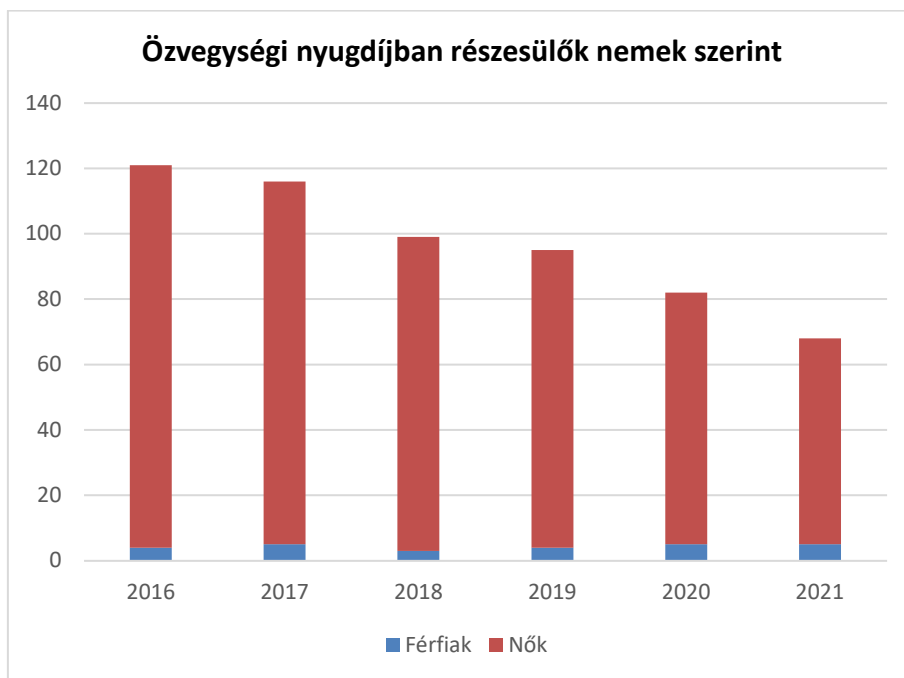
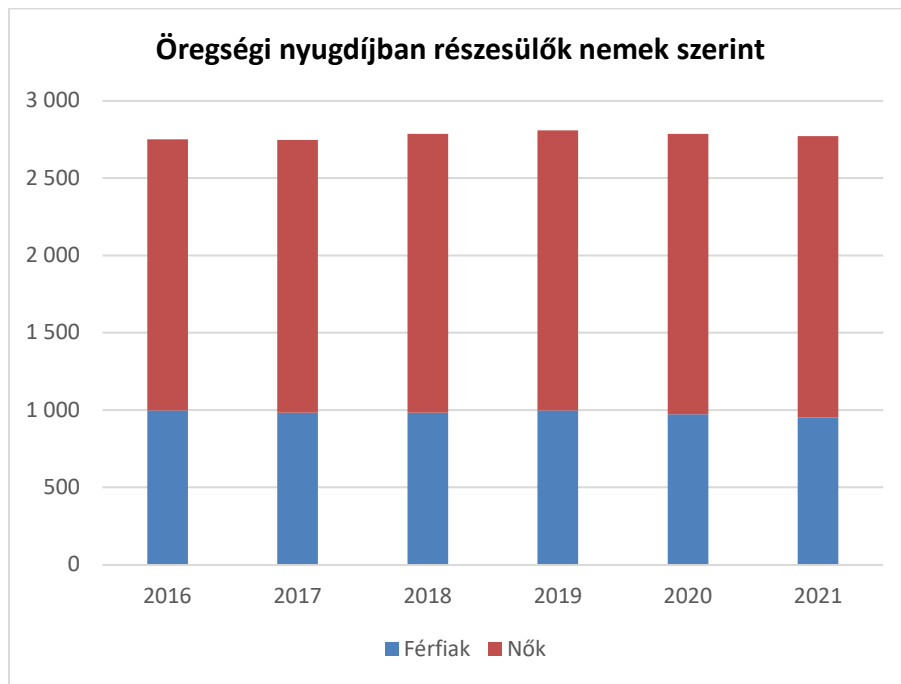
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életko- ron alapuló ellátás- ban részesü- lő férfiak száma (TS 067)	Életko- ron alapuló ellátás- ban részesü- lő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíj- ban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíj- ban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíj- ban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíj- ban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadéká- ban részesí- tettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	58	0	998	1 752	4	117	n.a.
2017	54	0	983	1 763	5	111	9
2018	56	0	984	1 801	3	96	10
2019	51	0	997	1 812	4	91	11
2020	51	0	972	1 814	5	77	12
2021	55	0	952	1 819	5	63	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az idősebb korosztályra (65 év felett) térségünkben nem jellemző az aktív foglalkoztatottság, melynek több oka valószínűsíthető:

- ✓ öregségi nyugdíjban részesülnek, amely mellett munkát csak kedvezőtlen feltételekkel vállalhatnak.

- ✓ rossz egészségi állapotuk miatt nem tudnak munkát vállalni (pl. testi és szellemi képességcsökkenés miatt).
- ✓ nem érzik szükségét a munkavállalásnak (elegendő jövedelemmel rendelkeznek), illetve beosztással elegendőnek ítélik meg jövedelmüket.
- ✓ nem találnak jelenlegi helyzetüknek megfelelő munkakört.

A nyilvántartott álláskereső legnagyobban a 61 éves, vagy afeletti korosztályból kerülnek be az ellátórendszerbe. (lásd 6.2. számú táblázat)

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	491	447	417	387	446	376
41-45 év (TS 042)	Fő	57	54	45	47	48	39
	%	11,61%	12,08%	10,79%	12,14%	10,76%	10,37%
46-50 év (TS 043)	Fő	62	54	39	47	53	54
	%	12,63%	12,08%	9,35%	12,14%	11,88%	14,36%
51-55 év (TS 044)	Fő	39	44	49	39	42	44
	%	7,94%	9,84%	11,75%	10,08%	9,42%	11,70%
56-60 év (TS 045)	Fő	51	57	53	48	56	46
	%	10,39%	12,75%	12,71%	12,40%	12,56%	12,23%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	48	52	60	50	70	80
	%	9,78%	11,63%	14,39%	12,92%	15,70%	21,28%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Sárospatakon az utóbbi időben egyre nagyobb hangsúlyt kap a tevékeny és aktív időskor. Ennek megfelelően önkormányzati kezdeményezések és spontán szerveződések egyaránt lehetőséget biztosítanak arra, hogy azok az idősek, akik egészségi és szellemi állapotuknak megfelelően igénylik a társas kapcsolatokat, a szellemi és fizikai foglalkoztatottságot, valamint önmaguk kibontakoztatását, megtehessek azt. Ennek megfelelően 2009-ben pályázat keretein belül az önkormányzat által működtetett idősek klubja teljes körű felújítást és akadálymentesítést kapott, ahol a 30 fő klubtag teljes biztonsággal töltheti el mindennapjait. Az időskorúak rendszeres összefüveteleinek színtere a Sárospatakon működő három nyugdíjasklub is. Ezen kívül jellemző a városra, hogy az aktív idős emberek saját maguk szerveznek érdeklődési köreiknek megfelelő

programokat, klubokat. Az aktív foglalkoztatásnál fontos szempont és cél, hogy az érintett célcsoportban időben eljussanak az információk az egyes rendezvényekről és lehetőségekről.

Az önkormányzat a fürdő üzemeltetésével ezen belül a nyugdíjasok számára biztosított kedvezményes belépőjeggyel, fürdőbérlet támogatással hozzájárul az idős emberek mozgásának és fizikai erőnlétének fokozásához, az állóképességük megtartásához.

Az időskorúak és fogyatékkal élők fürdőbérlet támogatásáról szóló 12/2021. (IX. 27.) önkormányzati rendelet 1. §-a alapján:

„(1) Kérelemre időskorúak és fogyatékkal élők fürdőbérlet támogatása állapítható meg annak a Sárospatak Város közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező és ott életvitelszerűen élő személynek:

a) aki a 65. életévét betöltötte, vagy

b) aki fogyatékosági támogatásban részesül és ennek tényét a számára kiállított érvényes hatósági igazolvány bemutatásával igazolja.

(2) Az időskorúak és fogyatékkal élők fürdőbérlet támogatásával a kérelmező a Végardó Fürdőbe 30 alkalomra szóló bérletre (a továbbiakban: bérlet) jogosult, mely bérletet a támogatást odaítélő határozattal egyidejűleg kap kézhez.

(3) Az időskorúak és fogyatékkal élők fürdőbérlet támogatása ugyanazon kérelmező részére évente egy alkalommal állapítható meg.

(4) A bérlet más személy részére nem ruházható át és felhasználása tárgyévben lehetséges.”

Ez a rendelet 2021. október 1-jén lépett hatályba.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

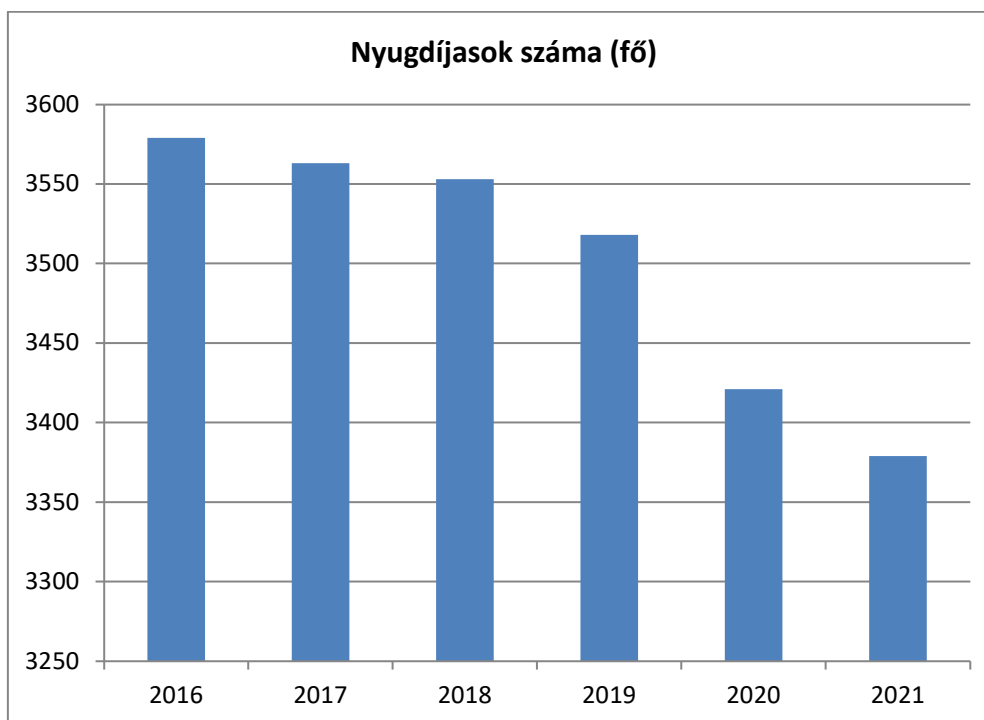
Mivel a Sárospatakon élő idős emberekre kevésbé jellemző az aktív munkavállalás a fentebb említett okok miatt, így kevesebb lehetőség nyílik esetükben a hátrányos megkülönböztetésre.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Településünkön a nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma lényegesen több, mint a férfiaké.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Meg egyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	1366	2213	3579
2017	1352	2211	3563
2018	1345	2208	3553
2019	1335	2183	3518
2020	1282	2139	3421
2021	1251	2128	3379

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak számát a 6.3.1. számú táblázat mutatja.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	2 337	23	85	258
2017	2 404	23	89	263
2018	2 458	25	80	271
2019	2 520	23	78	261
2020	2 552	22	78	245
2021	2 571	25	73	209

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Sárospatak Város Önkormányzata célul tűzte ki, hogy a város kertvárosi részei is hasonló ütemben fejlődjenek, mint a városközpont. Ennek megfelelően a kieső városrészekben is biztosítja a

kulturális és közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést (játsszóterek, faluházak, szabadtéri rendezvények, falunapok rendezése által), ahol családok, gyerekek, nagyszülők egyaránt kellemesen tölthetik el szabadidejüket, illetve hozzájutnak a kulturális javakhoz.

A város főtere, amely számos rendezvény helyszíne, a kultúrát hivatott bevinni az emberek életébe. 2022. március hónapban, ünnepélyes keretek között átadták A Művelődés Háza és Könyvtára teljesen megújult épületét. Az eredetileg 1983-ra elkészült kulturális központot a Makovecz-program támogatásával, több mint kétmilliárd forintból újítták fel az elmúlt három és fél év alatt.

Az épület a felújítás során megőrizte a Makovecz Imre által megálmodott arculatát, ám a huszonegyedik századi elvárásoknak is megfelel immár. Új lett a mozi és a könyvtár, emellett a legmodernebb gépészetet építette be a kivitelező, vagyis a sárospataki Épszer Zrt.

A Művelődés Háza felújítási munkák alatt is folyamatosan működött. Működtek a nyugdíjasklubok és egyéb rendezvények kerültek megtartásra (pl. színházi-, mozi és egyéb előadások nyugdíjas kedvezménnyel). Itt kerül minden év október hónapjában megrendezésre, a Sárospatak Város Önkormányzata által szervezett Idősek Napi rendezvény, amely keretében - színvonalas műsorral egybekötve - köszönti a város vezetése az időskorú lakosságot. Szintén A Művelődés Háza ad otthont a városi könyvtárnak is, ahol az idősebb korosztály is megtalálja a számára érdekes olvasnivalót.

b) idősek informatikai jártassága;

Sárospatak hátrányos helyzetéből adódóan az idősek körében a számítógépet és Internetet használni tudók, illetve a számítógép és Internet kapcsolattal rendelkezők aránya nagyon alacsony. Leginkább a többgenerációs családban élőkre jellemző, hogy számítógéppel rendelkeznek, de itt sem biztos, hogy az idős ember aktív számítógép használó. Nem tartják fontosnak a számítógép megismerését és használatát, ezért nem is szívesen próbálkoznak az ismeretszerzéssel. Az aktív időskort élők esetében jellemző a számítógép szélesebb körű használata. Fontos lenne az idős emberek informatikai jártassága, hiszen a szellemi aktivitás idős korban segít megelőzni bizonyos mentális betegségek kialakulását és a szellemi leépülést.

c) a generációk közötti programok.

A Gondozási Központ Idősek Nappali Intézményében ünnepségek alkalmából iskolás gyermekek szolgáltatják a műsort, amely szint visz a gondozottak életébe.

A Művelődés Háza és Könyvtára családi rendezvényei (családi nap, családi délután) megfelelő alkalmat biztosítanak arra, hogy a generációk találkozassanak és közösen tevékenykedjenek.

A Sárospatak Város Önkormányzata által szervezett Idősek Napi rendezvény keretében a fiatalabb generáció biztosítja a színvonalas műsort, megörvendeztetve az ott megjelenteket.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Sárospatak Város Önkormányzata különös gondot fordít a fizikai, a kulturális környezet megteremtésére, a megfelelő lakhatási körülményekre, a szociális és egészségügyi ellátásokra és az esélyegyenlőséget biztosító feltételek megteremtésére, javítására. Ennek példái:

2020. évben az új koronavírus elleni küzdelem idején Sárospatak Város Önkormányzata minden 70 évnél idősebb, egyedül élő lakosnak tisztítószerből és tartós élelmiszerekből álló csomagot biztosított, melynek jogosulthoz való eljuttatása önkéntesek segítségével, a járványügyi szabályok betartásával történt. Az önkormányzat, a koronavírus elleni küzdelem során, fokozottan figyelt a város időskorú lakosságára - mivel a leginkább veszélyeztetett korcsoport volt - a Sárospataki Gondozási Központ segítségével.

Sajnos a városban élő idős embereket előszeretettel látogatják meg csalók, akik trükkös módszerekkel behízelgik magukat a többnyire egyedül élő idős emberek lakásába és ott csalással, vagy jóhiszeműség által elveszik anyagi javaikat. Nem elegendő azon intézkedések száma, amelyek azt hangsúlyozzák, hogy idegent ne, vagy csak nagy körültekintéssel engedjenek otthonukba. Fontosnak tartjuk több tájékoztató előadás, fórum megszervezését, ahol az idős emberek tájékoztatást kaphatnak a rájuk leselkedő veszélyről.

Az idős emberek nagy része magányos, egyedül él, ezáltal bezárkózik, nem keresi más emberek társaságát, ebből kifolyólag kimarad a közösség életéből, a társasági életből, mely sem szellemi, sem fizikai állapotának nem kedvez. Fontosnak tartjuk, hogy minden idős emberhez eljussanak azon információk, amelyek által mindenki megkaphatja a számára szükséges és fontos ellátási formákat. Ennek érdekében a Gondozási Központ dolgozói igyekeznek minden idős sárospataki lakossal kapcsolatba kerülni, akkor is, ha ő éppen nem részesül egy ellátási formában sem. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy feltérképezzék az egyedül, vagy családban élő idősök anyagi, lakhatási, egészségügyi és egyéb problémáit. Ennek megfelelően pedig meg tudják tenni a szükséges lépéseket a probléma további kezelése érdekében.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A városban magas az idősek aránya. Az összlakosság több mint 16 %-a (a 2011-es népszámlálás adatai szerint) 65 éven felüli.	Az idősek életminőségének javítása
A városban az időskorúak ellen csalással elkövetett bűncselekmények jelenléte, ezáltal rossz a célcsoport biztonságérzete.	Áldozatsegítés idős korban, az időskorúak ellen elkövetett bűncselekmények megelőzése.
A városban élő idős emberekre jellemző a mozgásszegény életmód és a nem megfelelő táplálkozás, amely következtében magas a szív és érrendszeri, valamint az emésztési probléma a célcsoporton belül.	Egészségtudatos életmód elősegítése idős korban

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Kivételt képeznek ez alól a tanköteles korú fogyatékkal élő gyermekek, hiszen a sajátos nevelési igényű gyermekekről pontos adataink vannak, ők integrált oktatásban vesznek részt. A szociális ellátások igénybevevői között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott, hozzátétőleges adattal azonban csak a közgyógyellátásban az időskorúak járadékában súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatásában részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk.

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint Magyarországon 456 638 fogyatékos személy él, amely a lakosságnak 4,6 %-a. Ezen belül a mozgáskorlátozottak száma 232 206 fő, amely a népesség 2,34 %-a, az értelmi fogyatékosok és a mentálisan sérültek száma összesen 89 044 fő, a népesség 0,9 %-a, a vakok és gyengén látók összesen 82 484 fő, a népesség 0,82 %-a, a siketek és nagyothallók száma 71 585 fő, a népesség 0,72 %-a.

Hasonlóan a 2011-es népszámlálás országos eredményéhez, a mozgássérültek száma a legmagasabb, mely különösen az idősebb korosztályt érinti, azt követően az értelmileg akadályozottak következnek, majd a látás-, hallássérültek, és az autisták.

Egy 2011-ben, az NRSZH által közzé tett, Magyar Államkincstár nyilvántartása alapján, közel 400 fő fogyatékosággal élő lakik városunkban.

A hozzátétőleges adatok, információk bővíthetők a városban elérhető támogató szolgálat és Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zempléni Térségi Egyesülete által.

A támogató szolgálat térségben végzett felmérése alapján, az alábbi következtetések vonhatók le:

- ✓ A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíjszerű ellátás, járadék, segély.
- ✓ Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket.
- ✓ A tartós egészségügyi problémákkal, és a fogyatékkal élő emberek, illetve az őket ápoló hozzátartozók munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.
- ✓ Az ellátórendszer hiányossága miatt, nem férnek hozzá azokhoz az „előnyökhöz”, melyeket a „hátrányaik” kompenzálására alkottak meg a törvényhozók, az önálló, teljes értékű élet biztosítása reményében. Érdekeik érvényesítését többek között gátolja, a teljes akadálymentesítés hiánya, a közlekedés és a kommunikáció terén egyaránt. A települési önkormányzati tulajdonban lévő középületekben elkészült az akadálymentesítés, amely jobbára a fizikai akadálymentesítést helyezte előtérbe.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékkal élőkre vonatkozó kevés adat is azt bizonyítja, hogy még mindig láthatatlan állampolgárok, mely számos előítélet, téves információ alapja lehet. Az előítéletek lebontásában, a fogyatékos személyek megismerésében jelentős szerepe van a médiának, az érdekvédelmi szervezeteiknek, illetve a nekik szolgáltatást nyújtó civil szervezeteknek. Ennek érdekében

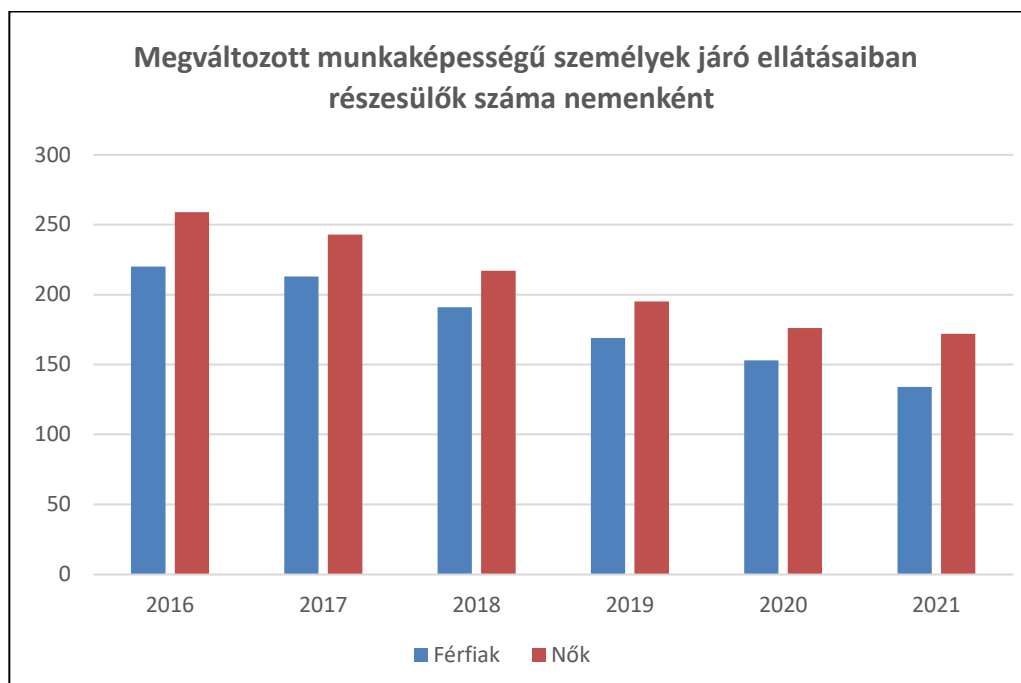
szorosabb összefogásra, együttműködésre van szükség az önkormányzati és érdekképviselői és civil szervezetek között.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma mind a nők, mind a férfiak esetében csökkenő tendenciát mutat. A nők nagyobb számban részesülnek az ellátásból, mint a férfiak (lásd: 7.1.1. számú táblázat)

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	220	259	479
2017	213	243	456
2018	191	217	408
2019	169	195	364
2020	153	176	329
2021	134	172	306

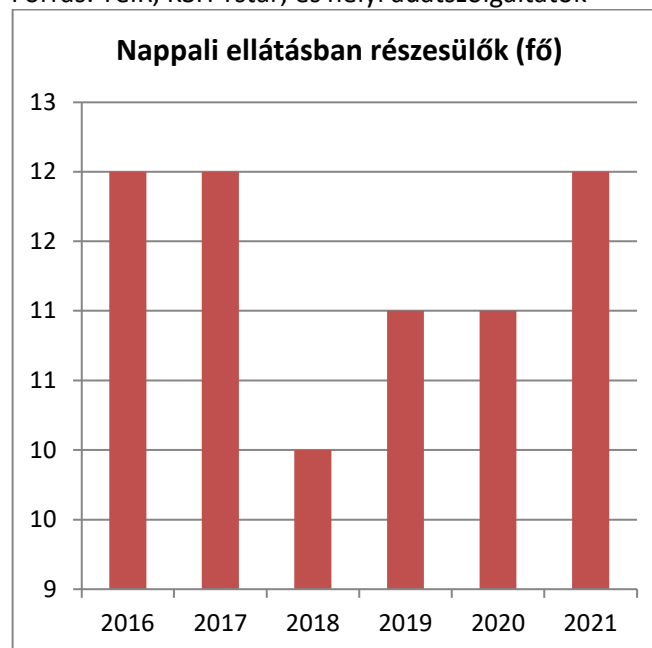
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Sárospataki Gondozási Központ nappali ellátás keretében gondoskodik a fogyatékkal élők gondozásáról, illetve étkezésük is biztosított. (lásd: 7.1.2. számú táblázat)

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	12
2017	12
2018	10
2019	11
2020	11
2021	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A Sárospataki Gondozási Központ Támogató Szolgálat a személyi segítséget (lakókörnyezetben történő) és szállítást biztosítja a fogyatékkal élők részére.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Talán a legfontosabb kérdés, a rehabilitáció és munkalehetőség kérdése a fogyatékkal élők számára, amely hosszú évek óta megoldatlan probléma a városban. Fontos lenne, hogy a fogyatékkal élő, fiatal felnőtt korúak valamilyen hasznos elfoglaltságra leljenek, s ne váljanak láthatatlanná az iskola elvégzése után.

Jelenleg városunkban a Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zempléni Térségi Egyesülete 100 %-ban védett foglalkoztatás keretén belül foglalkoztatja munkavállalóit.

Önkormányzatunk és intézményei az idevonatkozó törvényi előírásoknak megfelelően, illetve a Grega Kft. is foglalkoztat megváltozott munkaképességű személyeket, mely nem sorolható a fenti kategóriába, illetve nem a fogyatékkal élők munka-rehabilitációs foglalkoztatását jelenti.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Sárospataki Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztályának rehabilitációs ügyintézője foglalkozik a megváltozott munkaképességű személyek ellátásával kapcsolatos ügyek lefolytatásával, munkaerő-közvetítéssel.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincs tudomásunk ilyen jellegű problémáról.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Az anyagi támogatások mellett olyan szolgáltatásokra is szüksége van a családoknak, amelyek támogatást nyújtanak a fogyatékkal élő gyermek vagy felnőtt gondozásában, fejlesztésében, egészségügyi ellátásában. Ide sorolhatók a szociális alapellátások, kiemelhetőek azok a szolgáltatások, melyek a fogyatékkal élők helyzetének javítását, az önálló életvitel megtartását célozza meg, az önkormányzat Gondozási Központja fenntartásában működő támogató szolgáltatás és a fogyatékkal élők nappali intézménye. A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást, a városban működő Idősek és Fogyatékosok Otthona biztosítja, amely 85 fogyatékkal élő személynek nyújt tartós bentlakásos intézményi elhelyezést. Épülete önkormányzati épület, amelynek - TOP pályázatnak köszönhetően – az energetikai korszerűsítése 2018. évben megvalósult.

Érdekvédelmi szervezetként, különösen a mozgásukban akadályozottak segítségét koordináló, Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zempléni Térségi Egyesülete munkája kiemelkedő segítséget jelent az arra rászorulóknak.

A fogyatékkal élő gyermekek oktatásában, korai fejlesztésében jelentős szerepet vállal a helyi illetőségű speciális iskola.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékossgal élők pénzbeli ellátásának, illetve az általuk igénybe vehető kedvezmények típusai:

- ✓ fogyatékosági támogatás
- ✓ emelt összegű családi pótlék
- ✓ rokkantsági járadék
- ✓ rokkantsági ellátás
- ✓ rehabilitációs ellátás
- ✓ rehabilitációs járadék
- ✓ árvaellátás rokkantsági alapon
- ✓ baleseti járadék
- ✓ vakok személyi járadéka
- ✓ közlekedési kedvezmény, parkolási igazolvány
- ✓ akadálymentesítési támogatás
- ✓ autóvásárlási támogatás

Jelenleg a városunkban az önkormányzat fürdőbérlet támogatásban részesíti azokat a fogyatékkal élőket, akik fogyatékosági támogatásban részesülnek és ennek tényét érvényes hatósági igazolvány bemutatásával igazolják.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Lehetőségek:

- Parkolókártya igénylése (Járási Hivatal)
- Gépjárműadó mentesség (NAV)
- Lakóhely akadálymentesítése (OTP)

A Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zempléni Térségi Egyesülete elősegíti az ellátások elérhetőségét (pl. ügyintézésben való közreműködés)

Sárospatakon az egészségügyi intézmények akadálymentesek.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A közelmúltban az önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítésre kerültek.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat és fenntartásában működő intézmények, az elmúlt években, pályázati segítséggel akadálymentesítésre kerültek.

2022. március hónapban, ünnepélyes keretek között átadták A Művelődés Háza és Könyvtára teljesen megújult épületét, mely megfelel a akadálymentesített épület követelményének.

A felújított Sportpálya akadálymentesítése megtörtént, így biztosított a mozgássérültek sportprogramokhoz való hozzáférése.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása nehéz feladat a hatóságok előtt. Azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan, de eleget fognak tudni tenni e kötelezettségüknek.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Az újonnan épült, illetve a közelmúltban felújított utak, járdák, parkok már a fogyatékkal élők számára is, akadálymentesen elérhetőek.

A költségvetéssel összhangban, az utak karbantartásánál, felújításánál figyelembe kívánják venni az akadálymentesítésre vonatkozó előírásokat.

A város területén a helyi közlekedést a Borsod Volán autóbuszai végzik, melynek a gépparkja viszonylag elavult, nem biztosítanak rendszeres akadálymentes közlekedést az arra rászorulóknak.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Támogató Szolgálat

A sárospataki Gondozási Központ intézményi keretein belül, 2007. februárjában kezdte meg működését.

A Sárospataki Járás területén is lehetőség van a szolgáltatás igénybevételére, mely inkább a szállító szolgáltatás területén jelentkező igényeket elégíti ki, az akadálymentesített, 9 személyes autóval. Szállító szolgáltatás keretén belül, elsődlegesen az intézményekbe történő szállításokat végzik, napi rendszerességgel juttatják el az iskolákba a gyerekeket, a nappali intézményekbe, a fiatal, felnőtt korú fogyatékkal élőket, és az időseket az Idősek Klubjába. Szállítást erősen behatárolt keretek között tudnak vállalni, az iskolai tanévben, napi egy óra, iskolaszünetben esetleg 2-3 óra szabad kapacitással rendelkezik a szállító szolgálat és jelenleg kizárólag szociálisan rászorult személyek számára elérhető.

A szolgáltatás személyi segítő kapacitása is erősen behatárolt, hiszen az előírásnak megfelelően, két személyi segítő végzi a személyi segítési feladatokat, az ellátottak igényeihez igazodva. A fogyatékos személy aktív közreműködésével segítséget nyújtanak a személyi (higiénés, életviteli, életfenntartási) szükségleteinek kielégítéséhez, a társadalmi életben való teljes jogú részvételhez.

A Sárospatakon a támogató szolgálat irodájában, bárki számára lehetőség van a szociális információ nyújtás és tanácsadás igénybevételére. Az ellátottak számára, akadályoztatásuk esetén, segítséget nyújtanak, megbízás alapján, az ügyeik vitelében, érdekeik érvényesítésében, a különböző intézményekben, fórumokon.

Fogyatékkal élők nappali intézménye

A térségben egyetlen klasszikus értelemben működő fogyatékkal élők nappali ellátó szolgáltatása a sárospataki Gondozási Központ intézményi keretein belül működik, 2010. április óta. Előző években problémát jelentett, a városban, illetve a térség településein, hogy a fogyatékkal élők napközbeni ellátását nem tudták megoldani a hozzátartozók.

A nappali ellátás keretén belül, 24 férőhellyel nyújt a fogyatékkal élők számára lehetőséget, napi rendszerességgel az intézményi igénybevételre. Jelenleg az átlagos létszám 10 fő, mely főleg autista, halmozottan sérült és értelmileg akadályozott, fiatal felnőtt korú ellátottakat takar. Ellátásukról, fejlesztésükről 3 szakképzett dolgozó gondoskodik. Napi rendszerességgel foglalkozásokat, fejlesztő tevékenységeket végeznek. Az épület teljesen akadálymentesített, étkezővel és három foglalkoztató szobával és a szükséges fejlesztő eszközökkel ellátott.

Abaúj-Zemplén-Integrált Szociális Intézmény

1972-től a jelenlegi formában működik az intézmény, amikor új épületszárnnyal bővült, így lehetőség nyílt az idősek és fogyatékkal élő lakók külön épületben történő elhelyezésére és gondozására.

Az intézmény a lakóit a megye egész területéről fogadja. Tevékenységi területe a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás, ápolást, gondozást nyújtó idősek és fogyatékos személyek otthona.

Az időskorúak részlegén 90 fő ellátására, gondozására van lehetőség. A fogyatékkal élők részlegén 85 főt tudnak fogadni, ahol lehetőség nyílik a 18 év feletti súlyos értelmi, illetve halmozottan fogyatékos személyek teljes körű ellátására, ápolására, gondozására fogyatékossgának megfelelő szinten tartó, képességfejlesztő, munkajellegű foglalkoztatására, továbbá sport- és szabadidős tevékenysége végzése.

Pécsvárady Botond Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Sárospataki illetőségű, eltérő tantervű általános iskola, ahol a gyógypedagógiai nevelés-oktatás 1951-ben kezdődött. Tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, autista és halmozottan fogyatékos gyerekeket fogadnak. Az oktatási feladatokon túl, korai fejlesztő foglalkozásokat biztosítanak a gyermekeknek, továbbá autista csoportot működtetnek. Az iskolához tartozó kollégium 1997-ben kezdte meg működését, ahol az igénybevétel minden tanuló számára ingyenes.

Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zemplén-Térségi Egyesülete

Az egyik legrégebben működő szervezet a Mozgáskorlátozottak Egyesülete, 1990 óta végzi közhasznú tevékenységét Zemplén térségében 4 városban és 52 településen. Feladataikat székhelyükön kívül 11 helyi csoport, számos összekötő és önkéntes segítségével látják el. Az egyik legjelentősebb szerepük az érdekképviselés és érdekérvényesítés, iránymutatás az egészségmegőrzés, rehabilitáció, ismeretterjesztés, képzések, állampolgári jogok, valamint az aktív élet területein. Munkájukat annak érdekében végzik, hogy sorstársaink visszatérhessenek, vagy éppen beilleszkedhessenek a munka világába egy olyan környezetben, amely elfogadja a fogyatékkal élőket (tartozzon az bármelyik fogyatékosági csoportba), az állapotukból fakadó szükségleteiket, másféle, de ugyanolyan értékű képességeiket.

Az egyesület főbb tevékenységei:

- ✓ érdekképviselés, tanácsadás
- ✓ információnyújtás
- ✓ segítségnyújtás állami támogatások igénybevételéhez szükséges pályázatok kitöltésében (üdülési csekk, közlekedési támogatás, fogyatékosági támogatás, gyógyszer-támogatás)
- ✓ a személygépkocsi-szerzési támogatás odaítélésének elősegítése
- ✓ segédeszközök kölcsönzése
- ✓ ifjúsági, sport és kulturális programok, tanfolyamok szervezése
- ✓ szülősegítő szolgáltatások nyújtása
- ✓ fiatalok felkarolása, ifjúsági programok szervezése
- ✓ a kormányzati, vállalati és civil szektor összefogásának elősegítése a különböző betegséggel küzdő embertársaink helyzetének javítása érdekében.

Az Egyesület sporttal, kultúrával kapcsolatos rendezvényeit az utóbbi években a felújított sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola épületében tartotta (korábban erre Sátoraljaújhelyben került sor), mert akadálymentesített, így teljes mértékben megfelel az ilyen jellegű rendezvények lebonyolításához.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Fogyatékossgügyi tanácsadói szolgáltatás a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény szakembereinek közreműködésével.

Segítséget nyújtanak:

- fogyatékos és egészségkárosodott személyeknek és hozzátartozóiknak
- SNI-s gyermeket nevelő szülőknek, hozzátartozóiknak
- fogyatékos személyekkel kapcsolatban álló szakembereknek.

Tevékenységeik:

- információnyújtás
- közreműködés ügyintézésben, közszolgáltatásokhoz való hozzájutásban
- életvezetési tanácsadás
- hozzátartozói csoport működtetése

- érzékenyítő foglalkozás a többségi társadalom részére.

7.5 A fogyatékkal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nincs tudomásunk erre irányuló kezdeményezésről.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A térségben a fogyatékkal élők segítése érdekében működő szociális és egyéb szolgáltatók elszigetelten végzik a munkájukat. A segítők mentális egészségét védő, a kiégést megelőző, szupervíziós lehetőség alkalmi jellegű a térségben. A támogató szolgálat kapacitása alacsony	Szociális alapszolgáltatások, állami és civil fenntartású szervezetek koordinációja, fejlesztése és a támogató szolgálat erősítése, új támogató szolgálat létrehozása
Az önkormányzat ügyintézőinek döntő többsége nem tudja, hogyan viselkedjen, amikor fogyatékkal élő személy keresi fel az ügyfélszolgálatukat. A jelnyelvet nem ismerik a dolgozók, indukciós hurok – ami a hallássérültek kommunikációját segíti – csak közvetetten elérhető. Az önkormányzat honlapja nem akadálymentes, a weblapon jelenleg nem elérhető a városban működő szervezetek és az általuk nyújtott szociális szolgáltatások listája.	Az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése
Az önkormányzatnál a célcsoport foglalkoztatási szintje alacsony. A fogyatékkal élők hozzátartozói, akik ápolási díjban részesülnek, nem tudnak elhelyezkedni, részmunkaidős feladatot vállalni, mellyel javulhatna ezen családok életminősége	Fogyatékkal élők foglalkoztatása az önkormányzatnál és intézményeinél
Jelenleg a városban nem működik olyan civil létesítmény, ahol a város esélyegyenlőségéért dolgozó civil szervezetek megfelelő körülmények között végezhetnék tevékenységüket.	Civil Ingatlanguzalkodási stratégia
Jelenleg a városban nincs olyan akadálymentes helyszín, amit ingyenesen az év bármely szakában lehetne használni, a fogyatékkal élők alkotásainak bemutatására. A sportlehetőségek, rehabilitáció egyik színtere a Végardó Fürdő, melybe a térítésmentes, vagy	Fogyatékkal élők szabadidős, sport és művészeti tevékenységeik támogatása

kedvezményes bejutás nagy könnyebbséget jelentene az érintetteknek.	
Tapasztalatunk azt mutatja, hogy a munkaerőpiaci szereplők között nem elég hatékony a kommunikáció, nagyobb összhangra van szükség ahhoz, hogy a megváltozott munkaképességű álláskeresőк valóban foglalkoztatottá váljanak.	Rehabilitációs és Foglalkoztatási Tanács felállítása

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Turisztika fejlesztése	Sárospatak potenciális turisztikai lehetőséggel rendelkezik, ez azonban továbbfejleszthető pályázati lehetőségek kihasználásával
Ivóvízközmű hálózat felújítása	Ivóvíz közműhálózat felújítása, pályázati lehetőségek kihasználásával
Önkormányzat által fenntartott utak felújítása	Rossz állapotban lévő utak felújítása, pályázati lehetőségek kihasználásával

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Nevelési és oktatási közfeladatot ellátó szervezet:

- ✓ Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde

Közművelődési közfeladatot ellátó szerv:

- ✓ A Művelődés Háza és Könyvtára

Egészségügyi és szociális közfeladatot ellátó szerv:

- ✓ Gondozási Központ
- ✓ Sárospatak Város Rendelőintézete és Járóbeteg Szakellátó Központja

Egyéb közfeladatot ellátó szerv:

- ✓ Sárospatak Város Önkormányzat Kommunális Szervezete

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Sárospatakon három nemzetiségi önkormányzat működik:

- ✓ Német Nemzetiségi Önkormányzat Sárospatak
- ✓ Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
- ✓ Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat

A Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat és az egyházak közötti kapcsolat szoros, támogatja – támogatta – a templomok helyreállítását, ikonosztázok helyreállítását. Valamennyi rendezvényükön jelen vannak az egyház képviselői, a püspöktől a hazai és határon túli atyák is egyaránt képviseltetve vannak. Valamennyi ruszinság által történő rendezvény szentmisével kezdődik melyet ósláv nyelven is celebrálnak. Civil szervezetekkel és a városi önkormányzattal a nemzetiségi önkormányzatok együttműködésben dolgoznak különböző közös rendezvényeken és egyéb ügyekben.

A Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat és Sárospatak Város Önkormányzata közötti együttműködés hosszú időre visszanyúló, tartós és intenzív. A kölcsönösség elve alapján a Nemzetiségi Önkormányzat üléseire és az általa szervezett rendezvényekre is meghívást kapnak az Önkormányzat vezetői, képviselői. A megoldandó ügyek tekintetében rendszeresen kerül sor személyes egyeztetésekre.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Sárospatak Város Önkormányzata és a Nemzetiségi Önkormányzatok sem vesznek részt olyan társulásban, mely érintené az esélyegyenlőségi programot.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat és Sárospatak Város Önkormányzata közötti együttműködés hosszú időre visszanyúló, tartós és intenzív.

A roma nemzetiséggel kapcsolatosan bármely roma polgár megkeresi a Nemzetiségi Önkormányzatot, akkor hatáskörén belül maradva megpróbál a problémára megoldást találni, ha ez nem lehetséges közvetítő szerepet lát el a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv felé.

Általános roma probléma például a lakáskérdés: kevés a szegénységben élő romáknak megfelelő árfekvésű lakás Sárospatakon, a rendelkezésre álló lakások pedig rossz műszaki állapotban vannak. A Nemzetiségi Önkormányzat vagyonnal nem rendelkezik, ebből kifolyólag lakásállománnyal sem. Ezért ebben az esetben közvetítő szerepet lát el az Önkormányzat felé, mely jelentős bérlakás-állománnyal rendelkezik, melyeket szociális helyzet alapján és piaci alapon is bérbe ad. A roma nemzetiségen belül vannak kisebb csoportok, akikkel kapcsolatosan többször merül fel megoldandó probléma, ilyenek például a gyerekek. Bennük erősíteni kell az iskolába járás fontosságát, és csökkenteni a hiányzások gyakoriságát, melynek kapcsán a Gondozási Központtal is intenzív a kapcsolata. Intézkedést igényelhetnek még a nőkkel, az idősekkel kapcsolatban felmerülő problémák is.

A Német Nemzetiségi Önkormányzat Sárospatak célja a Német Kisebbség anyanyelvének ápolása, a tárgyi és szellemi kultúrájának megőrzése és önazonosságának erősítése. Ennek megvalósításához óvodai nevelés, kisebbségi alap- és középfokú nevelés és oktatás feltételeinek megteremtésére törekszik. Kulturális programjaik erősítik az összetartozás-tudatot. Az önkormányzat kapcsolatot tart a német kisebbség regionális és országos szervezet szervezeteivel, a megyei önkormányzattal, más társadalmi szervezetekkel és a Sárospataki Német Kisebbség Kultúrájáért Alapítvánnyal, megyei német kisebbségi önkormányzatok egyesületével, a helyi német kisebbségi egyesületekkel, a helyi német nyelvet oktató óvodákkal és iskolákkal.

Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat esélyegyenlőség szempontjából részt vesz, szervezi minden évben az Európai Unió Konferenciát (fordítás, tolmácsolás, szervezés) témák:

- ✓ nemzeti kultúrák megőrzése a közös Európai Unióban (több ország részvételével nemzetközi);
- ✓ oktatás, nemzetközi kapcsolatok;
- ✓ hátrányos helyzetű gyerekek;
- ✓ hiperaktív gyerekek;
- ✓ új módszerek a képzésben (pedagógusok).

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

„A fogyatékos gyermekeinkért” Alapítvány

Tevékenységi körükbe tartozik a halmozottan sérült (2-10 éves) fogyatékos gyermekek korai fejlesztése, anyagi támogatásuk biztosítása, valamint a pedagógusok önképzésének és továbbképzésének támogatása.

Sárospataki Amatőr Művészekért Alapítvány

Sárospatakon működő amatőr művészeti csoportok és egyéni előadók munkájának segítése, szakmai munkájuk színvonalának emelése érdekében. Az alapítvány különböző források felkutatásával lehetőséget kíván teremteni számukra a közönség előtti bemutatkozásra a különböző szakmai megmérettetéseken és fesztiválokon. Mindezekkel támogatni és erősíteni kívánja az alkotó művészeti közösségek munkáját, létét. Lehetőséget kíván teremteni a város hátrányos helyzetű rétegeihez tartozók számára is, a művészeti tevékenységben való részvételre.

Sárospataki Német Kisebbség Kultúrájáért Alapítvány

Fő tevékenységük a Sárospatakon és környékén élő német kisebbség hagyományainak feltárása, a kultúra megóvása és tovább örökítése a jövő nemzedéke számára. Az alapítvány közhasznú tevékenysége a kulturális örökség megóvása, nevelés, oktatás, képességfejlesztés és ismeretterjesztés.

Czinke Alapítvány

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma tanulóinak kiemelkedő tanulmányi eredmények jutalmazása, - a tanintézet hírnevét öregbítő sikerek anyagi elismerése, a nehéz anyagi körülmények között élő szülők gyermekének - ha magatartása és tanulmányi eredménye miatt arra érdemes - anyagi támogatása /ösztöndíj/ - helyben nem biztosítható tanulmányi /továbbtanulási/ felkészítés költségeinek fedezése, minden tanévben a tanévzáró alkalmával.

Esélyegyenlőségért Alapítvány

Az egészséges életre nevelés, az oktatás és tudatformálás erősítése, a célzott lakossági szűrővizsgálatok bevezetésével a nagy népegészségügyi jelentőségű betegségek korai felismerése, az egészséges táplálkozás széleskörű elterjesztése, az egészséges élethez szükséges mozgáskultúra fejlesztése, a káros szenvedélyek (túlzott szeszital fogyasztás, dohányzás, drogfogyasztás) elleni küzdelem, az egészségügyi ellátórendszer népegészségügyi szempontokat is figyelembe vevő fejlesztése, a hátrányos helyzetű néprétegek esélyegyenlőségének biztosítását segítő programok támogatása, szervezése, a preventív egészségfejlesztést segítő "Mintaház" létrehozásának elősegítése, az esélyegyenlőségért dolgozó szakemberek továbbképzésének elősegítése, támogatása, szervezése, kutatás, tehetséggondozás, oktatás, szakmai műhelymunka szakmai anyagok, projektek írása, kiadása, terjesztése a fő tevékenységük. Az alapítvány közhasznú tevékenysége: szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása, hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekképviselés, emberi és állampolgári jogok védelme, munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése és a kapcsolódó szolgáltatások, euroatlanti integráció elősegítése, közhasznú szervezetek számára biztosított, csak közhasznú szervezetek által igénybe vehető - szolgáltatások- egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység, tudományos tevékenység, kultúra, nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, a Magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel.

„Idős és fogyatékos lakóinkért” Alapítvány

A sárospataki szociális otthonba beutalt időskorúak és fogyatékos lakók szociális gondozása színvonalának emelése. egészségügyi ellátásuk növelése, az orvosi rendelő eszközellátásának bővítése.

"KIWANIS" Női Klub Sárospatak-Humanitárius és Karitatív Egyesület

Fő tevékenysége a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, a családsegítés, az időskorúak gondozása, nevelés és oktatás, képességfejlesztés ismeretterjesztés, kulturális tevékenység, magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenységek.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők főként a foglalkoztatás terén tudnak bekapcsolódni az esélyegyenlőségi feladatokba.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Az esélyegyenlőségi program előkészítésének folyamatában nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére.

A dokumentum készítéséhez szükséges adatok, információk gyűjtését Sárospatak Város Jegyzője szervezte. E tevékenységbe bekapcsolódtak a Sárospataki Polgármesteri Hivatal irodái, az egészségügyi alapszolgáltatásban résztvevők, a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmények, a közművelődést szervező intézmények, a köznevelési intézmények, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Sárospataki Járási Hivatala.

Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online, személyes illetve telefonos kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására és ezekhez intézkedési tervek elkészítésére koncentrált.

Az esélyegyenlőségi program elkészítésébe bevont partnerek:

- ✓ Német Nemzetiségi Önkormányzat Sárospatak – Göncfalvi József
- ✓ Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat – Kozsnyánszky János
- ✓ Sárospataki Roma Nemzetiségi Önkormányzat – Budai Andrea
- ✓ Sárospataki Gondozási Központ – Karajz Barnabásné
- ✓ Család- és Gyermejjóléti Központ – Szilágyi Zita
- ✓ Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zemplén-Térségi Egyesülete – Némethy Tímea
- ✓ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Sárospataki Járási Hivatala – Baranyi József
- ✓ Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde – Lendvainé Szendrei Ágnes
- ✓ Sárospataki Tankerületi Központ – Donkó József

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az a) pont szerinti szervezetek részére az esélyegyenlőségi program tervezetét a partnerek közös fórum és találkozások alkalmával együtt készítették el és beszélték meg észrevételeiket.

Sárospatak Város Önkormányzatának Esélyegyenlőségi Programja a Sárospataki Polgármesteri Hivatalban ügyfélfogadási időben bármikor a lakosok rendelkezésére áll, valamint az önkormányzat honlapján közzétételre kerül, így a város teljes lakosságának hozzáférése biztosítottá válik a tervezett esélyegyenlőség folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF a települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A sárospataki roma nemzetiség lakhatási problémái	A sárospataki roma nemzetiség lakhatási problémáinak javítása
	A sárospataki roma gyerekek iskolai hiányzása	A sárospataki roma gyerekek iskolai hiányzásának csökkentése
	A roma nemzetiségnél a viselkedésbeli, illembeli különbségek	A többségi társadalom és a nemzetiség közötti viselkedésbeli különbségek csökkentése
Gyermekek	A gyermekek hátrányos helyzete, veszélyeztetettsége	A gyermekek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettségének enyhítése
	Továbbtanulási, pályaorientációs nehézségek	Továbbtanulási, pályaorientációs esélyegyenlőség megeremtése
	Nem megfelelő mentálhigiénés állapot és életkörülmények	A gyermekek mentálhigiénés állapotának és életkörülményeiknek a javítása
Idősek	A városban magas az idősök aránya. Az összlakosság több mint 16 %-a (a 2011-es népszámlálás adatai szerint) 65 éven felüli.	Az idősök életminőségének javítása
	A városban az időskorúak ellen csalással elkövetett bűncselekmények jelenléte, ezáltal rossz e célcsoport biztonságérzete.	Áldozatsegítés idős korban, az időskorúak ellen elkövetett bűncselekmények megelőzése.
	A városban élő idős emberekre jellemző a mozgásszegény életmód és a nem megfelelő táplálkozás, amely következtében magas a szív és érrendszeri, valamint az emésztési probléma a célcsoporton belül.	Egészségtudatos életmód elősegítése időskorban

Nők	A nők nincsenek tisztába az őket érintő munkajogi, foglalkoztatási szabályokkal	Nők felvilágosítása szociális támogatásról, munkajogi ügyekről
	A kisgyermekes anyák munkaerő-piaci - reintegrációja nehéz	Részmunkaidőben, GYES-ről, GYED-ről visszatérő nők foglalkoztatásának segítése
	A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetése nehézségeket okoz	Családbarát munkahelyek kialakítása, teremtése
Fogyatékkal élők	A térségben a fogyatékkal élők segítése érdekében működő szociális és egyéb szolgáltatók elszigetelten végzik a munkájukat. A segítők mentális egészségét védő, a kiégést megelőző, szupervíziós lehetőség alkalmi jellegű a térségben. A támogató szolgálat kapacitása alacsony	Szociális alapszolgáltatások, állami és civil fenntartású szervezetek koordinációja, fejlesztése és a támogató szolgálat erősítése.
	Az önkormányzat ügyintézőinek döntő többsége nem tudja, hogyan viselkedjen, amikor fogyatékkal élő személy keresi fel az ügyfélszolgálataikat. A jelnyelvet nem ismerik a dolgozók, indukciós hurok – ami a hallássérültek kommunikációját segíti – csak közvetetten elérhető. Az önkormányzat honlapja nem akadálymentes, a weblapon jelenleg nem elérhető a városban működő szervezetek és az általuk nyújtott szociális szolgáltatások listája.	Az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése
	Az önkormányzatnál a célcsoport foglalkoztatási szintje alacsony. A fogyatékkal élők hozzátartozói, akik ápolási díjban részesülnek, nem tudnak elhelyezkedni, részmunkaidős feladatot vállalni, mellyel javulhatna ezen családok életminősége	Fogyatékkal élők foglalkoztatása az önkormányzatnál és intézményeinél
	Jelenleg a városban nem működik olyan civil létesítmény, ahol a város esélyegyenlőségéért dolgozó civil szervezetek megfelelő körülmények között végezhetnék tevékenységüket.	Civil Ingatlangazdálkodási stratégia
	Jelenleg a városban nincs olyan akadálymentes helyszín, amit ingyenesen az év bármely szakában lehetne használni, a fogyatékkal élők alkotásainak bemutatására. A sportlehetőségek, rehabilitáció egyik színtere a Végardó Fürdő, melybe a térítésmentes, vagy kedvezményes	Fogyatékkal élők szabadidős, sport és művészeti tevékenységeik támogatása

	bejutás nagy könnyebbséget jelentene az érintetteknek.	
	Tapasztalatunk azt mutatja, hogy a munkaerő-piaci szereplők között nem elég hatékony a kommunikáció, nagyobb összhangra van szükség ahhoz, hogy a megváltozott munkaképességű álláskeresőket valóban foglalkoztatottá váljanak.	Rehabilitációs és Foglalkoztatási Tanács felállítása
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Turisztika fejlesztése	Sárospatak potenciális turisztikai lehetőséggel rendelkezik, ez azonban továbbfejleszthető pályázati lehetőségek kihasználásával
	Ivóvízközmű hálózat felújítása	Ivóvíz közműhálózat felújítása, pályázati lehetőségek kihasználásával
	Önkormányzat által fenntartott utak felújítása	Rossz állapotban lévő utak felújítása, pályázati lehetőségek kihasználásával

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a társadalmi elvárásoknak megfelelően beilleszkednek.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményein javítani tudjunk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek életkörülményeinek javítását, hátrányos helyzetének veszélyeztetettségének enyhítését, továbbtanulásuk segítségét.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök biztonságára, egészségi állapotára, életkörülményeinek javítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a foglalkoztatásuk segítségét.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására és annak gyakorlati megvalósítására, információhoz való hozzáférés megkönnyítésére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	
B	Feltárt probléma megnevezése	
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	
G	Az intézkedés felelőse	
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmai politikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
	0. Településszintű probléma											
1	Turisztika fejlesztése	Sárospatak potenciális turisztikai lehetőséggel rendelkezik, ez azonban továbbfejleszthető	turisztikai lehetőségek fejlesztése	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Országos Turisztikai Fejlesztési Program	lehetséges pályázatokkal a turisztika továbbfejlesztése	polgármester	2023. december 31.	látogatottsági létszám nyomonkövetése	pályázati lehetőségek, személyi és pénzügyi	pályázati lehetőségekkel fenntartható	nincs együttműködés
2	Ivóvízközmű hálózat felújítása	Több évtizedes régi közműhálózat	minél több közmű felújítása	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024.	Országos Területfejlesztési program	ivóvíz közmű rendszer felújítása kivitelező által	polgármester	2023. december 31.	minél több ivóvíz közmű felújítása	személyi és pénzügyi, pályázati lehetőségek	pályázati lehetőségekkel fenntartható	nincs együttműködés

				december 31-ig terjedő időszakra								
3	Önkormányzat által fenntartott utak felújítása	Rossz állapotban lévő utak felújítása, karbantartása	minél több út felújítása	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Országos Területfejlesztési program	útfelújítás	polgármester	2023. december 31.	minél több önkormányzati út felújítása	személyi és pénzügyi, pályázati lehetőségek	pályázati lehetőségekkel fenntartható	nincs együttműködés
...												
	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	A sárospataki roma nemzetiség lakhatási problémáinak javítása	A sárospataki roma nemzetiség lakhatási problémái	Csökkenteni a lakhatási problémákat. Rövidtávú cél: szemléletváltás (első legyen a lakbér és a közüzemi számlák megfizetése) Középtávú cél: a rendelkezésre álló lakásokról információs adatbázis kialakítása. Hosszú távú cél: roma teleppek felszámolása, vagy a roma telepen	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Új Roma Stratégia (2019-2030)	tájékoztatás figyelemfelhívás	Sárospataki Roma Nemzeti-ségi Önkormányzat elnöke	Rövid távú cél: 2019. december 31. Közép-, és hosszú távú cél: 2023. december 31.	Rövidtávon: adatkérés. Középtávon: adatkérés. Hosszú távon: helyszíni bejárás.	személyi és pénzügyi	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

			található ingatlanok felújítása.									
2	A sárospataki roma gyerekek iskolai hiányzásának csökkentése	A sárospataki roma gyerekek iskolai hiányzása	A sárospataki roma gyerekek iskolai hiányzásának csökkentése. Rövidtávú cél: a hiányzások csökkentése a családokkal együttműködve Középtávú cél: a hiányzások felszámolása. Hosszú távú cél: a hiányzások csökkentésének eredményeként a tanulmányi átlagok növelése.	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Új Roma Stratégia (2019-2030)	tájékoztatás figyelemfelhívás	Sárospataki Roma Nemzeti-ségi Önkormányzat elnöke	Rövid távú cél: 2019. december 31. Közép-, és hosszú távú cél: 2023. december 31.	Rövidtávon: adatkérés. Középtávon: adatkérés. Hosszú távon: adatkérés.	személyi és pénzügyi	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés
3	A többségi társadalom és a nemzetiség közötti viselkedéssel i különbségek csökkentése	A roma nemzetiségnél a viselkedéssel, illembeli különbségek.	Csökkenteni a többségi társadalom közötti ellentétek kiváltó okait. Rövidtávú cél: a kiváltó alkalmak csökkentése (pl: segélyek csoportos átvételének csökkentése a Postán)	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Új Roma Stratégia (2019-2030)	tájékoztatás figyelemfelhívás	Sárospataki Roma Nemzeti-ségi Önkormányzat elnöke	Rövid távú cél: 2019. december 31. Közép-, és hosszú távú cél: 2023. december 31.	Rövidtávon: helyszíni bejárás. Középtávon: helyszíni bejárás. Hosszú távon: adatkérés	személyi és pénzügyi	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

			Középtávú cél: a romatelepen a felszíni szemét elszállítása az ott lakók bevonásával. Hosszú távú cél: a bűnözés csökkentése.									
...												
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	A gyermekek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettségének enyhítése	A gyermekek hátrányos helyzete, veszélyeztetettsége	A város peremterületein, külterületein ill. tanyákon élő gyermekek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettségének csökkentése, normalizálása. Segítése annak, hogy ugyanolyan esélyekkel kezdjék tanulmányait, mint a belterületen, városban élők	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Hátrányos helyzetűkről való nyilatkozatás, veszélyeztetettségéről adatnyilvántartás	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetője	2023. december 31.	Teljes nyilvántartás, folyamatos nyomon követés, pontos adminisztráció. Évente összegző elemzés elkészítése	Önkormányzati támogatás, pályázati források	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés
2	Továbbtanulási, pályaaorientációs esélyegyen-	Továbbtanulási, pályaaorientációs nehézségek	A város peremterületein, külterületein ill. tanyákon	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a	Iskolai szegregáció visszaszorítása. Egyéni	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	2023. december 31.	Teljes nyilvántartás, folyamatos nyomon követés,	Önkormányzati támogatás,	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

	lőségük megteremtése		élő gyermekek továbbtanulásának, pályaorientációjának segítése, fejlesztése. Praktikus információk nyújtása a pályaválasztáshoz	Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	lemaradások fejlesztése. Pályaorientációs tanácsadás. Magántanulóság visszaszorítása	szakmai vezetője		pontos adminisztráció. Évente összegző elemzés elkészítése	pályázati források		
3	Mentálhigiénés állapotuk és életkörülményeik javítása	Nem megfelelő mentálhigiénés állapot és életkörülmények	A város peremterületein, külterületein ill. tanyákon élő gyermekek higiénés és mentálhigiénés állapotának javítása segítő foglalkozásokon és tréningeken keresztül, egyéni és csoportos formában. Életkörülményeik javítása	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Egyéni higiénés állapotok javítása-egészségfejlesztés	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetője	2023. december 31.	Teljes nyilvántartás, folyamatos nyomon követés, pontos adminisztráció. Évente összegző elemzés elkészítése	Önkormányzati támogatás, pályázati források	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés
...												
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Nők felvilágosítása szociális támogatás,	A nők nincsenek tisztába az őket érintő	Cél a női munkát keresők munkajog tudatosságának	Sárospatak Város Önkormányzatának	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő	Megállapodás a helyi női célcsoporttal	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	2023. december 31.	Folyamatos nyomon követés. Összegző	Pályázati forrás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

	munkajogi ügyekről	munkajogi, foglalkoztatási szabályokkal	erősítése. Továbbá az őket érintő jogszabályokról, szociális és családjogi támogatásokról való felvilágosítás	Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Nemzeti Stratégia (2010-2021)	foglalkozó és részükre munkaerő munkaerő-piaci szolgáltatást nyújtó civil szervezetek kel, a Sárospataki Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának képviselője bevonásával. Nőket érintő jogi-munkajogi ügyekkel foglalkozó civil szervezetek felkutatása, bevonása.	szakmai vezetője		elemzés elkészítése			
2	Részmunka-időben, GYES-ről GYED-ről visszatérő nők foglalkoztatásának segítése	A kisgyermekes anyák munkaerő-piaci reintegrációja nehéz	A kisgyermekes anyák általában egyedül maradnak a család és hivatás összehangolásának megoldásában, munkaerő-piaci reintegrációjuk	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Dokumentált kapcsolattartás az otthonlévő /GYES-GYED/ kollégákkal	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetője	2023. december 31.	Folyamatos nyomon követés. Összegző elemzés elkészítése	Pályázati forrás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

			ezért fokozottan nehéz. Cél számukra munkaerő-piaci aktualítások, információk nyújtása, szakmai kapcsolatok erősítése. Támogató munkahelyi környezet kialakítása.									
3	Családbarát munkahelyek kialakítása, teremtése	A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetése nehézségeket okoz	A munkaerő-piaci és családi feladatokat összeegyeztető segítő szolgáltatások kialakítása. Munkahelyeken gyereksarok kialakítása.	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	A már meglévő munkahelyeken családbarát, közösségi terek kialakítása, Közösségi rendezvények, családbarát szolgáltatások biztosítása.	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetője	2023. december 31.	Folyamatos nyomon követés. Összegző elemzés elkészítése	Pályázati forrás	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés
...												
IV. Az idők esélyegyenlősége												
1	Az idők életminőségének javítása	A városban magas az idők aránya. Az összlakosság	Általános cél: az idős emberek elmagányosodásának,	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Az alapszolgáltatások (házi segítség-	Gondozási Központ vezetője	Rövid távú: 2019. december 31.	Folyamatos ellenőrzés, figyelemmel kísérés és nyomon	Önkormányzat és a Gondozási	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

		több mint 16 %-a (a 2011-es népszámlálás adatai szerint) 65 éven felüli	izolálódásának megelőzése, e célcsoport leszakadásának és perifériára való kerülésének megakadályozása illetve csökkentése, a dementálódás megelőzése. Minden idős ember a lehető legtovább maradhasson és élhessen teljes minőségű életet a saját lakásában. Rövid távú cél (2 év): a szociális alapellátást nyújtó Gondozási Központ és az idős emberek közötti kapcsolat erősítése, minél több rászoruló idős ember bevonása a segítő tevékenységekbe. Hosszú távú cél (5 év): az Idősek Klubjának igény szerinti bővítése,	Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra		nyújtás, szociális étkezés, idősek klubja, támogató szolgáltatás, családsegítés) szélesebb körű megismertetése az idősökkel és családtagjaikkal (szórólapok, tájékoztató beszélgetések, honlapon történő hirdetés által). A Gondozási Központ alapszolgáltatásainak és a városban az időskorúak igényeihez és szükségleteihez történő igazítása		Hosszú távú cél: 2023. december 31.	követés. Az eredmények tényszerű dokumentálása és adminisztrálása. Összegző elemzés készítése.	Központ dolgozói, pályázati források, írott és elektronikus sajtó munkatársai		
--	--	---	--	---	--	---	--	-------------------------------------	--	---	--	--

			nyugdíjas klubok létrehozása, a közösségi tevékenységek végzésére alkalmas „közösségi terek” létrehozása.			(szükség esetén bővítése).						
2	Áldozatsegítés időskorban, az időskorúak ellen elkövetett bűncselekmények megelőzése.	Folyamatosan nő a városban az időskorúak ellen csalással elkövetett bűncselekmények száma, ezáltal rossz e célcsoport biztonság-érzete	Általános cél: az időskorúak figyelmét felhívni az egyre nagyobb méreteket öltő idősök ellen elkövetett bűncselekményekre és ennek megakadályozása érdekében a fokozott elővigyázatosságra Rövid távú cél (2 év): tájékoztató előadások és konzultációk, valamint fórumok tartása a rendőrség, a lakosság és civil szervezetek kezdeményezése által. Hosszú távú cél (5 év): a városban a rendőrség, a	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	A Városi Rendőrkapitányság Bűnmegelőző Osztályával együttműködve folyamatos felvilágosító, együttműködő, megelőző, tanácsadó és információs , valamint áldozatsegítő rendezvények, fórumok szervezése és megtartása	Gondozási Központ vezetője	Rövid távú: 2019. december 31. Hosszú távú cél: 2023. december 31.	Folyamatos nyomon követés, és figyelemmel kísérés. Adminisztráció, és évente összegző elemzés készítése az időskorúak sérelmére elkövetett bűnügyi statisztika változásáról, javulásáról.	Szakemberek, önkéntesek, civil szervezetek munkatársai, pályázati források	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

			polgárőrség és az érintett időszerű lakosság kapcsolatának erősítése, a bizalom megnyerése és a segítségnyújtás feltétel nélküli elfogadása.									
3	Egészségügyi életmód elősegítése időskorban	A városban élő idős emberekre jellemző a mozgásszegény életmód és a nem megfelelő táplálkozás, amely következtében magas a szív- és érrendszeri, valamint az emésztési probléma a célcsoporton belül	Általános cél: Időskorban csökken a mozgásigény, nem megfelelő a folyadékbevitel, helytelen a táplálkozás. Ezek következtében a különböző betegségek kialakulásának kockázata nő. Rövid távú cél (2 év): az idős lakosság körében az egészségtudatos magatartás kialakítása, fenntartása. Az életkornak és az egészségi állapotnak megfelelő mozgásigény kielégítése, és változatos,	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Az idősök részére mozgásterapeuta és testnevelő irányításával intézményes keretek között mozgásprogramok biztosítása. Az idősök klubjában és egyéni keretek között életmódbeli és táplálkozási tanácsok nyújtása (akár egyénileg is).	Gondozási Központ vezetője	Rövid távú: 2019. december 31. Hosszú távú cél: 2023. december 31.	Városi szinten az időszerű az jelenlegi egészségi állapotát, majd hosszú távon (5 év múlva) ismét felmérést végezni, és az eredményeket dokumentálni	Szociális és egészségügyi dolgozók, pályázati források	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

			valamint rost és vitamindús tápanyagok bevitele a szervezetbe. Hosszú távú cél (5 év): a mozgásigény kielégítésére különböző mozgásprogramok (kirándulások, túrák) megszervezése. Életmód és táplálkozási tanácsadások, beszélgetések, fórumok létrehozása.									
...												
V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Szociális alapszolgáltatások, állami és civil fenntartású szervezetek koordinációja, fejlesztése és a támogató szolgálat erősítése.	A térségben a fogyatékkal élők segítése érdekében működő szociális és egyéb szolgáltatók elszigetelten végzik a munkájukat. A segítők mentális egészségét védő, a kiégést	Általános cél: Hatékony munkavégzés. A fogyatékkal élők ellátása otthonukban, illetve a szállítási igényeknek megfelelő szolgáltatás biztosítása. Rövid távú cél: A szociális területen	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Országos Fogyatékos-ságügyi Program (2015-2025)	Szakmai egyeztetés a szolgáltatókkal. A szupervízort igénylő segítők igényfelmérése, és bevonása a jelenleg futó fejlesztési projektbe. Munkanél-	Gondozási Központ vezetője	Rövid távú: 2019. december 31. Hosszú távú cél: 2023. december 31.	Mennyiségi mutatók: ellátásba, oktatásba bevontak köre, száma. Minőségi mutatók: elégedettség mérés	Szociális szakemberek, segítők csoportos tréningje, képzése, a jelenleg futó pályázat keretein belül. A közmunka keretein belül,	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

		megelőző, szupervíziós lehetőség alkalmi jellegű a térségben. A támogató szolgálat kapacitása alacsony	dolgozók munkájának összehangolása, szupervízió rendszeres biztosítása. A támogató szolgálat kapacitásának növelése. Hosszú távú cél: A szervezetek közötti teljes összhang megteremtése, kapacitás-növelés. Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zempléni-térségi Egyesület segítése egy új támogató szolgálat létrehozásában			küli szociális gondozók, ápolók foglalkoztatása a támogató szolgáltatásban, a közmunka keretén belül.				szakképzett segítő biztosítása a támogató szolgálat részére.		
2	Az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások információk akadálymentesítése	Az önkormányzat ügyintézőinek döntő többsége nem tudja, hogyan viselkedjen, amikor fogyatékkal élő személy keresi fel az ügyfélszolgálatukat. A	Általános cél: az önkormányzati dolgozók megtanulják, hogyan „viselkedjenek”, amikor fogyatékkal élő személy érkezik ügyintézésre. Milyen tényezők,	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Országos Fogyatékos-ságügyi Program (2015-2025)	- egyeztetés a Szociális Bizottság vezetőjével és az polgármesterrel. - a jelnyelvi képzésben résztvevő önkormányzati	Gondozási Központ vezetője	Rövid távú: 2019. december 31. Hosszú távú cél: 2023. december 31.	A fogyatékos-sággal élő célcsoport tájékozottá válik a városban igénybe vehető szolgáltatásokról. (érdekérvesítés, foglalkozta-	Humán: tréner, informatikai szakemberek biztosítása, jelenlegi alkalmazottak munkakörének	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

		jelnyelvet nem ismerik a dolgozók, indukciós hurok – ami a hallássérültek kommunikációját segíti – csak közvetetten elérhető. Az önkormányzat honlapja nem akadálymentes, a weblapon jelenleg nem elérhető a városban működő szervezetek és az általuk nyújtott szociális szolgáltatások listája.	és mit ne tegyenek. A dolgozókból legalább egy fő képes legyen jelnyelven kommunikálni. Értelmi sérültek (Easy to read), illetve látás-, és hallássérültek részére is használható legyen a weblap. Rövid távú (2 év): a közszolgáltatásban dolgozók szemléletformáló, illetve érzékenyítő tréningeken való részvétele; jelnyelv elsajátítása, weblap akadálymentesítése. Középtávú (5 év): a fenti intézkedések eredményeként a célcsoport szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférése biztosítottá válik. Hosszú távú cél: a teljes			dolgozó kiválasztása. - weblap akadálymentesítése, a városban elérhető szolgáltatási paletta (civil, egyházi, önkormányzati) megjelenítése a honlapon. - érzékenyítő előadások, tréningek megtartása. - jelnyelvi tanfolyamra történő beiratkozás az önkormányzati dolgozó részére		tás, ellátás stb.) Gördülékenyebb hivatali ügyintézés valósul meg. Dokumentálás: nő a honlap látogatottsága, az ügyintéзések száma, illetve a szolgáltatásokat igénybe vevők száma. Az intézkedés az első időszakban nagyobb költséget, befektetést igényel az önkormányzat részéről, később a fenntartása elenyésző, csak a honlapra újonnan felkerülő hírek akadálymentes változatának elkészítése jelent ráfordítást.	keretein belül. Trénerek: Belső erőforrás: fogyatékkal élőkkel foglalkozó szakemberek – Gondozási Központ Támogató Szolgálat képviselője, Külső erőforrás: Sárospataki Mozgáskorlátozottak Egyesület munkatársai. Pénzügyi erőforrás: jelnyelvi tanfolyam költsége Technikai: indukciós hurkok telepítése az ügyfélszolgálatokon		
--	--	--	---	--	--	---	--	---	---	--	--

			akadálymentesítés									
3	Fogyatékkal élők foglalkoztatása az önkormányzatnál és intézményeinél	Az önkormányzatnál a célcsoport foglalkoztatási szintje alacsony. A fogyatékkal élők hozzátartozói, akik ápolási díjban részesülnek, nem tudnak elhelyezkedni, részmunkaidős feladatot vállalni, mellyel javulhatna ezen családok életminősége	Általános cél: A célcsoport foglalkoztatási volumenének növelése, ezzel igazodva az ENSZ egyezményben meghatározott elvhez, melynek hatálya kiterjed az önkormányzatokra is. A célcsoport részére évente speciális állásbörze megrendezése. Rövid távú (2 év): az arány 5%-ra emelése. Évi egy alkalommal állásbörze szervezése, ahol többek között a helyi munkáltatók, munkaerő-piaci szolgáltatók és a Rehabilitációs Foglalkoztatási Tanács képviseltetné magát. Középtávú (5	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Országos Fogyatékos-ságügyi Program (2015-2025)	1, együttműködési megállapodás elkészítése és egyeztető tárgyalások lefolytatása helyi, a fogyatékkal élők részére munkaerő-piaci szolgáltatást nyújtó civil szervezetekkel, a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Sárospataki Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztályának képviselőjének bevonásával. 2. Az önkormányzat	Gondozási Központ vezetője	Rövid távú: 2019. december 31. Hosszú távú cél: 2023. december 31.	A fogyatékos-sággal élő célcsoport foglalkoztatási aránya nő, amely a munkaszerződések számával dokumentálható. Tehermentesül a fogyatékos-sággal élővel nevelő család. Az eddig ápolási díjban részesült szülő - aki fogyatékos gyermekével volt otthon-újra munkát tud vállalni. Nő az adófizetők száma. Speciális állásbörze: jelenléti ív A célcsoport foglalkoztatása Sárospatak Város költségvetéséből, illetve a helyi	Foglalkoztatási mentor alkalmazása Pénzügyi erőforrás (a foglalkoztatás költségei) Évente terem/sátor bérlés és catering az állásbörze lebonyolításához	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

			év): az arány 10%-ra való emelése Évente két speciális állásbörze szervezése az érintett szervezetek és a helyi munkáltatók bevonásával.			foglalkoztatási struktúrájának tanulmányozása, munkakör-elemzések elvégzése, egyeztetés a munkavállalóktól elvárt készségekről, kompetenciákról. 3. Toborzás, kiválasztás, foglalkoztatás megkezdése 4. További folyamatos kapcsolattartás, egyeztetés, az esetlegesen felmerülő – foglalkoztatással összefüggő – problémák kezelése. 5. Évente állásbörze szervezése		Foglalkoztatási Osztály által folyósított EU-s – foglalkoztatást célzó, segítőforrásokból finanszírozható és tartható fenn hosszú távon. A rehabilitációs hozzájárulás „kiváltása” a megváltozott munkaképességű, vagy fogyatékos-sággal élő személyek alkalmazásával nagymértékű költségmegtakarítást jelent az önkormányzat, illetve annak intézményei számára. A projekt a börze megszervezésével kapcsolatos pénzügyi ráfordítást (catering,			
--	--	--	---	--	--	---	--	---	--	--	--

									terem/sátor- bérlet) igényel.			
4	Civil Ingatlangaz- dálkodási stratégia	Jelenleg a városban nem működik olyan civil létesítmény, ahol a város esélyegyenlőségéért dolgozó civil szervezetek megfelelő körülmények között végezhetnék tevékenységüket.	Általános cél: Olyan civil szolgáltató központ kialakítása, ahol több civil szervezet működése megoldható, előre tervezhető módon, akadálymentesített környezetben. Rövid távú (2 év) Átlátható, következetes szempont rendszert megfogalmazó civil ingatlan gazdálkodási stratégia elfogadása a HEP mellékleteként Közép távú (5 év) Felmenő rendszerben a lejáró szerződések megújítása a civil szervezetekkel	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Országos Fogyatékos-ságügyi Program (2015-2025)	Felmérés hány civil szervezet működik aktívan és milyen feltételek mellett Lehetőségek felmérése Ingatlan-stratégia kidolgozása Elfogadása Szerződés kötések	Polgármester által megjelölt szakember	Rövid távú: 2019. december 31. Hosszú távú cél: 2023. december 31.	Tanulmány a jelenleg civil szervezetek által használt ingatlanokról Civil ingatlangazdálkodási stratégia Megkötött új szerződések Fenntarthatóság: A város feladata az esélyegyenlőségükben veszélyeztetett polgárainak szükségleteiről való gondoskodás. A számukra szükséges szolgáltatások jelentős, máshonnan nem biztosítható körét civil szolgáltatók nyújtják. E szolgáltatások fennmaradása a város támogató hozzáállásán is múlik,	Pénzügyi erőforrások: tanulmányok készítése, ingatlanok kedvezményes, vagy térítésmentes bérbeadása	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

									miközben a piaci alapon nem hasznosítható ingatlanok állagmegóvása is teljesül a civileknek való használatba adásával.			
5	Fogyatékkal élők szabadidős, sport és művészeti tevékenységeik támogatása	Jelenleg a városban nincs olyan akadálymentes helyszín, amit ingyenesen az év bármely szakában lehetne használni, a fogyatékkal élők alkotásainak bemutatására. A sportlehetőségek, rehabilitáció egyik színtere a Végardó Fürdő, melybe a térítésmentes, vagy kedvezményes bejutás nagy könnyebbséget jelentene	Általános cél: A város sportéletében kapjon szerepet a fogyatékos sport és a paraművészet. A célcsoport sportolói, művészei kedvezményesen, vagy térítésmentesen használhasanak - az erre a célra kijelölt létesítményeket. Sport = egészséges életmód, kevesebb beteg ember A másság elfogadás, a megismerés fontos része az integrációnak. Rövid távú (2 év) a város sportra fordított	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Országos Fogyatékos-ságügyi Program (2015-2025)	1.A Polgármesteri Hivatalban egy szakember kijelölése, aki a fogyatékos sportot és a paraművészetet koordinálja, segíti. 2. A résztvevők és a partnerek egyeztetése, belépődíj összegének megállapítása. 3. A fellépésekkel, kiállításokkal kapcsolatos	Polgármester által megjelölt szakember	Rövid távú: 2019. december 31. Hosszú távú cél: 2023. december 31.	Sportolók számának növekedése, akár a szabadidő sport, akár a versenysport területén. Versenyeken helyezések elérése, paralimpikon kinevelése. Megfelelő szakembergárdával hosszú távon biztosított. A kulturális programok várható eredménye, hogy a környezetünkben élők felfedezzék, nincs különbség ép, vagy sérült művész	Bérleti díj támogatás Pénzügyi (terembérleti díj) és technikai erőforrást igényel. humán erőforrás, akadálymentes környezet	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	nincs együttműködés

		az érintetteknek.	összege egészüljön ki a fogyatékos sportolók, vagy egyesületek támogatásával. Stábil fogyatékos sportegyesületek létrejötte, vagy integrálva az épek sportegyesületeibe. A művészeti csoportok által igényelt fellépési lehetőségek – önkormányzat általi-biztosítása. Közép távú (5 év) Az eredményes fogyatékos sportolóknak lehetőséget biztosítani arra, hogy bekapcsolódhassanak a fogyatékos sport országos és nemzetközi versenysorozataiba. A paraművészek integrációjának elősegítése. A művészeti csoportok által			szervezési feladatok.			között, valamint a sportolás és az alkotás nem csak az épek sajátja, és lehetősége. Mindemellet minden részvevőnek lehetősége nyílik a kapcsolat-teremtésre és ápolásra. Elenyésző pénzügyi ráfordítást igényel.			
--	--	-------------------	--	--	--	-----------------------	--	--	--	--	--	--

			igényelt fellépési lehetőségek biztosítása. Fesztiválokon, kiállításokon való részvétel támogatása (országos és nemzetközi).									
6	Rehabilitációs és Foglalkoztatási Tanács felállítása	Tapasztalattunk azt mutatja, hogy a munkaerőpiaci szereplők között nem elég hatékony a kommunikáció, nagyobb összhangra van szükség ahhoz, hogy a megváltozott munkaképességű álláskeresők valóban foglalkoztatottá váljanak.	Általános cél: egy olyan szakmai tanács létrehozása amely munkája során a fogyatékkal élők foglalkoztatásával kapcsolatos kérdéseket, problémákat, átláthatóbbá teszi, a munkaerőpiaci szereplőket (munkaügyi központ, foglalkoztatók, önkormányzat, civil szervezetek) összefogja. Rövid távú (2 év): A stratégia megalkotását követően az együttműködés formái alapjainak	Sárospatak Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2020. január 1-től – 2024. december 31-ig terjedő időszakra	Országos Fogyatékos-ságügyi Program (2015-2025)	A résztvevő felek feladatainak, kötelességeinek, szerepkörének meghatározása. Stratégia kidolgozása a célcsoport foglalkoztatási számának hatékony növelése érdekében. Sajtónyilvánosság megszervezése. Havi egy ülés megtartása az önkormányzat által biztosított előadóban Féléves	Támogató szolgálat vezető, Mozgáskorlát ozottak Egyesület Elnöke	Rövid távú: 2019. december 31. Hosszú távú cél: 2023. december 31.	Statisztikailag kimutatható foglalkoztatási rátanövekedés. A célcsoportot foglalkoztató munkáltatók számának növekedése Dokumentáltág: együttműködési megállapodások száma, Foglalkoztatási Osztály: foglalkoztatotti létszám statisztika. A cél eléréshez folyamatos együttműködés, együttgondolkodás szükségeltetik a résztvevők részéről.	Havi egyszeri alkalommal egy önkormányzati előadó terem biztosítása, amely az ülés helyszínénél szolgál (laptop, projektor, flipchart tábla szükséges).	Folyamatos tevékenységgel biztosítható	

			megfogalmazása. Társadalomtudatos, a célcsoport foglalkoztatását felvállaló munkáltatói kör kialakítása, a meglévő cégek listájának bővítése. Idővel a munkáltatók szerepvállalása a tanács munkájában: 1-2 fő delegált a munkaerő-piac másik oldalát szemlélítve segíti a team munkáját. Közép távú (5 év): sikeresen működő, a célcsoport, illetve a munkáltatók érdekeit is szem előtt tartó, innovatív szemléletű testület létrejötté.			jelentések készítése a foglalkoztatási csoport tevékenységéről, eredményeiről						
...												

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

A kötelező táblák és az összefoglaló IT tábla nem a melléklete a HEP-nek hanem az egységes szerkezetbe foglalt HEP kötelező eleme!

Dátum

Aláírás